

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Sal: 30 / Hejmar 352 / Nîsan 2011

ÖZGÜRLÜĞE KADAR DİRENİŞ

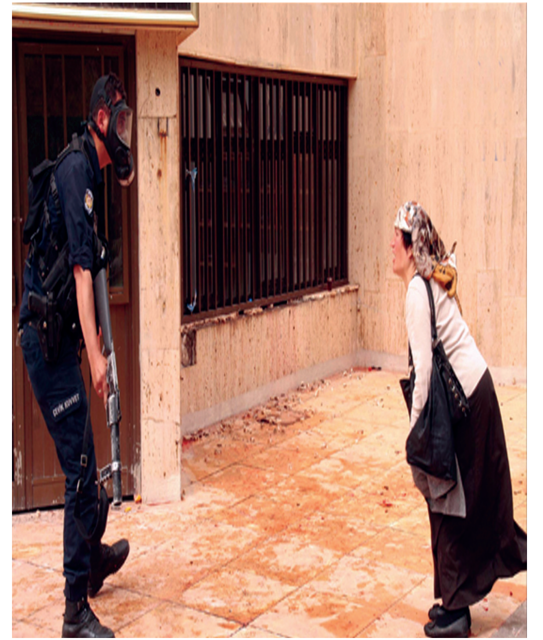

Demokratik ulus bloğu Türkiye'nin yeniden yapılanmasına bir müdaheledir

● Kuşkusuz Türk devleti ve AKP 12 Haziran sonrası bir tasfiye harekatı planlamaktadır. Eğer demokrasi güçleri önümüzdeki süreci iyi değerlendirirlerse bunun önüne geçebilirler. Tabii bununla birlikte demokrasi güçlerinin seçim ve anayasa konusunda önemli bir çalışma ve mücadele içinde olmaları yanında, AKP'nin dayatması karşısında güçlü bir savaşa hazırlanmaları da gerekmektedir. Çünkü AKP tasfiye politikasını dayattığında ancak buna karşı güçlü bir direniş, güçlü bir halk savaşı yürütülürse bu politikalar boşa çıkarılabilir.

sayfa 2'de

Kadının açık mezarı: AİLE

● Ataerkil aile, üzerinde en fazla tartışma yürütülmesi gereken kurumlardan biridir. Kaynağı devlet kuruluşundan çok önceki tarihlere dayanan bu kurum, gerçekçi analizlere tabi tutulursa şayet, devlet, toplum, kadın, erkek, kültür ve ahlak olguları dağa sağlıklı çözümlenebilir ve anlaşılır kılınabilir. Ataerkil aile ile iktidarın başlangıç tarihi aynı sürece tekabül etmektedir. Burada iki olgunun birbirini koşullandırdığını görüyoruz. Demek ki ilk iktidar biçimi erkeğin kadın üzerinde kurduğu iktidar biçimidir...

sayfa 7'de

ÖNCÜLÜK ROLÜNE CİDDİ YAKLAŞILMALI

ABDULLAH ÖCALAN

● KCK yaptığı açıklamayla savunma pozisyonunu 15 Haziran'a kadar uzattığını deklare etmiş. Halkımız şunu bilmelidir 15 Haziran'dan sonra herhangi bir erteleme ya da uzatma durumu sözkonusu olmayacaktır. Bu nettir. 15 Haziran son tarihtir. KCK'nin yaptığı açıklamalardan da böyle anlaşılıyor. 15 Haziran'a kadar çözüm gelişmezse büyük bir savaş gelişecektir. Sürecin nasıl gelişeceğini burada yaptığım görüşmeler belirleyecektir. Büyük ihtimalle 15 Haziran'a kadar görüşmelerim olacak. Bu yapacağım görüşmelerden sonra hükümetin demokratik çözüm yönünde adım atarsa, müzakere süreci başlamış olacak ve bu şekilde bir çözüm yoluna girmiş olacağız. Bu seçimlerden sonra AKP'nin anayasal bir çözüme, bu yeni anayasa kapsamında çözüme gitme ihtimali var, umarım öyle olur. Ama tersi olursa benim yapacağım bir şey kalmaz.

sayfa 12'de

İÇİNDEKİLER

DEMOKRATİK ULUS BLOĞU TÜRKİYE'NİN YENİDEN YAPILANMASINA BİR MÜDAHALEDİR

Ortadoğu'da halkın otoriter rejimlere karşı ayaklanması yeni bir siyasal durum ortaya çıkarmıştır. Tunus'ta ve Mısır'da diktatörlükler devrilmiştir. Mısır'da Hüsnü Mübarek rejiminin devrilmesi ve giderek etkisinin tümüyle silinmesi Mısır'da halkın demokratik iradesinin ileride daha da gelişebileceğinin kanıtıdır. Her ne kadar ABD ordu eliyle Mısır'da yumuşak geçiş yaptırmış ve kendine bağlı siyasal rejim kurmanın yolunu açmışsa da, ortaya çıkan yeni halk ruhu Mısır'daki siyasal durumu her zaman etkileyecektir. Mısır'da demokratik güçlerin etkisinin artması sadece Mısır'ı değil, bütün Arap dünyasını etkileyecektir. Bunu şimdiden söylemek gerekmektedir. Hakeza Tunus'ta da halkın demokratik iradesinin giderek güçleneceğini söylemek gerekmektedir.

Ancak ABD'nin Libya müdahalesi halkların demokratik iradesinin geliş-mesini frenleyen bir etki yapacaktır. ADB, Libya'da yaratacağı rejimle Ortadoğu'daki işbirlikçilerini güçlendirme, kendi siyasi etkisini artırma hesabı içindedir. Libya'da kendine bağlı bir rejim kurduğunda bu aynı zamanda Mısır'ı da Tunus'u da daha fazla kontrol edecek siyasal bir pozisyona gelecektir. Zaten Libya'ya müdahale etmesinin nedeni budur. Yoksa Libya'da öyle isyancıların var olduğu, halk hareketinin var olduğu gerçeği doğru değildir. Eğer Libya'da güçlü bir halk hareketi olsaydı şimdiye kadar Libya'daki Kaddafi güçleri yenilgiye uğratılabilirdi, muhalifler hakim olabilirdi. Ama muhaliflerin demokratik ve halkçı karakteri bulunmadığından tüm dış desteğe rağmen Kaddafi güçleri karşısında başarısız kalmışlardır. Ama ABD ve Avrupa Kaddafi'yi devirmekte, orada kendilerine bağlı bir işbirlikçi rejim kurmakta ısrarlıdırlar.

Libya'da Kaddafi güçleri direnecektir. Bu direniş belki ABD'nin ve Batı'nın Libya'da hakimiyet kurmasını engellemeyecektir, ama ABD de kurulacak yeni işbirlikçi rejimin de Libya'da iktidarını rahat sürdürmesini zorlaştıracaktır. Libya'daki mevcut direnişin ileride Libya'daki siyasal mücadele içinde etkileri mutlaka görülecektir.

ABD bu süreci kendi kontrolünde geliştirmek istemektedir

Kuşkusuz Ortadoğu'daki halk hareketleri, Ortadoğu halklarının zulme ve baskıya karşı demokratik direnişi olmaktadır. Bu ülkelerde ortaya çıkan halk hareketlerini baştan ABD'nin yönlendirdiği, örgütlediği gibi değerlendirmeler doğru değildir. Ancak ABD'nin mevcut iktidarların yerine ılımlı işbirlikçi siyasal islamı geçirerek bunlar eliyle Ortadoğu'daki hakimiyetini yürütmek istediği bilinmektedir. ABD'nin önümüzdeki 30-40 yıl açısından böyle işbirlikçi islami rejimleri öngördüğünü söylemek gerekmektedir. Çünkü artık klasik iktidarların halkın yanında hiçbir meşruiyeti kalmadığı gibi, ABD'nin bölgedeki hakimiyetine destek sağlayacak özelliklere de sahip değildir. ABD mevcut işbirlikçi rejimlerle bölgede varlığını sürdüremeyeceğini görmüştür. Bu açıdan ABD tarafından terk edileceklerdir.

ABD bu süreci kendi kontrolünde geliştirmek istemektedir. Yemen ve Bahreyn gibi bazı yelerde kendine en fazla bağlı olan rejimlerin sosyal tabanı ve meşruiyeti de kalmamıştır. Eğer Yemen ve Bahreyn'de ABD desteği olmasaydı halkın tepkileri karşısında o rejimler kısa sürede yıkılabilirdi. Ama ABD Mısır ve Tunus'taki gelişmelerden sonra oradaki işbirlikçilerini muhalifler karşısında koruyarak, ama zaman içinde dönüştürecek bir strateji izlemektedir. Çünkü mevcut iktidarlar devrildiğinde İran'a yakın rejimlerin iktidar olacağı görülmektedir. ABD kısa vadede İran'ın bu hamlelerini boşa çıkarmak, ama orta vadede buralarda yumuşak bir geçiş sağlatacak, uzun vade de yeni işbirlikçilerini hakim kılmak isteyecektir. ABD her ne kadar bölgeyi kendi kontrolünde dizayn etmeye çalışsa da ortaya çıkan halk gerçeğini giderek kontrol edemeyecektir. Bu da aslında Ortadoğu'da halkların iradesinin giderek dış güçler karşısında daha güçlü durmasını beraberinde getirecektir.

Ortadoğu'da şu anda en sıcak ülke Suriye'dir. Suriye de yönetim tarzı olarak diğer otoriter ülkelerden farklı değildir. Suriye rejimi de soğuk savaş döneminde kapitalist sistemle reel sosyalizm arasındaki çekişme sürecinin rejimiydi. Bir dönemler Kürt Halk Önderi'nin de kaldığı ülkeydi. O dönem biraz daha Kürt özgürlük hareketiyle yakın durması, emperyalist güçlere karşı mücadele eden hareketlere destek vermesi, yine İsrail-Filistin çatışmasında Filistin'i destekleyen bir ülke olması nedeniyle kendini iktidarda tutuyordu. Ancak Kürt Halk Önderi'nin Suriye'den çıkışı ve esaretinden sonra Suriye otoriter rejimi bu defa da Türkiye ve İran desteğiyle iktidarını sürdürmeyi esas aldı. Özellikle de Türkiye ile ilişkilerini geliştirirse kendini ayakta tutacağını düşündü. Bu defa da Türkiye'ye dayanarak bu otoriter karakterini devam ettirdi. Hem Suriye halkı üzerinde hem de Kürt halkı üzerinde otoriter ve baskıcı rejimini sürdürdü. Ancak gelinen aşamada görülmektedir ki Türkiye desteğiyle kendi iktidarını sürdürmek mümkün değildir.

Türkiye'nin ipiyle kuyuya inilemeyeceğini herhalde Suriye rejimi şimdi daha iyi görmüştür. Türkiye ile ilişkileri sonucu demokratik adımları atmayarak, yapılması gereken reformları gerçekleştirmeyerek kendi sonunu hazırlamıştır. Mevcut durumda kimi yumuşamalar yaparak iktidarını sürdürmek istese de artık bunun yetmeyeceği görülmektedir. Çünkü düne kadar kendisini destekleyen Türkiye artık ikili oynamaktadır. Bir taraftan son yıllarda var olan Suriye ilişkilerini sürdürmeye çalışmakta, ama diğer taraftan Suriye'de yeni kurulacak rejim üzerinde etkili olmak için çalışmalarını sürdürmektedir. Çünkü Suri-ye'de sünni bir rejimin gelme ihtimali yüksektir. Türkiye de sünni bir devlet olarak aslında sadece Suriye'de değil, bölgedeki sünni ülkelerle ilişkilerini geliştirmeye, bu ülkeler üzerinde etkinlik kurmaya çalışmaktadır. Mevcut durumda Türkiye hala rengini belli etmese bile esas olarak Esad'ı bırakıp muhalif rejimlerle bir olacağı şimdiden anlaşılmıştır.

Suriye rejimi aslında demokrasi güçleri ve Kürtlerle bir olarak kendisini kurtarabilirdi. Ancak bu konuda da elini çabuk tutmadı. Türkiye'nin desteğiyle, yine İran'ın desteğiyle demokrasi güçleri ve Kürtlere bir şey vermeden kendini yaşatabileceğini sandı. Bu durum aslında Türk devletinin mevcut rejime oynadığı bir oyun oldu. Türk devleti Suriye'de Kürtlerin etkin olmasını istememektedir. Bu açıdan da Suriye'nin Kürtlerin demokratik taleplerini karşılayarak ve demokrasi güçleriyle ilişki içinde reformlar yaparak kendini dönüştürmesinin önünde engel olmuştur.

Suriye Türkiye ve İran'ın desteğiyle iktidarını sürdüremez

Türkiye ilk önce Esad rejiminin zayıflayarak varlığını sürdürmesini istemektedir. Bu nedenle Esad'a muhaliflere bazı tavizler ver ve kendini yaşat denmektedir. Kendisini böyle yaşatacağı biçiminde telkinlerde bulunmaktadır. Böylelikle Esad'ın Kürtlerle ilişki içinde demokrasi güçleriyle birlikte demokratikleşme adımları atmasını önleyerek güçlenmesini engelliyor. Daha sonra zayıflamış bu Esad rejiminin yıkılıp Müslüman Kardeşlerin hakim olduğu bir Suriye'nin ortaya çıkacağını düşünüyor. Dolayısıyla Türkiye Esad'a "bazı haklarından vazgeç, muhaliflerle uzlaş" derken Suriye'yi demokratikleştir, kendini uzun vadede ayakta tut yaklaşımı göstermiyor. Esad'ı ilk önce geriletmek ve daha sonra da Sünni ağırlıklı muhaliflerin hakim olmasını istemektedir. Türkiye'nin esas amacı, Kürtlerin hak elde etmeden iktidarın değişmesidir. Esad iktidarının yerine Kürtler üzerinde otoritesini sürdürmeye çalışacak, Kürtlere hak tanımayacak Sünni bir rejimin var olmasını sağlamaya çalışmaktadır.

Esad rejimi Türkiye'nin politikasını görmediği gibi, bundan sonra yapacağı reformlar ya da adımlarla kendisini kurtarması zor gözükmektedir. Adım atmayarak toplumsal tepkiyi ve çatışmayı derinleştirmiş, bu da ayakları altındaki meşruiyet zemininin tümden ortadan kalkmasını beraberinde getirmiştir. Bu açıdan gelinen aşamada artık Esad rejiminin ayakta kalması ya belirttiğimiz gibi ilk önce zayıflatılıp daha sonra iktidarın İhvan-ı Müslimin'e teslim edilecek bir geçiş süreci biçiminde bir süreliğine uzatılmasıyla ya da dış güçlere teslim olarak iktidarını sürdürmesiyle mümkündür. Dolayısıyla Kürt halkı başta olmak üzere demokrasi güçlerinin sürece belirli bir ortaklaşma içinde bir Demokratik Ulus anlayışıyla müdahale edip Kürt sorununun çözümü ve Suriye'nin demokratikleşmesi teme-linde hamle yapmaları gerekmektedir. Bunu yapmadıkları takdirde bir yumuşak geçiş biçiminde, hem de bunu Esad'a yaptırarak, bir nevi Esad'ın ipini Esad'a çektirerek Suriye Türkiye ile ilişki içindeki İhvan-ı Müslimin'e teslim edilecektir. Türkiye'nin planı budur. Ancak Fransa öncülüğünde Esad'ın tamamen teslim alınıp ABD'nin politikalarının bir parçası olacak bir Suriye yaratma seçeneği de gündemdedir. ABD de Suriye'deki rejimin değişmesini istiyor. AKP aslında bu iki planın da içinde olmak istemektedir. Böylece Kürtlerin güç olmasını ve yeni oluşacak Suriye'de kazanımlar elde etmesini engellemeye çalışmaktadır.

Bu süreçte İran da Suriye'nin yıkılmasını istemiyor. Türkiye farklı biçim-de Suriye'yi oyuna getirirken, İran da Suriye'yi cesaretlendirerek ayakta tutmaya çalışmaktadır. Ancak Suriye'nin İran desteğiyle ayakta durması zor görünüyor. Bu açıdan Esad'ın dayandığı dış destekler Esad'ın iktidarda durmasını sağlamayacak, aksine iktidarının daha da zayıflaması, giderek kaybetmesiyle sonuçlanacaktır. Esad rejimi Türkiye ve İran'a dayanarak demokratikleşme adımları atmadığı için, Kürtlerle ittifak temelinde yeni bir Suriye oluşturma hamlesini, planını köklü biçimde yapmadığı için gelinen aşamada artık bu şansını da büyük oranda kaybetmiş bulunmaktadır. Ancak Suriye rejiminin radikal değişimini ABD ve İsrail'in de çıkarına görmeyeceği söylenebilir. Bu açıdan Esad'ın teslim olup Suriye'de iktidarda kalma seçeneğini de göz ardı etmemek gerekiyor.

Kuşkusuz Esad rejiminin yıkılması ya da Batı'ya teslim olarak yeni bir politik yaklaşım içine girmesi İran'ı da sıkıştıracaktır. Bu sene olmasa da önümüzdeki yıldan itibaren İran'da da sorunlar baş gösterecektir. Her ne kadar İran halk hareketlerinde şiilerin ayaklanması ve etkili hale gelmesini kendisi için bir nefes borusu haline getirmeye çalışsa da, bu kısa vadede kendisi açısından belirli yararlar ve imkanlar sağlasa da uzun vadede İran rejimini ayakta tutmaya yetmeyecektir. Çünkü şiilerin bulunduğu ülkede zaman içinde şiilerin de sistem içine alınarak Arap siyasetinin parçası haline getirilmeleri

"Kuşkusuz Ortadoğu'daki halk hareketleri, Ortadoğu halklarının zulme ve baskıya karşı demokratik direnişi olmaktadır. Bu ülkelerde ortaya çıkan halk hareketlerini baştan ABD'nin yönlendirdiği, örgütlediği gibi değerlendirmeler doğru değildir. Ancak ABD'nin mevcut iktidarların yerine ılımlı işbirlikçi siyasal islamı geçirerek bunlar eliyle Ortadoğu'daki hakimiyetini yürütmek istediği bilinmektedir. ABD'nin önümüzdeki 30-40 yıl açısından böyle işbirlikçi islami rejimleri öngördüğünü söylemek gerekmektedir"

"Güney Kürdistan'ı birebir Tunus'a, Mısır'a ve Suriye'ye benzeterek sonuç alınacağı sanılmaktadır. Böylelikle iktidar gücünün ele geçirileceği düşünülmektedir. Ancak gelinen aşamada bu tür yaklaşımlarla Güney Kürdistan'da demokratik bir gelişmeyi güçlendirmek ve derinleştirmek zordur. Çünkü mevcut durumda toplumsal tabanı fazla geliştirememektedir. Daha çok Soran-Behdinan çelişkisi üzerinden Soran alanının bazı yerlerinde kendisini etkili kılmaktadır"

beklenmektedir. Kuşkusuz mevcut durumda hala Ortadoğu'da ciddi karışıklıklar olduğundan dolayı İran'a doğrudan bir müdahale olması söz konusu değildir. Hatta İran rejimini yıkacak dolaylı bir müdahale de şu anda çok etkili olamayacaktır. Bu açıdan İran'ın Ortadoğu'nun bu karışık ortamında bir yılı daha kotardığını söyleyebiliriz. Zaten İran'ın karakterinde en önemli özellik de Ortadoğu'nun istikrarsızlığını, karışıklığını kendi yaşamını uzatması konusunda değerlendirmesidir.

Güney Kürdistan'daki durum

Ortadoğu'daki halk hareketleri ya da halkların mevcut otoriter rejimlere karşı direnişi Güney Kürdistan'a da sıçramıştır. Çünkü Güney Kürdistan'daki KDP, YNK iktidarlarının diğer Ortadoğu iktidarlarından farkı yoktur. Zaten aynı mektepte yetişmişlerdir; aynı siyaset anlayışına sahiplerdir. Bu açıdan toplum kendisi açısından bu siyasi güçleri yük olarak görmektedir. Ancak Kürdistan'daki durum biraz daha farklıdır. Çünkü Kürtlerin hala Araplarla sorunu var, bölge ülkeleriyle sorunu var. Bu durum mevcut KDP ve YNK iktidarının meşruiyetinin sürmesini sağlamaktadır. Bugün eğer bu protestolar karşısında KDP ve YNK iktidarı sarsılmıyor ve kendi gücünü koruyorsa hala belirli düzeyde meşruiyet zemininin bulunmasındandır. Ancak Güney Kürdistan'da da halk giderek kendi örgütlü gücünün ve topluma dayalı demokrasinin Güney'deki kazanımları koruyacak esas gelişme olacağını görerek, böyle bir programa sahip olarak KDP ve YNK'yi tümden etkisizleştirebilir. Önemli olan muhaliflerin sadece Kürdistan'ın iç sorunlarına değil, dış sorunlarına da en iyi çözümü kendilerinin bulacaklarını, kendilerinin halka dayanarak her türlü tehlikeye karşı siyasi irade haline geleceklerini ortaya koyabilmeleridir. Bu giderek KDP ve YNK'nin meşruiyetini zayıflatacak ve Güney Kürdistan'da daha demokratik bir sistemin gelişmesini beraberinde getirecektir.

Ancak şu anda muhalefetin içinde olan Goran hareketi ve islami güçlerin halka iç ve dış sorunları demokratik temelde toplumu ve ülkeyi güç yaparak çözecekleri güvenini verememektedir. Çünkü bunlar da demokratik siyaset anlayışına sahip değillerdir. Esas olarak toplumun tepkisinden yararlanarak kendilerini iktidar yapmak istemektedirler. KDP ve YNK'nin imkanlarına bu defa kendileri konmak istemektedirler. Bu da Güney'de gelişen demokrasi hareketini güçsüz bıraktığı gibi, KDP ve YNK'nin meşruiyetinin devamına imkan sağlamaktadır. Kuşkusuz Kürdistan'da demokratikleşme ve kazanımları koruma Goran ve İslami güçlerin politikalarıyla mümkün değildir. Çünkü mevcut Goran hareketinin KDP ve YNK'den çok farkı yoktur. Toplumun demokratikleşmesi esas olarak da halkın inisiyatifiyle, gücüyle ve Kürt özgürlük hareketinin etkisinde olan demokrasi güçlerinin ve demokrasi anlayışının Güney Kürdistan'da etkin olmasıyla sağlanacaktır. Goran ve çevresindeki muhalif güçler KDP ve YNK'ye tepkili toplumun desteğini alarak ayakta kalmaktadır. Ancak mevcut haliyle Güney Kürdistan'ı köklü değişime uğratacak ya da Güney Kürdistan'daki siyasi rejimi demokrasiye evriltecek karakterde değildir. Hatta iktidarcı ya da mevcut imkanları paylaşma anlayışı nedeniyle topluma güven vermediğinden mevcut toplumsal hareketi örgütleyememektedir.

Aslında KDP ve YNK'nin tabanı da demokratikleşme istemektedir. Bu açıdan iyi bir siyasal anlayış, siyasal taktik sadece mevcut tepkiyi gösterenleri değil, KDP ve YNK'nin de tabanını değişim süreci içine alabilecektir. Hatta KDP ve YNK'yi ve mevcut yönetimi de Güney Kürdistan'ın demokratikleşmesi konusunda ikna edecek bir siyasal süreç ortaya çıkaracaktır. Aslında Güney Kürdistan'da doğru taktik ve politikalar böyle bir sürecin de gelişmesine el vermektedir. Ancak Goran'ın ve diğer islamcı muhalif çevrelerin böyle bir politik kabiliyeti yoktur. Güney Kürdistan'ı birebir Tunus'a, Mısır'a ve Suriye'ye benzeterek sonuç alınacağı sanılmaktadır. Böylelikle iktidar gücünün ele geçirileceği düşünülmektedir. Ancak gelinen aşamada bu tür yaklaşımlarla Güney Kürdistan'da demokratik bir gelişmeyi güçlendirmek ve derinleştirmek zordur. Çünkü mevcut durumda toplumsal tabanı fazla geliştirememektedir. Daha çok Soran-Behdinan çelişkisi üzerinden Soran alanının bazı yerlerinde kendisini etkili kılmaktadır. Bu aslında Güney Kürdistan'daki demokratik gelişmenin yaygınlaşması ve demokratik gelişmeyi demokrasi isteyen bütün çevrelerle birlikte sonuç almasını engellemektedir. Soran-Behdinan çelişkisi biçiminde yansıyan bu durum Soran bölgesinde gelişen demokratik hareketin de etkili olmasını engellemektedir. Bu açıdan Güney Kürdistan'daki toplumsal hareketin daha doğru öncülükle yürütülmesi gerekiyor. Sadece Soran değil, bütün Behdinan'ı da kapsaması gerekiyor.

Yine KDP ve YNK tabanında demokrasi isteyen çevreleri de işin içine katması gerekiyor. Hatta mevcut yönetimin demokrasiye duyarlı hale getirilmesini sağlayacak esnek politik yaklaşımların da gösterilmesi gerekmektedir. Kürdistan gerçeğinde daha birkaç yıllık devlet olan, o yönüyle devlet geleneği kökleşmemiş KDP ve YNK'yi tümden dıştalamadan, ama belirli bir dönüşüme uğratarak Güney'deki demokratik sistemin içinde siyasal varlıklarını sürdürecek güçler haline getirmek de mümkündür. Bu seçeneği hemen dışlamak yanlıştır. Ya da bu seçeneği dışlamak, bu yönlü bir politik yaklaşım göstermemek aslında Güney Kürdistan'da yaşanacak değişim ve dönüşümü birebir Suriye ve Mısır'a benzetmek olur ki, bunun da doğru politik bir yaklaşım olmadığı bu hareketin yaşadığı tıkanmada görülmektedir. Kuşkusuz KDP ve YNK'nin yönetim ve siyaset anlayışları kabul edilemez. Bu yönetim anlayışlarını eleştirmeye devam etmek, demokratik siyaset anlayışının gelişmesini teşvik etmek ve ortaya çıkan mevcut demokratik hareketi ayakta tutmak ve örgütlü kılmak gerekmektedir. Ancak Goran ve bir kısım islami hareketin tepkici, fırsatçı, kendine müslüman kendine demokrat yaklaşımları yerine daha tutarlı bir demokratik yaklaşım ve Güney Kürdistan gerçekliğine uygun politik tutumlarla süreci sağlıklı biçimde yürütmek ve Güney Kürdistan'ı topluma dayanan demokratik bir ülke haline getirmek temel görev olmalıdır. Bu açıdan Goran ve diğer güçlerin kuyruğuna takılmayan tutarlı bir demokratik yaklaşımla Güney Kürdistan'ı demokratikleştirecek süreci güçlendirerek ve bu temelde güçlü bir demokratik siyasi irade ortaya çıkararak iç ve dış sorunları çözebilecek bir gelişmeyi sağlatmak tüm Güney Kürdistanlı yurtsever demokratların görevi haline gelmiştir.

Özgürlük hareketimiz bölgede sisteme alternatif tek güçtür

Ortadoğu'da halkların özgürlük ve demokrasi için ayağa kalktığı bir süreçte Kürt Halk Önderi'nin çözümlemeleri ve PKK'nin devrimci örgüt anlayışı halklar açısından daha da önemli hale gelmiştir. Kürt Halk Önderi'nin Ortadoğu ve demokratik toplum çözümlemeleri ve PKK'nin örgüt anlayışı giderek etkisini daha da artıracaktır. Bölgede sisteme karşı alternatif tek güç haline gelecektir. Önümüzdeki dönemde kapitalist modernite ve işbirlikçileriyle Kürt özgürlük hareketi arasında mücadele daha fazla gündeme gelecektir. Kapitalist modernitenin öncü temsilcisi ABD, bu gerçeği görerek Ortadoğu'nun değişim sürecinde PKK'nin önünü kesmeye çalışmaktadır. Nasıl ki Irak'a ve bölgeye müdahale öncesi Kürt Halk Önderi'ne uluslararası komplo kurulmuşsa, bugün de Ortadoğu'nun yaşadığı değişim sürecinde PKK'ye müdahale ederek, PKK üzerindeki baskısını artırarak Kürt Halk Önderi ve PKK gerçekliğinin bölgede etkili olmasının önüne geçmeye çalışmaktadır. Çünkü PKK'nin Kürdistan'da en etkili güç haline gelmesini önleyemediği gibi Ortadoğu siyasetindeki etkisini de önleyememiştir. En son Kürt özgürlük hareketi yönetimini ahlaksızca eroin kaçakçılığıyla ilişkilendirmesi, Kürt özgürlük hareketi ve Önderliği'nin bölgedeki etkinliğinin önünü almak amaçlıdır. Böylece Kürt özgürlük hareketinin halk üzerindeki itibarını ve etkisini kırmak istemektedir.

Ortadoğu'daki gelişmeler Türkiye'yi de yakından ilgilendirmektedir. Türkiye bu gelişmeleri kendisine siyasi ve ekonomik çıkar elde etme temelinde değerlendirmeye çalışmaktadır. Ancak geçmişteki siyasi ilişkileri bu konuda sorun olmaktadır. Şimdiye kadar sıfır sorunlu politika denerek Suriye'yle, Mısır'la ve Ortadoğu'daki tüm despotik ülkelerle sıcak ilişkideydi. Onların otoriter, diktatöryal yaklaşımlarına sessiz kalıyordu. Şimdi halklar ayağa kalkınca bu konuda çelişkili bir tutum takınmaya başladı. Özellikle İran-Suriye eksenindeki ilişkiler daha da çelişkili duruma geldi. Ancak gelinen aşamada giderek ABD'nin ve Batı'nın isteği doğrultusunda hareket edeceği görülmektedir. Bu nedenle Türkiye'nin İran-Suriye ilişkileri bundan sonra esas olarak ABD ve Batı eksenindeki ilişkiler çerçevesinde yeni bir durum arz edecektir. Suriye rejimini eskisi gibi desteklemeyeceği açıktır. ABD'nin politikaları Suriye ile ne kadar, nasıl ve kiminle ilişkide olacağını gerektiriyorsa Türkiye de o çerçevede bir ilişki içinde olacaktır. Ortadoğu'da şimdi bir şii-sünni çelişkisi ortaya çıkmış bulunmaktadır. Özellikle İran'ın Irak'taki şiiler, Bahreyn, Yemen ve Suudi Arabistan'daki şiilerle ilgilenmesi ve buna dayanarak güç olması karşısında Türkiye tercini İran'dan yana değil de ABD'yle sıkı ilişkileri olan sünni rejimlerden yana yapacağı görülmektedir. Bu açıdan Türkiye-İran ilişkilerinin de bozulması muhtemeldir. Şimdiden zaten böyle bir sıkıntı yaşanmaktadır. Bir süre önce iki İran uçağının Amed havalimanına indirilmesi bununla ilgilidir.

Türkiye Ortadoğu'daki bütün gelişmeleri izlerken politikalarını esas olarak içerideki Kürt sorunu çerçevesinde dizayn etmektedir. Libya konusunda ilk önceleri ABD ve Batı müdahalesine karşı gözükürken, daha sonra Kürt özgürlük hareketini bastırma konusunda alacağı destek karşılığında İzmir NATO'nun merkezi olmuş ve kendisi de müdahalenin içine girmiştir. Böylelikle Kürt özgürlük hareketine karşı yürüteceği bastırma harekatında ABD'nin ve Batı'nın desteğini sağlamaya çalışmaktadır. Zaten Türkiye on yıllardır dış politikasını Kürt özgürlük hareketine karşı yürüttüğü mücadele ekseninde şekillendirmektedir. Libya'daki yaklaşım ve tutumu da bu çerçevede olmuştur. Nitekim son haftalarda Türk devletinin Kürdistan'da büyük terör estirmesine rağmen Ortadoğu'da en ufacık harekete duyarlılık gösteren Batı'nın ses çıkarmaması bu nedenledir. Dünyanın başka yerinde Kürdistan'da yaşananların yüzde biri yaşansa Batı'ya bağlı ajanslar orayla yakından ilgilenir, söz konusu ülkeler de birçok açıklama yaparlardı. Ancak Türkiye'de Ortadoğu'daki ülkelerinin hiçbirinde olmayacak bir polis terörü estirilmesine rağmen sessiz kalmaları Türkiye'yi kendi çıkarları doğrultusunda kullanmalarıyla ilgilidir. Türkiye, Ortadoğu'da dönüşüm yaşanırken yeni dengeler kurulurken geçmişte olduğu gibi iki tarafı idare etme şansını giderek kaybetmektedir. Bu nedenle Libya'da olduğu gibi İran, Suriye ve diğer alanlarda da emperyalist kapitalist sistemin çıkarları doğrultusunda hareket etmek zorundadır.

Siyasal islam devleti büyük oranda ele geçirdi

Türkiye de siyasal tarihi açısından gelecek dönemleri belirleyen yeni bir sürece girmiş bulunmaktadır. 12 Haziran seçimlerinden sonra Türkiye'de yeni bir anayasa temelinde yeni bir siyasal rejim kurulacaktır. Son yıllarda bir taraftan Kürt halkının Özgürlük mücadelesi kendi hakları elde etme doğrultusunda önemli bir düzey kaza-nırken, diğer yandan siyasal islamcıların devlet içine yerleşme, devleti ele geçirme mücadelesi yaşanmıştır. AKP bu yıllarda bir taraftan Kürt özgürlük hareketini en iyi ben tasfiye ederim, en iyi ben ortadan kaldırırım diyerek devlet içi güçlerin desteğini alarak, diğer taraftan Kürt sorununu ben adım atarak çözebilirim izlenimi yaratarak demokrasi güçlerinin, bu sorununun çözülmesini isteyen toplumsal güçlerin desteğini alarak kendi iktidarını sürdürmek istemiştir. Hatta çeşitli biçimlerde Kürt özgürlük hare-ketiyle ilişkilenerek ateşkesler yapılmasını, ateşkesler yapılırsa kendisinin bazı adımlar atacağı mesajını vermiştir. Kürt özgürlük hareketinin Kürt sorununun demokratik temelde çözme politikası gereği AKP hükümetine fır-

sat tanımak için eylemsizlik içine girmesini de, "bakın Kürt sorununda ben yumuşama yaratıyorum, ben çözebilirim" mesajı verip aldığı bu desteği sürdürmeye çalışmıştır.

AKP son yıllardaki bu politikasıyla ekonomik olarak yandaşlarını güçlendirdiği gibi siyasal islamın önemli düzeyde devlet içine yerleşmesini sağlamış, hatta klasik iktidar bloklarıyla uzlaşarak yeni devlet yapısı içinde siyasal islamın yerleşmesini kabul ettirmiştir. Zaten yapılan anayasa değişiklikleri de kendisinin derin devletle uzlaşmasının hukuki bir statüye kavuşturulmasının adımları olarak gündeme gelmiştir.

AKP hükümeti, Kürt özgürlük hareketinin kendisine tanıdığı fırsatları demokratik çözüm yönünde değerlendirme yerine esas olarak da kendi dar parti çıkarları için değerlendirmeye çalışmıştır. Kürt özgürlük hareketi bu durumu görerek AKP hükümetine bu oyalamacı ve fırsatçı yaklaşımları bırakarak Kürt sorununun demokratik temelde çözülmesi temelinde defalarca çağrılar yapmıştır. Ancak AKP hükümeti özellikle de 29 Mart seçimlerinden sonra seçimlerde ortaya çıkan demokratik iradeyi dikkate alarak demokratik çözüm için çabalama yerine, yeni bir tasfiye konsepti yürütmüştür. Bu tasfiye politikasını demokratik açılım kod adıyla örtmeye çalışmıştır. Kürt halkının demokratik iradesini kabul etme yerine siyasi soykırım saldırılarıyla bunu kırmaya yönelmiştir. Bunun karşısında Kürt özgürlük hareketi, Kürt halkı bir bütün olarak "Ya demokratik çözüm ya görkemli direniş" yaklaşımıyla AKP'yi uyarmıştır. Ancak AKP'nin demokratik çözüm yerine Kürt özgürlük hareketini tasfiye ederek devleti ele geçirme politikası içinde olduğunu görünce 31 Mayıs 2010'dan itibaren "Ulusal varlığı koruma ve özgürlüğü kazanma" hedefiyle direnişini yükseltmiştir. Yetersiz de olsa etkili olan bu direniş hamlesi devleti de AKP hükümetini de sarsmıştır. AKP hükümeti telaşa kapılmıştır. AKP yapacağı referandumun bu direniş ortamında reddedilmesinden korkmuştur. Bunun sonucu Kürt Halk Önderi'nin ayağına giderek ateşkes ilan edilmesini istemiştir. Kürt Halk Önderi sürekli barışçıl ve demokratik çözümden yana olduğu için AKP hükümetine bir şans daha vermiştir.

12 Eylül anayasa değişikliği referandumu ateşkes ortamında gerçekleşmiş, referandum onaylanmış olsa bile 12 Eylül referandumunda yapılan propagandalar aslında Türkiye için hayırlı olmuştur. 12 Eylül anayasasının yapılan değişikliklerle gerçekleşen halinin de toplumsal meşruiyeti kalmadığı ortaya çıkmıştır. AKP değişikliklerle bu anayasanın ömrünü uzatayım, kendime göre bir anayasa yapayım derken, bu referandumla birlikte tümüyle meşruiyetini yitirmiştir. Bu anayasanın yüksek boykot sonrası özellikle Kürtler açısından meşruiyeti kalmadığı gibi, Kürtlerin mücadelesine meşruiyet kazandıran bir anayasa olduğu netleşmiştir. Bu, Türkiye açısından yeni bir anayasal sistem kurma ve buna dayalı yeni bir siyasal rejimin yaratılması ihtiyacını acil hale getirmiştir. Yeni anayasa sadece toplum açısından değil, devlet açısından da zorunlu hale gelmiştir. Böylece Türkiye tamamıyla yeniden yapılanma sürecine girmiştir.

Taktik yaklaşımlarla Kürt sorunu çözülemez

Kuşkusuz küresel kapitalizmin ihtiyaçları doğrultusunda ve ABD'nin bölgedeki yeni egemenlik stratejisi çerçevesinde Türkiye'nin yeniden yapılandırılması bir süreden beri sürmektedir. Ancak bu yeniden yapılandırma süreci Kürtsüz olduğundan, Kürtlerin haklarını ve taleplerini karşılamadığından hiçbir adım, hiçbir değişiklik Türkiye'yi siyasal ve ekonomik istikrara kavuşturacak bir etkide bulunmamıştır. Kürt sorunu çözülmediği müddetçe demokratikleşme söylemlerinin demagojiden ibaret kalacağı ve Türkiye'nin istikrara kavuşmayacağı daha iyi anlaşılmıştır.

Bu çerçevede AKP iktidarı ve derin devlet uzlaşarak Kürt özgürlük hareketini tasfiye etme hedefini sağlayacak yeni bir anayasa yapılması ve bu anayasa temelinde Kürtler üzerindeki siyasi egemenliğin ve kültürel soykırımın yeni koşullarda devam ettirilmesi hedeflenmiştir. Türk devleti ve AKP'nin yeni anayasayı Kürt sorununun çözümünü ve Türkiye'nin demokratikleşmesini sağlayacak bir karakterde düşünmediği şimdiden netleşmiştir. Bir taraftan devletin, AKP'nin yeni anayasa projesi ve buna dayalı bir siyasal sistem kurma hedefi varken, diğer taraftan da Kürt özgürlük hareketi ve Türkiye demokrasi güçlerinin demokratik bir anayasa temelinde Türkiye'yi demokratikleşmesi talebi bulunmaktadır. Gelinen

"Demokratik Çözüm Çadırları bir nevi demokratik çözümün tartışıldığı, mayalandığı ve Türkiye'nin yeni anayasa çerçevesinde yeniden yapılanacağı yeni bir siyasal rejimin kurulacağı ortamda Kürt halkının iradesini ortaya koyan mekanlar haline gelmiştir. Bu aynı zamanda Kürt halkının siyasete müdahale biçimidir. Yeni anayasa yapılışına müdahale biçimidir. Türkiye'nin yeni siyasal rejiminin şekillenmesinde kendisinin de rol almak istediğinin ortaya konulmasıdır"

aşamada iki güç esas olarak Türkiye'yi yeniden yapılandırma mücadelesi vermektedir. Kuşkusuz Türkiye'de üç siyasal güç vardır: *Birincisi;* ulusal milliyetçi güçler, *ikincisi;* siyasal islamcı güçler, *üçüncüsü* de; Demokratik ulus bloğu diyebileceğimiz demokratik ve özgürlükçü güçtür. Ama ilk iki blok Kürtler ve gerçek demokratikleşme söz konusu olduğunda şu veya bu biçimde uzlaşmakta ve bu temelde de Kürtler üzerinde siyasi egemenlik ve kültürel soykırımı sürdürecek politikada birleşmektedirler. Bu açıdan esas mücadelenin Kürdistan'ın demokratik çözümünü ve Türkiye'nin demokratikleşmesini isteyen Demokratik ulus güçleriyle siyasal islamcı ve ulusalcı güçler ittifakı arasında geçeceği açıktır.

Kürt özgürlük hareketi; AKP hükümetine bu sorunun şiddetle çözülmesinden, savaşla çözülmesinden hiç kimsenin faydası olmayacağını söylemiş, bu nedenle demokratik bir anayasa temelinde çözülmesini istemiş ve bu çerçevede de 12 Haziran seçimlerine kadar eylemsizlik ilan etmişti. Ancak AKP hükümeti başta anayasa konusunda olmak üzere demokratikleşme konusunda hiçbir adım atmayınca Kürt özgürlük hareketi şubatın sonunda eylemsizlik kararını kaldırmıştır. AKP hükümeti bu durumda da yine Kürt Halk Önderi'nin yanına gitmiştir. Eylemsizliğin uzatılmasını istemiştir. Kürt Halk Önderi bu durum karşısında İmralı'ya giden heyetlere üç protokol olarak ifade ettiği pratik öneriler paketini sunmuştur ve bu üç konuda adımlar atılmasını istemiştir. Görüşme notlarına yansıdığı kadarıyla bunlar aslında yıllardır ısrarla belirttiği gibi gerçeklerin açığa çıkması açısından Adalet ve Hakikatleri Araştırma Komisyonu'nun kurulması, Demokratik ulus bloğuna engel olunmaması ve bu temelde bir demokrasi hareketinin yaratılmasına yol açacak komisyon kurulmasını ve Kürtler arası bir komisyonun kurularak Kürtleri çözüm projesinin netleştirilmesini ifade eden pratik adımlar atılmasını önermiştir.

Kürt Halk Önderi tüm bunları Türkiye'nin demokratikleşmesi açısından gerekli görmektedir. Demokratik ulus bloğuyla ilişki kurulması sağlanarak nasıl bir Türkiye sorusuna cevap bulunacaktır. Kürtler arası ilişki ve birliği sağlayacak pratik adımlarla nasıl bir Kürt çözümü sorusuna cevap aranacaktır. Adalet ve Hakikatleri Araştırma Komisyonu'nun kurulmasıyla da o güne kadar yaşanan bütün gerçeklerin açığa çıkarılması, gerçek bir barışın sağlanmasının temelleri atılacaktır. Kuşkusuz bu yaklaşımlar Kürt Halk Önderi açısından stratejik yaklaşımlardır. Taktik, günlük adımlar ve çözümler değil, Türkiye'de Kürt sorununun kalıcı çözümü ve gerçek bir demokratik Türkiye'nin oluşturulması hedeflenmektedir. Yıllardır bu yönlü perspektifler sunmaktadır. Bu yönlü pratik adımların atılması için çaba göstermektedir. Görüşmelerden anlaşıldığı kadarıyla İmralı'ya giden heyetlerden bu adımların atılmasını ve kendisinin de bu adımların pratikleşmesinde rolü olması gerektiğini düşünmektedir.

Ancak AKP hükümetinin şimdiye kadar gerçek bir çözüm niyeti ve projesi olmadığından bu tür çözümleyici, kolaylaştırıcı yaklaşımlara herhangi bir cevap vermemiştir. Kürt Halk Önderi seçim öncesi ve yeni bir anayasa yapmanın kaçınılmaz hale geldiği süreçte eylemsizliğin seçim sonrasına kadar sürmesi ve yaptığı pratik önerilerle bu tarihi sürecin küçük hesaplarla, fırsatçılıkla çarçur edilmesinin, heba edilmesinin önüne geçmeye çalışmaktadır. Kürt Halk Önderi "*gelenlerle pratik adımlar konusunda konuşuyoruz, olumlu sonuçlar ortaya çıkabilir*" derken aslında kendisinin çabalarını ortaya koymakta ve bu yaklaşımlarını heyetle tartıştığını belirterek bu ortaya koyduğu önerilerin devlet tarafından pratikleştirilmesini istemektedir. Ancak yine görüşme notlarına yansıdığı gibi kendi çabalarının ayrı olduğunu, PKK'nin ve BDP'nin kendi çabalarını ve mücadelesini farklı biçimde yürütmesi gerektiğini söylemektedir. Aslında eğer Kürtler iyi mücadele ederse, Kürt demokratik siyaseti etkili mücadele ederse, mücadeleden olumlu sonuçlar alınırsa benim de elim güçlenir, ortaya koyduğum bu çözüm yaklaşımı ve pratik adımların gerçekleşmesi sağlanabilir düşüncesindedir. Ama mücadele geliştirilmez, AKP hükümeti ve Türk devleti demokratikleşme konusunda mecbur bırakılmazsa bu sorununun çözülemeyeceği değerlendirmelerini ortaya koymaktadır. Bu açıdan çözümün demokrasi güçlerinin ve Kürt halkının birliğini sağlayıp mücadeleyi geliştirmesiyle sağlanacağını ifade etmektedir.

Kürt sorununun çözümü için Demokratik ulus bloğu önemlidir

Kürt Halk Önderi bir taraftan görüşmeler yaparken ve eylemsizliğin sürmesini isterken, diğer taraftan demokratik çözüm çadırlarının çözüm için önemli olduğunu belirtmiştir. Öte yandan bu kendi çabalarının bir parçası olarak Demokratik ulus bloğunun gerçekleştirilmesine önem vermiştir. Hatta yanına gelen heyetlere de Kürt sorununun demokratik çözümü açısından Demokratik ulus bloğunun önemli olduğunu, Demokratik ulus bloğu oluşursa Kürt sorununun çözümü ve Türkiye'nin demokratikleşmesi açısından önemli sonuçlar doğuracağını ifade etmiştir.

Kürt özgürlük hareketi de bu çerçevede eylemlere başvurmayacağını, sadece kendini savunma pozisyonunda kalacağını ilan etmiştir. Ama demokratik çözüm çadırlarındaki halkın taleplerini ve bunun için yürütülecek demokratik mücadeleyi Kürt sorununun demokratik çözümü açısından desteklediğini açıklamıştır. Demokratik çözüm çadırları Kürt halkı tarafından kısa sürede benimsenmiştir. Halk demokratik çözüm çadırlarını demokratik çözümün tartışıldığı, çözümün nasıl gerçekleşeceğinin ortaya konulduğu ve bu konuda kendi üzerlerine düşen görevlerin neler olduğu konularını tartışıp karara vardığı ve pratikleştirdiği yerler olarak görmektedir. Çadırlar bir nevi demokratik çözümün tartışıldığı, mayalandığı ve Türkiye'nin yeni anayasa çerçevesinde yeniden yapılanacağı yeni bir siyasal rejimin kurulacağı ortamda Kürt halkının iradesini ortaya koyan mekanlar haline gelmiştir. Bu aynı zamanda Kürt halkının siyasete müdahale biçimidir. Yeni anayasa yapılışına müdahale biçimidir. Türkiye'nin yeni siyasal rejiminin şekillenmesinde kendisinin de rol almak istediğinin ortaya konulmasıdır. Bu yönüyle Türkiye'nin yeniden şekillenmesinde ağırlığını koyan en canlı dinamik toplumsal güç olarak tarih sahnesine çıkmıştır. Yeni anayasa yapım sürecine ve Türkiye'nin bu yeni anayasa temelinde şekillendirilmesine sessiz kalmayacağını, Kürtlerin iradesi tanınmadan, görülmeden ne yeni anayasa yapılabileceğini ne de Türkiye'nin demokratikleşebileceğini bu tutumuyla tüm siyasi güçlere ve devlete açıkça ilan etmiştir.

Zaten Newroz çok güçlü biçimde geçmiştir. Halk Newroz'da demokratik siyasi iradesini ortaya koymuştur. Kürt sorununun çözümünün ancak Demokratik Özerklikle olabileceğini haykırmıştır. Newroz'daki bu iradesini kahramanlık haftasında devam ettirmiştir. Kasaplar deresine yürüyerek bu değerlerin yaratıcısı Mahsum Korkmaz'a sahip çıkmıştır. Kasaplar deresine yürüyüş aynı zamanda yaratılan değerlere sahip çıkma ve bu temelde mücadeleyi kararlılıkla sürdürme iradesini gösterme anlamına gelmiştir. Yine 4 Nisan'da Kürt Halk Önderi'ne sahiplenerek bu mücadelenin Kürt Halk Önderi çizgisinde yürütüleceğini de ortaya koymuştur. Gerçekten de bu süreçte Kürt halkının ortaya koyduğu dinamizm, Kürt halkının Türkiye'nin en temel demokrasi gücü olduğunu bir daha göstermiştir.

Kürt halkının iradesini güçlü bir biçimde ortaya koyduğu bu süreçte seçime hazırlanan BDP yüzde 10 barajı nedeniyle parti olarak seçime girememediğinden dolayı bağımsızlarla seçime girme kararı almıştır. Türkiye'de bir Demokratik ulus bloğu oluşturma ve Kürtlerin çeşitli siyasal eğilimlerini bir araya getirme biçiminde bir seçim

stratejisi ortaya koymuştur. Daha doğrusu Türkiye'yi demokratikleştirme ve Kürt sorununu çözme projesini ve programını bu ittifak bileşimiyle herkese göstermiştir. Seçime girecek bu blok ya da adaylar listesi sadece bir seçim kazanma listesi ya da bir seçim bloğu değil, Türkiye'yi değiştirecek, dönüştürecek stratejik bir Blok olarak ele alınmıştır. Kürt halkının demokratik çadırlarda ortaya koyduğu irade ve bu iradeyle anayasa yapım sürecine ve Türkiye'nin yeniden siyasal şekillendirmesine aktif müdahale etmesini bu Demokrasi bloğuyla gerçek bir demokratik harekete ve demokratik programa kavuşturmuştur. Bu açıdan Demokratik ulus bloğunu tamamen Türkiye'nin siyasi durumuna müdahale olarak görmek gerekiyor.

12 Haziran seçimi bir dönüm noktasıdır

Türkiye şu anda bir geçiş sürecini yaşamaktadır. Önümüzdeki aylar geçmiş Türkiye siyasi tarihi açısından çok çok farklı olacaktır. 12 Haziran seçimi de sadece birkaç milletvekilini belirleyeceği, kimin az kimin çok milletvekili aldığının belli olacağı bir seçim olmayacaktır. Bu seçim sonuçlarına göre, bu seçimde gösterilen performansa göre Türkiye yeniden şekillendirilecektir. Çünkü 12 Eylül referandumuyla birlikte Türkiye toplumunun çoğunluğu yeni anayasa temelinde yeni bir siyasal sistem istediğini ortaya koymuştur.

Bu açıdan bu seçim süreci gerçekten de önemli hale gelmiştir. Zaten bu seçimin önemi nedeniyle YSK bağımsız adayları veto etmiştir. Bağımsız adayları veto etmesinin nedeni bu bileşimin karakterindendir. Çünkü Türk devleti –kuşkusuz hükümetler– şimdiye kadar Kürt özgürlük hareketini tasfiye etme, inkar ve imha politikalarını sürdürme açısından özellikle Kürtlerin bir araya gelmesinin ve Kürt özgürlük hareketinin Türkiye halkıyla buluşmasının önüne geçmek istemişlerdir. Bunu stratejik bir yaklaşım olarak ele almışlardır. Kürt sorununun çözümsüzlüğünü buna dayandırmışlardır. Bu nedenle Kürt özgürlük hareketinin Türkiye toplumuyla buluşmasını engellemek için on yıllardır büyük çaba göstermişlerdir. Bu konuda özel savaş yürütmüşlerdir. Türkiye demokrasi güçlerinin Kürt özgürlük hareketiyle buluşmaması için her türlü kirli yöntem denenmiştir.

Benzer biçimde Kürt siyasi eğilimlerinin bir araya gelmemesi, hatta diğer eğilimlerin Kürt özgürlük hareketine karşı tutum takınması için elinden gelen çabayı harcamışlardır. Tasfiye politikalarını, inkarcı politikalarını bir yönüyle de Kürtlerin bu parçalanmışlığı üzerinden, Kürtlerin bir araya gelememesi üzerinden yürütmüşlerdir. Ancak bütün bu engellemelere rağmen Kürt özgürlük hareketi seçim öncesi Türkiye halkıyla buluşacak Demokratik ulus bloğu ortaya çıkarınca, yine farklı Kürt eğilimlerine listede yer verince bu, Türk devletini paniğe sevk etmiştir. Eğer bu stratejik adımlar, bu Demokratik ulus bloğu ve Kürtler arasındaki ilişkiler derinleşir ve gelişirse ve seçimden de başarılı çıkarlarsa bu durum karşısında Kürt sorununun çözümü dışında başka şanslarının kalamayacağını görmüşlerdir. Kürt sorununda bir çözüm zihniyetleri olmadığından, demokratikleşme gibi bir projeye de sahip olmadıklarından bu Bloğu boşa çıkarmak için her türlü çabanın içine girmişlerdir. YSK'nın kararı kesinlikle yaşadıkları bu panik ve korkunun ürünüdür. Demokratik ulus bloğu'nu ve Kürtler arası ilişkileri daha başlamadan bitirme, etkisiz kılma çabalarıdır. Bu nedenle YSK'nın adayları reddetmesi sadece bir kurumun kararı değildir. Devletin özel savaş politikalarının gereği adaylar reddedilmiştir.

Şu anda devlet politikasını ve stratejisini uygulayan ise AKP'dir. Bu yönüyle AKP'nin dolaylı ya da dolaysız YSK'nın bu kararı vermesinde payı vardır. Bizim ilişkimiz yok demesi kesinlikle gerçeği yansıtmamaktadır. Kuşkusuz bütün hükümetin ilişkisi yoktur, bütün bakanlar bilmez, ama AKP bir kamu güvenliği müsteşarlığı kurmuştur. Bu bir özel savaş merkezidir. Başbakan bu kurumlarla doğrudan ilişkili olduğu gibi, bazı bakanlar da bu kurumlarla ilişki içindedir. Başbakan ve ilgili bakanlar, bütün özel savaş merkezleri, devletin istihbarat kurumları ve Kürtlerle mücadeleyi ilgilendiren kurumlarla ilişki içinde Kürt halkının Özgürlük mücadelesine karşı sürekli özel savaş taktikleri üretmektedir. YSK'nın kararı da bunlardan biri olarak ortaya çıkmıştır.

Türk devletinin ve AKP'nin bu süreçte en fazla zorlandığı konulardan biri de 'Sivil Cumalar' olmuştur. Nasıl ki Türkiye halkıyla buluşma ve Kürtler arası birlik devletin özel savaş politikalarına büyük bir darbe vurmuşsa, Sivil Cumalar da devletin özel savaşına çok ağır bir darbe vurmuştur. Çünkü şimdiye kadar Kürt halkının Özgürlük mücadelesine ve demokrasi güçlerine karşı din bir özel savaş aracı olarak kullanılmıştır. 12 Eylül cuntasının dini nasıl kullandığını herkes bilmektedir. Daha yakın bir zamanda Kürt halkının Özgürlük mücadelesi karşısında sıkışan devletin irşat grupları olarak özel savaş imamlarını görevlendirdiği açığa çıktı. Öyle ki Milli Güvenlik Kurulu'nda dinin Kürtlere karşı kullanılan en temel özel savaş aracı haline getirildiği görüldü. Sivil Cumalarla Kürt halkı dinin özel savaş aracı olarak kullanılmasının önünü alınca, bu politikaları boşa çıkarınca büyük paniğe kapılmışlardır. Bu nedenle Sivil Cumaları bölücülük olarak değerlendirerek ve Diyanet İşleri Başkanı'nı bölgeye göndererek dinin özel savaş aracı olarak kullanılmasını sürdürmek istediklerini bir daha ortaya koymuşlardır. Hatta devletin Sivil Cumalardan sonra devletin özel savaşının parçası olan ve dini istismar eden grup ve çevreleri daha fazla destekledikleri görülmektedir. Ancak halk Sivil Cumalarla birlikte dinin eskisi gibi özel savaş aracı olarak kullanılmasının önüne büyük oranda geçmiştir. Bu da devletin elindeki özel savaş araçlarını zayıflatmada ve Kürt halkının Özgürlük mücadelesinin başarısının önünü açmada önemli bir etken olarak görülmelidir.

Demokratik ulus bloğu Türkiye'de büyük heyecan yarattı

AKP'nin Kürt sorununu çözmeyeceği, Türkiye'nin demokratikleşmesini gerçekleştirmeyeceği bir ortamda, yine CHP'nin de fazla umut vermediği bir ortamda Demokratik ulus bloğu Türkiye'de büyük bir heyecan yaratmıştır. Öyle ki Ertuğrul Özkök bile ben oyumu BDP'nin desteklediği adaylara vereceğim diyebilmiştir. BDP'ye oy verir mi vermez mi ayrı bir konudur, çünkü bunların genlerinde devletçilik vardır. Olaylara, olgulara, özellikle Kürt sorununda devlet gözüyle bakma eğilimi çok yüksektir. Bu açıdan bugün BDP'ye oy vereceğim der, ama yarın en ağır biçimde BDP'ye ve Kürt halkının mücadelesine yüklenirler. Ancak bu söylem bile başlı başına Demokratik ulus bloğunun Türkiye'de bir heyecan yarattığının kanıtıdır. Bu ortamda YSK bağımsız adayları veto edince Kürt halkı büyük bir tepki gösterdiği gibi, Türkiye'de AKP'den umudunu kesmiş, CHP'nin de Türkiye'nin demokratikleşmesi konusunda tutarlı bir projesinin olmadığı gören birçok demokrat aydın, yazar ve çevre Demokratik ulus bloğunu desteklemiştir. Bir anda Demokratik ulus bloğu hem Türkiye'de hem de Kürdistan'da Kürt sorununun demokratik çözümü ve Türkiye'nin demokratikleşmesi açısından umut haline gelmiştir.

Demokrasi bloğu, Kürtler arası birlik Türk devletinin çözümsüz politikaları açısından ve bu politikaları boşa çıkarıp demokratik çözümü dayatması açısından Türkiye'deki gerici ısrarın kırılmasında bir etken olarak görülmüştür. Tepkilerin gücü karşısında YSK kararını hükümet bile savunamamıştır. CHP de AKP'nin toplum içindeki etkisini kırma çabası içinde olduğundan YSK kararının demokratik olmadığını açıklamış, meclisin toplanarak yüzde 10 barajının kaldırılmasını istemiştir. Bir nevi Kürt halkının adayları etrafında bir demokratik zihniyet, demokratik hareket oluşmuştur. Kuşkusuz hükümet yanlısı kimi yazar ve çevreler bu kararın sahiplenilmesinin kendilerine büyük zarar getireceğini gördüklerinden açıkça sahiplenmemişlerdir. Ancak anayasa profesörü Burhan Kuzu ve Ömer Çelik'in söylemlerinden AKP'nin aslında YSK'nın kararından memnun olduğu anlaşılmıştır. Türkiye'deki demokrasi güçleri, aydınlar, yazarlar ve Kürt toplumundan gelen tepkiden dolayı YSK'nın kararını açıkça sahiplenmedikleri anlaşılmıştır.

YSK kararına karşı Kürt halkının gösterdiği büyük tepki ve çeşitli çevrelerin de bu karara karşı çıkması Türkiye'deki gericiliği durduracak, Türkiye'deki otoriter rejimin önünü kesecek en büyük demokrasi dinamiğinin Kürt halkı olduğunu bir daha göstermiştir. Nitekim Nuray Mert gibi açık sözlü ve her zaman demokratik eğilimden yana olduğu bilinen bir yazar bile mevcut Türkiye koşullarında demokrasi açısından nefes alınabilecek tek yerin Kürt halkının mücadelesi olduğunu açıkça söyleyebilmiştir.

Bu söylemler Türkiye toplumunun ruh halini de yansıtmaktadır. Türkiye toplumu gerçekten çaresiz durumdadır. Ağırlaşmış sorunları karşısında çözüm üreten bir siyasi irade ortada yoktur. AKP bütün çözüm fırsatlarını, bütün çözüm imkanlarını Türkiye'nin demokratikleşmesi ve Kürt sorununun çözümü doğrultusunda kullanacağına sadece kendi çıkarları doğrultusunda tüketmiştir. AKP hala Kürt sorununu çözmeyi değil, Kürt sorununun çözümsüzlüğü üzerinden iktidar olmayı düşünmektedir. En son konuşmalarında Başbakan'ın "Kürt sorunu kalmamıştır, Kürt vatandaşların sorunu kalmıştır; Kürtler istismar ediliyor" demesi ve arkasından da Kürt özgürlük hareketini tasfiye edecek tek gücün kendisi olduğunu söylemesi AKP'nin politik zihniyetini ve politika yapma tarzının ne olduğunu gözler önüne sermiştir. Kürt sorununun çözümünden söz etmek yerine "Kürt özgürlük hareketini tasfiye edecek tek güç benim" diyerek kendisine biçtiği rolü ortaya koymuştur.

AKP'nin kendisine biçtiği rol Kürt sorununun demokratik çözümü değil, Kürt özgürlük hareketinin tasfiyesidir. Zaten bu temelde asker sivil bürokrasi ve devletin derinlikleriyle uzlaşarak iktidarını sürdürmüştür. Benim dışımda bu mücadeleyi ezecek başka güç yoktur, o zaman beni desteklemelisiniz biçimindeki bir yaklaşımla hükümet olmaktadır. Bu açıdan Kürt halkının sırtından, Türkiye'deki halkın sırtından Türk ve Kürt gençlerinin ölümü üzerinden kendisini iktidar yapan bir siyasi hareket söz konusudur. Türkiye tarihinin en önemli sorununa çözüm üzerinden bakmak değil de tasfiye üzerinden bakmak tam da bir çakal politikasıdır. Bu savaşın sürmesinden ve Kürt halkının Özgürlük mücadelesine karşı her türlü psikolojik yöntemi uygulamaktan AKP sorumludur. Zaman zaman analar ağlamasın demesi tamamen sahte bir söylemdir. İster ateşkes dönemleri olsun ister savaş dönemleri olsun yaptığı propaganda, bu sorunu ben hallediyorum üzerine kuruludur. Ben tasfiye ediyorum ya da hükümetim zamanında çatışmalar duruyor diyerek kendisini hükümette tutmaya çalışıyor. Ama bu sorunu çözme üzerinden hükümet olmayı düşünmemektedir. Aksine bugüne kadar yürüttüğü siyaset tarzı Kürt sorununun çözümünü ve Türkiye'nin demokratikleşmesini kendi iktidarının sonu olarak görmektedir. Demokratik Türkiye'de AKP hükümetinin istismar edeceği böyle bir konu kalmayacaktır.

Şimdi de "Kürt sorunu kalmamıştır, Kürt vatandaşlarımın sorunu kalmıştır, Kürt halkı istismar ediliyor" diyerek on yıllarca Demirel'in, Çiller'in, diğer iktidarların söylediklerinin aynısını tekrarlamaktadır. Aslında Kürt sorunu kalmamıştır derken milliyetçi çevrelere, iktidarcı çevrelere bak bu sorunu hak vermeden ben çözerim, Kürt sorununun talepleri karşılayarak değil de psikolojik savaşı yükselterek ben ortadan kaldırdım demektedir. Kürt sorunu bütün ağırlığıyla, yakıcılığıyla ortadayken Kürt sorunu kalmamıştır demek aslında Kürt halkının taleplerinin inkarı anlamına gelmektedir. İnkarcılığın bu yeni biçimiyle hem milliyetçi kesimlerin oyunu almak istemekte hem de devlet içinde uzlaştığı gladioya "bakın ben görevimi en iyi biçimde yapıyorum, bunu benim dışımda yapabilecek bir siyasi güç yoktur, bu nedenle iktidar benim hakkımdır" demektedir.

Türkiye'de zaten hala iktidar olmanın kanunu Kürtler üzerinde egemenlik kurmaktan geçmektedir. Kürt sorununun çözüm zihniyeti ve bunun pratiği gerçekleşmediği müddetçe iktidar olmanın kanunu Kürtler üzerinde siyasi egemenlik ve kültürel soykırımı sürdürme kabiliyetidir. Kim bunu başarırsa o iktidar olur, o devletin başat gücü olur. Şimdi AKP Kürtler üzerinde siyasi egemenliği ve kültürel soykırımı en iyi ben yürütürüm diyerek devletin başat gücü olmayı hedeflemektedir. Mevcut seçimi de yapacağım dediği anayasayı de aslında bu çerçevede ele almaktadır.

"Türkiye'de iktidar olmanın kanunu Kürtler üzerinde egemenlik kurmaktan geçmektedir. Kürt sorununun çözüm zihniyeti ve bunun pratiği gerçekleşmediği müddetçe iktidar olmanın kanunu Kürtler üzerinde siyasi egemenlik ve kültürel soykırımı sürdürme kabiliyetidir. Kim bunu başarırsa o iktidar olur, o devletin başat gücü olur. Şimdi AKP bunu yaparak devletin başat gücü olmayı hedeflemektedir"

Zaten AKP'nin düşündüğü anayasa Kürt halkının taleplerini karşılayacak bir anayasa değildir. Kürt halkının taleplerini boşa çıkaracak, siyasi egemenliğin ve kültürel soykırımın sürdürülmesini sağlayan bir siyasal sistemi hedefleyen anayasa olacaktır. Kürt halkının kimlik talebini vatandaşlık kavramını yumuşatarak, Kürt halkının Demokratik Özerklik çözümünü; belediyelerde hizmet alanını genişleterek, anadilde eğitimi de seçmeli dersle geçiştirmeye çalışacaktır. AKP böyle bir anayasayla Kürt sorununu çözdüm diyerek bunu Kürtlere dayatıp kabul ettirmek isteyecektir. Bunlar kabul edilmediği takdirde de iç ve dış güçleri arkasına alıp Kürt özgürlük hareketini tasfiye etmeyi hedeflemektedir.

CHP ile AKP arasında ciddi farklar yoktur

AKP'nin seçimde büyük oranda milletvekili alıp yapmayı düşündüğü anayasa bu çerçevededir. AKP seçimden sonra yeni anayasa ve yeni siyasal sistem konusunda CHP ile de uzlaşacaktır. Zaten şu anda CHP'nin Kürt sorununda söyledikleriyle AKP'nin düşündükleri ve söyledikleri arasında pek fark yoktur. Asında CHP'nin Kürt sorununda şunları şunları yapacağım dediği şeyler Milli Güvenlik Kurulu'nun ve devletin derinliklerinin kabul edebileceği taleplerdir. CHP zaten bunları devletin derinlikleri tarafından kabul edileceğini bildiği için dile getirmektedir. Bunların özü de siyasal egemenliği ve kültürel soykırımı ortadan kaldırmayan taleplerdir. MGK böyle bir sınır koymuştur, CHP ve AKP de bu sınırlar içinde kendilerine göre bir şeyler yapıp Kürt sorununu çözüyoruz demeye hazırlanmaktadırlar.

Seçim sonrası AKP ile CHP arasında yeni anayasa konusunda bu çerçevede bir uzlaşma olacağı gibi, Ergenekon denen davadan tutuklu olanların çoğu da bırakılacaktır. Böylece AKP Kürt karşıtı bir milli mutabakat yaratarak CHP'nin, Ergenekoncuların, ordu ve bürokrasi içinden rahatsız olan kesimlerin de desteğini alarak Kürt halkının Özgürlük mücadelesine karşı yeni bir savaş dönemi başlatacaktır. AKP'nin Kürt sorunu kalmamıştır sözü Kürt halkına karşı yeni bir savaş döneminin başlangıcıdır. Yapılan yapılmıştır, buna rağmen hala direniyorsunuz, o zaman size karşı yeni bir savaş yürütmekten, sizin bu direnişinizi tasfiye etmekten ve sizleri bu taleplerden vazgeçirmekten başka bir yolumuz kalmamıştır, demektedir.

AKP'nin bu süreçte operasyonlarını sürdürmesi, yaşanan gerilla şehadetleri, yine siyasi soykırım operasyonlarının hız kesmeden devam ettirilmesi tamamen tasfiye politikasıyla ilgilidir. AKP, Kürt özgürlük hareketini bu operasyonlarla zayıflatarak hem seçimde hem de seçim sonrasında zayıf düşürmeyi amaçlamaktadır. Kürt özgürlük hareketini askeri ve siyasi operasyonlarla zayıflatarak tasfiye harekatının başarılı olmasının zeminini yaratmaya çalışmaktadır. Yine en demokratik talepleri reddetmesi ve demokratik eylemlere şiddetle saldırması da seçim sonrası yürüteceği tasfiye saldırısıyla bağlantılıdır. AKP'nin tüm söylemleri, tutumları ve pratiği seçimler sonrası bir tasfiye saldırısına hazırlandığını göstermektedir.

AKP'nin bu sinsi ve tasfiye politikası sadece Kürt sorununda bir çözümsüzlüğü değil, Türkiye'yi siyasal krizler içinde tutmaktan başka bir anlama gelmeyecektir. Sadece Kürt halkına değil, Türkiye halkına da acılar çektirecek, yıllar kaybettirecek çok çıkarcı, çirkin bir politikadır. Şu anda AKP'nin bu politikasına karşı Türkiye'de herhangi bir alternatif yoktur. Daha doğrusu Kürt sorununda çözüm üretmeyen ve Türkiye'yi demokratikleştirmeyecek hiçbir proje alternatif bir siyaset olmayacaktır. Kürt sorununda çözüm projesi olmadığı müddetçe AKP'nin yerine başka siyasi gücün gelmesi de hiçbir şey değiştirmeyecektir. Tek değişen, yıpranan bir gücün yerine başka bir gücün bu inkarcı, kültürel soykırımcı politikayı devralması anlamına gelecektir.

Bu gerçekler karşısında tek çözüm projesi Kürt Halk Önderi'nin Yol Haritası'nda ortaya koyduğu Demokratik Ulus ve Ortak Vatan'a dayalı Demokratik ulus çözümüdür. Bu açıdan Kürt Halk Önderi Türkiye'nin demokrasi güçleriyle gerçekleştirilecek Demokratik ulus ittifakını çözümsüz politikaları durduracak tek alternatif olarak görmektedir. Kürt Halk Önderi Demokratik ulus çözümü çerçevesinde Demokratik ulus bloğuna yaklaşımı taktik olarak değil, kesinlikle stratejik bir yaklaşım olarak ele almaktadır. Zaten Türkiye sorunlarına Demokratik Ulus ve Ortak Vatan çözümü dışında başka bir çözüm bulmak mümkün değildir. Demokratik Ulus ve Ortak Vatan anlayışıyla Kürt sorununu çözme yaklaşımı gerçekten çözümleyici bir karaktere sahiptir. Sorunu çözme kabiliyeti olan bir siyasal projedir. Bu açıdan Demokratik ulus bloğu, yine Kürtlerle ittifaka dayalı seçim süreci Türkiye'nin tek çıkar yoludur. Demokrasi ve Özgürlük Bloğu seçimi güçlü bir biçimde sonuçlandırırsa, 30-35 arası milletvekili çıkarırsa bu Türkiye siyasetinde çok önemli sonuçlar ortaya çıkaracaktır.

Kürt Halk Önderi'nin ve Kürt özgürlük hareketinin çözüm politikaları, çözüm çabaları etkili olmazsa bu kesinlikle savaşın şiddetlenerek devam etmesi anlamına gelecektir. Çünkü AKP'nin dayattığı tasfiyeci politikaların Kürt halkı tarafından kabul edilmesi mümkün değildir. Yine bu politikaların Türkiye'yi demokratikleştirip Kürt sorununun çözümü konusunda hiçbir gelişme yaratması düşünülemez. Bu açıdan da eğer bugün demokratik çözüm çadırlarıyla gündeme getirilen 14 talebin halk serhildanlarıyla çözümü dayatması gerçekleşmezse Türkiye kapsamlı bir savaşla karşı karşıya gelecektir. Kürt halkının ve demokrasi güçlerinin mücadelesinin bir parçası olan demokratik anayasa hareketinden ve seçimden sonuç alınmazsa, Türkiye'yi çözüme zorlayacak siyasal bir etki ortaya çıkmazsa AKP'nin politikalarına karşı mücadele etmekten başka bir yol kalmayacaktır. Çünkü AKP kendini biraz güçlü hissettiği taktirde Kürt sorunu kalmamıştır sözünü pratikleştirecektir. Kürt halkının Özgürlük mücadelesini bastırmak için her yolu deneyecektir. Buna karşı da

tabii ki Kürt özgürlük hareketi direnmekten başka bir tutum göstermeyecektir. Bu açıdan önümüzdeki iki ayın çok önemli olduğunu söylüyoruz.

Önümüzdeki haftalar ve aylar sadece Kürt halkı açısından değil, Türkiye demokrasi güçleri açısından da çok önemlidir. Türkiye'deki demokrasi güçleri Kürt halkıyla çok güçlü bir ittifak yaparak mevcut seçim bloğunu başarılı kılamazlarsa, yine seçim öncesi demokratik anayasa konusunda Türkiye'de güçlü bir bilinç ortaya çıkarılmazsa, demokratik bir anayasanın olmazsa olmazları topluma benimsetilmezse, seçim sonrası AKP'nin öngördüğü plan devreye sokulacaktır. Demokratik anayasa bilinci bugünden güçlendirilip AKP'nin ya da MGK'nın sınırlarını çizdiği anayasa dayatıldığında Türkiye'de yeni bir savaş ve çatışma dönemini başlatacak anayasa projesi boşa çıkarılmazsa kuşkusuz Türkiye yıllarca yeni bir çatışma sürecine girecektir. Çünkü 1924'ten başlayan ve bugüne kadar süren demokrasi sorunu çözülmeyecektir.

Türkiye ve Kürt halkı AKP politikalarına mahkum değildir

Kürt halkı, demokrasi güçleri, sol demokratlar ve sosyalistler otoriter oligarşik rejime karşı 1924'ten bu yana sürekli mücadele ettiler. Bunun sonucu mevcut otoriter rejim önemli oranda yıprandı. Ancak klasik iktidar blokları bu durum karşısında Türkiye'nin demokratikleşmesi ve Kürt sorununun çözümü konusunda adım atacaklarına siyasal islamla uzlaşarak demokrasi sorununu yeni bir biçimde devam ettirmektedirler. AKP de kendisi devlet içine alınınca demokrasi sorununun bittiğini, hatta ileri demokrasiye geçtiğini söyleyerek 1924'ten bu yana süren demokrasi sorununu yeni bir biçime kavuşturmuştur. Kürt sorununun çözümsüzlüğünün devam ettiği ve emekçilerin, sosyalistlerin, bir bütün olarak sol demokratların örgütlenme özgürlüğü ve paylaşım sorununun çözülmediği yeni bir otoriter rejim dönemi başlatılmış bulunmaktadır.

1924'te dışlanan Kürtlerin ve sosyalistlerin, sol demokratların, emekçilerin üzerindeki baskı ve dışlanma bugün de devam etmektedir. AKP klasik iktidar bloklarıyla uzlaşarak ve kendisinin sistem içine alınmasıyla birlikte demokrasi sorunu kalmadığını belirterek yeni bir demokrasi sorunu ortaya çıkarmıştır. Aslında bu daha sinsi, daha tehlikeli bir antidemokratik rejimin Türkiye toplumuna dayatılmasıdır. 1924'teki otoriter rejimin işbirlikçi ılımlı islamın sistem içine alınmasıyla birlikte özel savaş karakteri daha da derinleşmiştir. Türk devleti her zaman özel savaş devletiydi, ama AKP'nin kendine müslüman kendine demokrat karakteriyle bu özel savaşı daha da derinleştirilerek Kürtler, emekçiler ve tüm ezilenler üzerinde yeni bir otoriter rejim kurulmuştur. 12 Haziran'daki seçimden sonra bu kurulan yeni otoriter rejim hukuki bir statüye kavuşturulmaya çalışılacaktır. AKP'nin sistem içine alınmasıyla kurulan yeni siyasal rejime bir anayasal meşruiyet, anayasal temel kazandırılacaktır. Böylece siyasal islamcıların devlet içine alındığı, Kürt halkına ve bütün emekçilere karşı kullanıldığı yeni bir özel savaşın, psikolojik savaşın yürütüldüğü yeni bir dönem başlayacaktır.

Bu nedenle 12 Haziran seçimlerini sadece bir milletvekili seçimi, bir partinin iktidar olma seçimi olarak görmüyoruz, Seçim sürecini Türkiye'nin yeniden yapılanmasının nasıl şekilleneceğinin belirleneceği haftalar, aylar olarak görüyoruz. Eğer Kürt halkı ve demokrasi güçleri bu bilinçle bu süreci değerlendirirse AKP'nin bu kendine müslüman, kendine demokrat politikalarının önüne geçilerek daha demokratik bir anayasa, bu temelde demokratik bir siyasal rejime kavuşmuş bir Türkiye gerçeği ortaya çıkarmak da mümkündür. Türkiye ve Kürt halkı AKP politikalarına mahkum değildir. Aslında Türkiye'nin demokratikleşmesi de Kürt sorununun çözümü de kendini dayatmış bulunmaktadır. Eğer demokrasi güçleri güçlü mücadele ederse, hamle yaparlarsa AKP'nin oyunları rahatlıkla boşa çıkarılabilir. Türkiye'deki çok geniş kesimlerin desteği alınarak Türkiye'nin demokratikleşmesi yolunda çok önemli adımlar atılabilir. Bu açıdan geçiş sürecinin zorlukları olduğu gibi, Kürt halkının ve demokrasi güçlerinin onlarca yıldır yürüttüğü mücadeleyle demokratikleşme zemini de fazlasıyla vardır.

Ama şu anda iktidarda olan AKP hükümeti gerçek bir demokratikleşmeyi önlemek için Türkiye demokrasi güçlerinin ve Kürt halkının dayatmalarını engellemek için kendine demokrat, kendine müslüman karakteriyle yeni bir seçim daha kazanıp Türkiye halklarının bu özgürlük ve demokrasi taleplerini yozlaştırmak, çarpıtmak ve yeni otoriter sistemin sınırlarına hapsetmek istemektedir. Zaten bu politikanın kırılması için Demokratik ulus bloğu ve Kürtler arası birlik gerçekleştirilmiştir. AKP'nin politikaları Türkiye'nin geleceğini karartacağı ve Türkiye'ye yeni acılar yaşatacağı için birçok güç, demokratik çevre Demokratik ulus bloğunu desteklemektedir. Türkiye'nin demokratikleşmesi, Kürt sorununun çözüm umudunu burada görmüştür. Bu çerçevede önümüzdeki ay da bu demokrasi güçleriyle demokrasi karşıtı güçler arasında kıran kıran mücadeleyle geçecektir. Bu mücadelede demokrasi güçlerinin göstereceği performans Türkiye'nin geleceğini belirleyecektir.

Kuşkusuz Türk devleti ve AKP 12 Haziran sonrası bir tasfiye harekatı planlamaktadır. Eğer demokrasi güçleri önümüzdeki süreci iyi değerlendirirlerse bunun önüne geçebilirler. Ancak buna rağmen AKP'nin tasfiye politikalarını dayatması en güçlü olasılıktır. Bu açıdan demokrasi güçlerinin seçim ve anayasa konusunda önemli bir çalışma ve mücadele içinde olmaları yanında, AKP'nin dayatması karşısında güçlü bir savaşa hazırlanmaları da gerekmektedir. Çünkü AKP tasfiye politikasını dayattığında ancak buna karşı güçlü bir direniş, güçlü bir halk savaşı yürütülürse bu politikalar boşa çıkarılabilir. AKP'nin tasfiye politikalarının devrimci halk savaşıyla boşa çıkarılması, devletin son tasfiye hamlesinin de boşa çıkarılması anlamına gelecektir. Bu durumda Türk devleti Kürt sorununun demokratik çözümü temelinde Türkiye'nin demokratikleşmesine mecbur kalacaktır. İster anayasa çalışmaları ve seçim barajıyla isterse devrimci halk savaşıyla olsun Kürt halkının ve demokrasi güçlerinin AKP'nin tasfiye politikalarını boşa çıkararak Türkiye'nin demokratikleşmesi için gereken her türlü çabayı, fedakarlığı ve direnişi göstermesi tarihsel bir sorumluluk olarak görülmelidir. Eğer dönemin görevleri yerine getirilirse tarihin akışı bu süreçte hiçbir zaman olmadığı kadar Kürt halkı ve demokrasi güçlerinden yana olacaktır.

"Türkiye ve Kürt halkı AKP politikalarına mahkum değildir. Aslında Türkiye'nin demokratikleşmesi de Kürt sorununun çözümü de kendini dayatmış bulunmaktadır. Eğer demokrasi güçleri güçlü mücadele ederse, hamle yaparlarsa AKP'nin oyunları rahatlıkla boşa çıkarılabilir. Türkiye'deki çok geniş kesimlerin desteği alınarak Türkiye'nin demokratikleşmesi yolunda çok önemli adımlar atılabilir"

Kadının açık mezarı: Aile

Ataerkil aile, üzerinde en fazla tartışma yürütülmesi gereken kurumlardan biridir. Kaynağı devlet kuruluşundan çok önceki tarihlere dayanan bu kurum, gerçekçi analizlere tabi tutulursa şayet, devlet, toplum, kadın, erkek, kültür ve ahlak olguları dağa sağlıklı çözümlenebilir ve anlaşılır kılınabilir. Ataerkil aile ile iktidarın başlangıç tarihi aynı sürece tekabül etmektedir. Burada iki olgunun birbirini koşullandırdığını görüyoruz. Demek ki ilk iktidar biçimi erkeğin kadın üzerinde kurduğu iktidar biçimidir. Bu iktidarın kendisini kurumsallaştırma, sistemleştirme biçimi ise ailedir. Erkek aile yoluyla iktidarını meşrulaştırmış oluyor. Ailenin kutsallaştırılmasının altında yatan gerçeklik iktidarın kurumsallaşmasıyla bağlantılıdır. Aileye kutsallık atfedilmesi erkek iktidarının kolayca meşrulaşmasını sağlıyor. Kutsallık iktidarın vazgeçilmez kılınmasında ve yayılmasında, inandırıcılığı çok kolaylaştırıcı bir rol oynuyor.

Bazı insanlar açısından ilginç gelebilir, ama aile kurumu derinliğine incelendiğinde iktidarın ilk dayandığı biçimin cinsellik olduğunu görüyoruz. İktidarın cinsellikle bağının aile kurumu ile bağı olarak da düşünülmesi aslında doğru bir yaklaşımdır. Erkek kadın üzerinde ilk hakimiyetini cinsellik yoluyla gerçekleştiriyor. İlk hakimiyet biçimi cinsel hakimiyet biçimidir. Erkeğin cinsel organının iktidar ile bağlantılı ele alınmasının altında yatan gerçeklik de bundan kaynaklıdır. Erkek kadın üzerinde cinselliğini hakim kıldığında, kadına boyun eğdirmiş oluyor ve onu kölesi yapıyor. Bundan yola çıkarak şunu söylemek mümkündür; ilk iktidar biçimi tecavüz tarzında gelişen iktidar biçimidir. Erkeğin, kadın bedenini, cinselliğini zorla hakimiyet ve tahakküm altına alması, ilk tecavüz ve iktidar biçimi olarak karşımıza çıkıyor. Ardından kadının yarattığı diğer tüm maddi-manevi değerlere el koyuyor. Artı ürünün hepsini ele geçiriyor. Bu gerçekten hareketle ilk zor, ilk baskı, ilk şiddet olgularının ortaya çıkış tarihini, bu an ile ifade etmek yanlış bir yaklaşım değildir. Bu durumda zorun, baskının, şiddetin, tecavüz ve iktidar ile birebir bağlantısı söz konusudur.

Aile erkek egemen cinsiyetçiliğin hakim olduğu bir kurumdur

İktidar sisteminin ilk ortaya çıktığı tarih, yaklaşık MÖ 5500 yıllarıdır. Bu tarih, ilk ataerkil ailenin ve klan hiyerarşisinin ortaya çıktığı tarihtir. Devletin ortaya çıktığı tarih ise MÖ 4000 yıllarıdır. Yani ataerkil ailenin ve iktidarın ortaya çıktığı tarihten 1500 yıl sonradır. Devletin kendisine model olarak ataerkil aileyi aldığı bir gerçektir. Aile bir mikro devlettir. Aile toplumu ise bir mikro devlet toplumudur. Sümer rahiplerinin yaptıkları şey, ataerkil ailedeki –veya klandaki– hiyerarşiyi ve kültürü tüm topluma yayarak daha evrensel bir sistem kurmak olmuştur. Ailenin devletin çekirdeği olması bu gerçekle çok yakından bağlantılıdır. Şimdi burada önemli olan nokta, ataerkil ailenin nasıl bir kültüre ve ahlaka sahip olduğudur.

Aile erkek egemen cinsiyetçiliğin hakim olduğu bir kurumdur. Reis denilen erkek ailenin başkanıdır. Ailede her zaman son sözü söyleyen, son kararı veren erkektir. Sözü kararı tanrı buyruğu kadar kutsal ve kesindir. Kadın ve çocuklardan erkek sorumludur. Hakim anlayışa göre, kadın ve çocukların kendisini koruma ve savunma güçleri, iradeleri yoktur. Bilinçleri eksik, iradeleri zayıf, fizikleri güçsüzdür. Her zaman eksik düşünür, eksik yaparlar. Bunun için reis erkek tarafından korunmaya muhtaçtırlar. Çocuklar bir yaşa geldikten sonra eğer erkek ise eksikliğini aşıp kendisini tamamlayarak reisliğe adım atıp erkekleşir. Çocuk şayet kız ise maalesef ömrü boyunca hep eksik kalarak sadece 'karı'lık görevlerini pekiştirir; büyüdükçe eksikliği artar, şeytanlaşır, daha tehlikeli bir hale gelir. O yüzden de sürekli 'sırtında sopayı ve karnında sıpayı eksik etmemek' gerekir. Geleneksel bakışa göre erkek ne yapsın, kadın tanrı tarafından eksik yaratılmıştır. Onun yaratılış sebebi, erkeğin karısı olmaktır. Erkeğin karısı kadının görevi ise, erkeğin arzularına itaat etmek, erkeğin istediği kadar çocuk doğurmak, erkeğin ve çocukların bakımını yapmak, yirmi dört saat boyunca hiç itiraz ve şikayet etmeden çalışıp durmaktır. Yüce tanrı böyle buyurmamış mıdır?

Tanrı bir erkek icadıdır

Erkek, iktidarını kadın köleliği üzerinde tesis etmek için, yapmak istediği ve yaptığı her şeyi, tanrı buyruğu diyerek iktidar sistemini ve kültürünü meşrulaştırmıştır. Tanrısız, ama tanrı adına konuşmuştur. İktidarının hatırına öyle bir tanrı yaratmıştır ki bu tanrı, kadının ve süreçle de tüm toplumun kanını emen bir vantuza dönüşmüştür.

Tanrı bir erkek icadıdır. Erkeğin icat ve inşa ettiği bu tanrı cinsiyetçidir. Erkeğin dostu, en yakın arkadaşı, onu koruyan ve kollayan bir tanrıdır. Bu tanrı o kadar erkek severdir ki erkeği dünyadaki tek temsilcisi, tüm canlıların en akıllısı, en yeteneklisi, en güçlüsü olarak yaratmıştır. Diğer tüm canlıları ise sadece erkeği hoşnut ve mutlu etmek için yaratmıştır. Erkek dostu bu tanrı, tam bir kadın düşmanıdır. Kadını o kadar eksik, güçsüz, çaresiz, suçlu, günahkar ve gözü yaşlı yaratmıştır ki ömrü boyunca saçını erkeğine süpürge de yapsa suçlarından arınamayacak durumdadır. Kadın ancak mutlak itaat eder, sürekli acı çeker, gözünden yaşı eksik olmazsa bir parça da olsa günahlarını azaltabilir ve belki cennete gidebilir. Cennet de ise yine onu bekleyen görev, erkeğe hizmettir, erkeği mutlu etmektir.

Kadını bu derece aşağılayan bir tanrı, tek kelime ile egemen ve cinsiyetçi erkeği ifade etmektedir. Egemen erkek kendi egemenliğini ve iktidarını tanımlarken bunun adını ise tanrı koymaktadır.

Tanrı, erkek iktidarının soyut kimliğidir. Erkek bu kimlikle kendisini kadın ve çocuklar üzerinde hakim kılmış ve bu kimliği kullanarak evrensel bir iktidar devlet sistemi kurmuştur. Bu sistem günümüzde tam bir kadın kırım, toplum kırım sistemine dönüşmüştür. Bu sistem içinde ailenin aldığı biçimi incelemek başlı başına bir olaydır. Günümüzde aile tek kelime ile tam bir insan kırım kurumudur. Kadının açık mezarı olan bu kurum, ölü kadınla her gün ölü bir insan toplumu ortaya çıkarmaktadır.

Erkek egemen cinsiyetçi kültürün üretim merkezi olan ailede kadın, erkeğin elinin altındaki bir tecavüz nesnesidir.Tecavüz kültürü ailede yoğunlaşarak tüm topluma yayılmaktadır. Karşılıklı eşitliğin, özgürlüğün ve iradenin olmadığı tüm kadın erkek ilişkileri tecavüz temelindedir. Tek yanlı bir iradi dayatma ve baskıya dayanmaktadır. Şöyle; erkek ilişki istemekte ve kadın boyun eğmekte, boyun eğdirmek bir tecavüzdür. Erkek çocuk istemekte ve kadın çocuk yapmakta, çocuk yaptırmak bir tecavüzdür. Erkek hizmet istemekte ve kadın hizmet etmekte, hizmet ettirmek bir tecavüzdür. Erkek bağırıp hakaret etmekte ve kadın kendisinde kabahat aramakta, kabahat aratırmak bir tecavüzdür. Erkek zevkine göre kadını giydirmekte, gezdirmekte yedirmekte içirmekte; erkeğin zevkine göre giymek, gezmek, yemek, içmek bir tecavüzdür. Erkek düşündüğü gibi kadının düşünmesini, baktığı gibi kadının bakmasını istemekte ve kadın buna koşullandırılmaktadır. Kadının erkek gibi düşünüp erkek gibi bakması bir tecavüzdür.

Aile içi ilişkilere baktığımızda erkek dayatmasıyla yapılmayan tek bir eylem yoktur. İlişkiden tutalım, davranış biçimine, yemeye, içmeye, giyinmeye, yürümeye ve yatmaya kadar her şey ama her şey erkeğin zevkine ve arzularına göre biçim kazanıyor. Her şeye erkek egemen zihniyete ve bakış açısına göre anlam yükleniyor. Aile içi yaşam yüklenilen bu anlamlar ile biçim kazanıyor ve aile her şeyi yutan kara deliklere dönüşüyor. Herşey tek tipleştiriliyor, renksizleştiriliyor. Kadın rengini, canlılığını, özünü, özelliğini kaybediyor. Adeta her bir kadın erkeğin üzerinde iktidar duygularını tatmin ettiği birer nesneye dönüşüyor.

Açıktan veya gizli, direkt veya dolaylı, kaba veya ince tek taraflı 'irade' ile yapılan her eylem, bir tecavüz biçimidir. Bu anlamda egemen zihniyetin, sistemin, kültürün, ahlakın kendisi bir tecavüz gerçeğidir. Tecavüz eğer, el koymak, sahip olmak, dayatmak, bastırmak, etkisine almak ise –ki öyledir– o halde hakim zihniyetin, kültürün, sistemin kendisi toplam bir tecavüzdür.

Erkek egemen ideoloji ailede üretilir

Tarihe baktığımızda zorun çok değişik biçimleriyle karşılaşırız. Zor denilince insanların algısında şekillenen daha çok kaba şiddet biçimidir. Oysa bundan daha tehlikeli biçimi erkek egemen cinsiyetçiliğe dayalı ideolojidir. Aile ideolojisidir. Devlet ideolojisidir. Toplumsal cinsiyetçi ideolojidir. Hepsi de aynıdır ve tek ideolojidir. Ailede üretilen bu ideoloji tüm topluma yaydırılmaktadır. Bu ideolojiye göre erkek üstün cinstir. Birinci sınıf devlet vatandaşıdır, devletin ailedeki temsilcisidir. Tanrının ise sevgili kuludur. Kadın ise erkeğine ve devletine çocuk doğurarak nüfuz kazandıran, ücretsiz çalışarak kölelik geleneğini garantiye alan, iktidar geleneğini pekiştiren mutlak bir itaatkar ve çocuk doğurma makinasıdır. Ailedeki ve toplumdaki değeri ise; itaat düzeyi ve çocuk doğurma sayısı ile orantılıdır. Ne kadar çok itaat eder ve çok sayıda çocuk doğurursa bir o kadar değerlidir. Hele bu çocuklar erkek ise daha da değerlidir.

Erkek çocuk, erkek için bir soy sürdürme aracıdır. Ne kadar çok erkek çocuğa sahip olursa erkek, soyunu bir o kadar devam ettireceğine inanır. Bir erkek açısından soyun sürmesi iktidarının sürmesidir. Erkek çocuk, baba ve devlet için iktidarı garantiye alan yeni bir iktidar üretimidir, biçimidir. Erkek çocuk, babanın onuru ve sermayesi, devletin ise en temel güç ve kar kaynağıdır. İktidarlar her zaman sürekli ve yeni bir iktidar üretimiyle kendisini ayakta tutarlar. Erkek çocuk da bu gerçeğin çok önemli bir parçası durumundadır. Baba açısından çok sayıda erkek çocuğun önemi ve anlamı yukarıda belirttiğim gerçeklikten kaynaklı iken, devlet sistemi açısından ise bir yandan üzerinde yükseldiği toplumsal cinsiyetçiliğin derinleştirilmesinde bir araç, diğer yandan ise kendisi için ucuz iş gücüdür. Dikkat edersek ülkeler arasında güçlü ülke sıralaması yapılırken her bir ülkenin nüfus sayısına da bakılır. En büyük nüfusa –özellikle de genç nüfusa– sahip ülkeler en güçlü ülkeler olarak kabul edilir. Bu yaklaşım direkt ucuz işgücü anlayışıyla bağlantılı olduğu gibi, bunu yeni iktidar üretimi olarak görmekle de bağlantılıdır.

Çocuğun aile içinde aldığı eğitim, erkek egemen cinsiyetçi ideoloji ve kültüre göredir. Erkek çocuk, baba veya ailenin model bir erkeği örnek alınarak büyütülür. İlk aldığı dersler; erkek kadından üstündür, akıllıdır, fiziği güçlüdür, yenilmezdir. Ardından devam eder, erkek ağlamaz, sevgisini belli etmez, duygusal olmaz, hal-hareketleri, davranışları, üslubu serttir, ev işleriyle uğraşmaz, yönetendir, koruyandır, boyun eğdirendir, itaat ettirendir, bastırandır, vurandır kırandır, savaşandır, öldürendir, işgal edendir... vb bu tür dersler aile dışına taşarak sistemli bir eğitim programı temelinde sürüp gider. Erkek ekseninde bir kahraman kültü yaratılır. Ya da yaratılan bir kahraman kült içinde erkek şekillendirilir. Kız çocuklarında yine model ya annedir ya da ailede rol model haline gelmiş bir kadındır. Onun da aldığı ilk dersler; kadınların aklı eksiktir, fizikleri zayıftır, korunmaya muhtaçtır, sessizdir, itaatkardır, duygusaldır, hizmetçidir, erkeğin namusudur... derken biraz büyüdükçe ders programı daha da yoğunlaşır; kadın yüksek sesle konuşmaz, bağırmaz, kahkaha ile gülmez, karşı koymaz, istediği gibi hareket etmez, babasının, abisinin, kocasının sözünden çıkmaz... böylece köle kadın yaratım dersleri tüm ömrüne yayılarak sürüp gider. Kadının düşünceleri, duyguları, fiziği sürekli aşağılanır. Öyle bir noktaya sürüklenir ki kadın, kendi kendisinden utanacak bir duruma getirilir. Böylece erkek egemen cinsiyetçi ideoloji ile kadın, korkunç derecede kendisine yabancılaştırılarak, kişiliksiz ve kimliksiz kılınır. Sürekli ağlayan, kendine güvensiz, ürkek, çaresiz, boyun eğmeci bir kadın tipi yaratılır. Aynı biçimde erkek, tüm insanlık erdemlerinden uzaklaştırılır, duyguları köreltilir, yiğitliği kof ve kaba bir güç gösterisinin içinde eritilir, kendine güvensiz, kompleksli, komplocu, şiddet düşkünü bir tip haline getirilir.

Tecavüz kültürü altı bin yıllık bir kültürdür

Özgürlük ile anlamın birbiri ile çok sıkı ilişkisi vardır. Yukarıda özetlediğimiz bu aile ve toplum gerçeğinde anlam bulmak son derece zordur. Tabii özgürlük bulmak da bir o kadar zordur. Egemenlik ve kölelik ikilemi içerisinde anlamın özgürlüğün kaybolduğu bir yaşamda, mutlu olmak mümkün değildir. Yaşamın anlamını ortaya çıkaran şey, insanlar, cinsler, halklar, kültürler arasında özgür ve eşit ilişkilerdir. Kadın ve erkek ilişkileri özgür ve eşit hale geldikçe, cinsiyetçi yaklaşımlar tümden aşıldıkça, yaşam, ancak o zaman kendi gerçek anlamına yeniden kavuşacaktır. Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın belirttiği gibi her şeyden önce *''erkeğin yaşamla, yaşamın ise kadınla barışması gerekiyor.''*

Bu noktada Kürdistan Özgür Kadın Hareketi'nin ''Özgürlük Mücadelemizi Yükseltelim Tecavüz Kültürünü Aşalım, Kadın Kırımına Son Verelim!'' sloganıyla başlattığı kampanya çok büyük bir anlam taşımaktadır. Kampanyalar dönemsel olarak toplumun dikkatini bir konuda yoğunlaştırma, ortak refleks açığa çıkarma amaçlı olsa da bu kampanyanın kampanyadan öte bir anlamı olmalıdır. Tecavüz kültürü altı bin yıllık bir kültürdür. İnsanlık altı bin yıldır bu kültürün kirli havasını solumaktadır. Kirli sularından içmektedir. Bu kirli hava ve su, erkeği, kadını, yaşlıyı, çocuğu o kadar kirletmiştir ki kırk suyla da yıkansa temizlenmesi çok zordur. Bu kültürden temizlenmek, yıkanmaktan öte bir arınmayı gerektiriyor. Ateşte yanarak küllerinden yeniden yaratılma gibi bir arınmayı.

Kampanya putlaşmış zihniyet kalıplarını köklü sorgulamada etkili bir yöntem olabilir. Egemen köle ikilemine dayalı kanserli yaşamı derinliğine çözümlemede uyandırıcı bir etki yaratabilir. Yaşamın nasılına cevap aramada yol gösterici bir rol oynayabilir. Aynı sonuç bu kampanyanın bir ayağı olarak Doğu Kürdistan'da yürütülen ''Recm ve İdam Vahşetine Son!'' kampanyası için de geçerlidir. Recm ve idam da tecavüzcü zihniyet ve sistemlerin en etkili toplum kırımcı ideolojik silahlarıdır. Kuşkusuz ideolojik silahları egemenler elinden almanın yolu güçlü bir aydınlanma ve örgütlenme çalışmasından geçmektedir. Egemen zihniyet, sistem, kültür ve ahlak köklü sorgulanıp çözümlenmeden özgürlük bilinci geliştirilemez. Özgürlük bilinci geliştirilmeden de örgütlülük sağlanamaz. Örgütlülüğün güçlü olmadığı yerde tecavüzcü sisteme karşı güçlü bir direniş gücü de açığa çıkamaz.

Bir daha görüyoruz ki özgürlüğün esası onun bilincini kazanmaktır. Özgürlük bilinci, anlamın çıktığı kaynaktır. Aile bireylerinde özgürlük bilinci geliştikçe aile ilişkileri daha özgür ve eşit bir düzeye gelir, demokratik bir içerik kazanır. Toplumda bu bilinç geliştikçe toplum daha demokratik, ekolojik ve cinsiyet özgürlükçü bir kişilik ve kimlik edinir. Bu durumda toplum kültürü ve ahlakı dönüşüme uğrayarak kendi hakikati ile buluşur. Özgürlük bilinci özgür iradenin gelişmesinde de temel kıstaslardan biridir. Bilinci olmayanın iradesi de olamaz. Tecavüz kültürüne karşı mücadele kampanyası bu bilincin gelişmesinde, özgür iradenin ortaya çıkmasında çok önemli bir rol oynayabilir. İrade bilinç yoğunlaşmasıyla oluşan bir olgudur. Özgürlük bilincini kazanan kadın ve erkek iradeli bir ilişkinin de yapıcısı olurlar. Cinslerin karşılıklı iradesine dayalı bir ilişki aileyi de demokratikleştirmiş olur. Demokratikleşen aile yapıları toplumun demokratikleşmesinde de çok temel bir rol oynar. Aksi durumda aile toplumsallığı çürütmenin ve dağıtmanın dışında farklı bir anlam ifade etmez.

Cinslerin karşılıklı öz bilincine ve öz iradesine dayanmayan aile yapıları toplumun kanser hücreleridir. Özgür ve eşit olmayan cinslerin yaptığı tüm evlilikler başa bela ve öldürücüdür. Bu tarz evlilikler tecavüz kültürünü günlük olarak üreten ve bu kültürü güçlendiren evliliklerdir. Bu açıdan tecavüz kültürüne karşı başlatılan kampanyanın temel hedeflerinden biri, ataerkil aile ve evlilik ilişkilerini köklü sorgulayarak bu tarz evlilik ve aile biçimlerine karşı güçlü bir mücadele vermek olmalıdır. Mevcut aile ve evliliklerin özgürlükten, eşitlikten, ahlaktan ve anlamdan yoksun gerçekliklerini, çok çarpıcı bir biçimde topluma kavratarak evliliklerin ve bu tarz aile kuruluşlarının önüne geçmek, kampanyanın önemli bir çalışması haline gelmelidir. Toplumda, ataerkil sistemi besleyenin ataerkil aile yapısı olduğu bilincini geliştirerek, öz bilinç ve öz iradi gelişimi temel bir perspektif olarak geliştirmek kampanyanın esasını oluşturmalıdır.

Demokratik Özerkliğin sosyal boyutu-2

DEMOKRATİK ULUSAL GELİŞİMDE TOPLUMSAL HAKİKAT VE TARİHSEL ARKA PLANI

Klandan demokratik ulusa uzun soluklu yürüyüş

Devletçi paradigmanın özellikle de pozitivist bilimcilikle zirveleştiği bir aşamada, toplumsal varoluşa ilişkin geliştirdiği en talihsiz izahat, toplumu devlet eksenli bir olgu olarak değerlendirmesi olmuştur. Özellikle Avrupa benmerkezciliğinin yaklaşımının temelinde bu izahat yatmaktadır. Aristo ile başlayan tarihsel topluma ilişkin izahatlardaki çarpıklıklar Hegel ile adeta zirveleşir. Hegel'de toplumu toplum yapan belirleyici faktör onun devletliliğidir. Hatta tarihi bununla başlatmaktadır. Ve ona göre ancak devletli toplumlar dikkate değer toplumlardır. Bunda toplumsal sözleşmecilerin, "insan insanın kurdudur" felsefesini esas alarak, insanların daha sonra birbirlerini yok etmemek için toplumsal bir sözleşme temelinde devletleştiklerini ve böylece toplumsal bir kimlik edindikleri yönündeki yaklaşımları da bu çarpık yaklaşımları beslemiştir.

Ancak tarihsel toplum gerçekliği bundan çok daha farklı bir olgudur. Toplumun tarihsel gelişim seyri tek bir biçim üzerinden ortaya çıkmamaktadır. Toplumsal gelişme klandan başlayarak demokratik ulus örgütlenmesine kadar milyonlarca yılı bulan bir akış halinde süreklilik kazanmıştır. Bu akış hiç de Avrupa benmerkezcilerin dediği gibi devletle başlayan bir akış değildir. Bu anlamda tarihsel toplum formlarına kısa da olsa bir göz atmakta yarar vardır.

Klanla başlayan ilk yürüyüş

Klan 20-30 kadar kişiden oluşan geniş bir aile gibidir. Klan örgütlenmesi kan bağına dayanmaktadır. İnanç simgeleri olan totemler, aynı zamanda klanların kimliği ve aidiyet bilinci anlamına gelmektedir. Klan, yaşamını en fazla etkileyen eşya, bitki ve hayvanları simgeleştirerek kutsallaştırır. Bu kutsama bir nevi klanın kimliği olur. İşte kutsallaştırdıkları bu simgelere totem denir. Klan, bilinci ve emeğiyle yarattığı her şeyi toteme yükler. Bu anlamda totem emeğin, bilincin toplamı oluyor. Toteme saygı, emek ve bilince saygı oluyor. Klan toplumu yerleşik olmadığından dolayı düzenli bir yaşamları yoktur. Su kenarlarına yakın mağaralarda barınırlar. Birlikte hareket etme klanın en belirgin özelliklerinden biridir. Bulduğuyla yetinmeye dayalı toplayıcılık ve avlanma temel ekonomik faaliyettir. Klan toplumu tam bir eşitlik toplumudur. Ekonomik yaşam ortaklaşadır. Birikim olmadığından bir mülkiyetten bahsedilemez. Eğer varsa bile bu ortak mülkiyettir.

Klan üyeleri jestlerle ve beden dilini kullanarak iletişim kurmaktadırlar. Gelişmiş bir simgesel dilleri yoktur. Sonraları sınırlı sayıda kelime ve hecelerden oluşan bir dil oluşturabilmişlerdir. Klan toplumunda henüz düşünsel soyutlama düzeyi çok gelişkin değildir. Klan örgütlenmesi canlı bir organizmayı andırır. Her üye kendini bu organizmanın bir parçası olarak görmektedir. Ya hep ya hiç kuralı geçerli olduğundan tek bir kişi bile klan yaşamı dışında bir yaşam tasavvuruna sahip değildir. "Hepimiz birimiz, birimiz hepimiz için" özdeyişi belki de toplumsal hafızanın klan dönemlerinden kalma bir ürünüdür. Bu anlamda tek bir kişiyi klandan koparmaya çalışmak o klanın tümünü yok etmekle mümkündür. Klanın dışından birini klanın içine alma genelde gerçekleşmeyen bir durumdur. Ancak klanın dışında birisi alındığında da o, artık klanın bir parçası olmuştur.

Klanın soyutlama yeteneği fazla gelişmediğinden, zihniyeti soyut kurgulamalardan uzaktır. Fiziki, bitkisel ve hayvansal doğadaki her nesneyi canlı ve düşünen varlıklar olarak görür ve öyle yaklaşır. Bu yaklaşım, tüm klan toplumlarında vardır. Doğayı canlı görme, onunla uyum içinde yaşama esastır. Doğayı kendisi gibi canlı ve ruhlarla dolu olarak görmeye dayalı bu bakış açısına literatürde animizm denilmektedir. Canlıcılık anlamına gelen animizm tarzında düşünme, dinsel inancın ilk basamağı olarak değerlendirilebilir. Aslında insanlığın çevresini anlamlandırmasındaki ilk adım olmaktadır. Bu dönem insanı kendini doğayla özdeş olarak görmektedir. Bu aşamada insandoğa ayrımı henüz söz konusu değildir; insan kendisini doğada doğayı da kendinde görmektedir.

Klana ilişkin değerlendirmelerimizi Önder Apo'dan yapacağımız bir alıntıyla sonlandıralım: *"…doğal toplumdaki insan bilgisinin kendi özüne ilişkin yapısı hakkında neler söylenebilir? Klan, totemin simgesel değerinde kendini kutsamaktadır. İlk ahlak kavramına da bu yoldan ulaşmaktadır. Çok iyi bilincindedir ki, klan topluluğu olmazsa yaşam sürdürülemez. O halde toplumsal varlıkları kutsaldır ve en yüce değer olarak sembolleştirip tapınılmalıdır. En azından doğal toplumdaki insan, kendisini birlikte olduğu klan üyeleriyle bir bütün olarak yaşatmak kuralına olmazsa olmaz kabilinden bağlıdır. Klanın bir üyesi diğerinden ayrıcalıklı bir yaşamı düşünemez; klan dışında yaşamı düşünemez. Avcılık yapabilir, hatta yamyamlık da yapabilir. Ama tüm bunlar klanı yaşatmak içindir. Klanda yaşam kuralı 'ya hep ya hiç' kuralıdır. Tüm toplumsal veriler klanların bu özelliğini vurgulamaktadır. Bir kütle ve şahsiyettir. Bireylerin ondan ayrı bir şahsiyeti ve hükmü düşünülmüyor. Klanın önemi, insanın ilk ve temel var olma tarzında yatar. İmtiyazsız, sınıfsız, hiyerarşisi olmayan, sömürü tanımayan toplum biçimidir. Milyonlarca yıl sürmüştür. Bundan şu sonuç çıkar: İnsan türünün toplum olarak gelişimi uzun süre hakimiyet ilişkilerine değil, dayanışma ilkesine dayanır. Doğayı bağrında büyüdüğü bir 'ana' olarak hafızasına yerleştirir. Kendi aralarında ve doğayla bütünlük esastır…"*

Büyük yürüyüşün ikinci etabı: Kabile

Klan tarzı toplumsal örgütlenme, gelişen toplumsal ihtiyaçların giderilmesinde yetersiz kalınca, başta üretim ve güvenlik olmak üzere gelişen bu toplumsal ihtiyaçları karşılamak üzere kabile biçiminde bir evrim geçirmiştir. Klanları kapsayan bir niteliğe sahiptir. Ya birbirine yakın mekanlarda kalan klanların birleşmelerinden ya da bir klanın artan nüfusuyla paralel olarak gelişen bilinç düzeyiyle bağlantılı bir biçimde gelişim kaydetmiştir. Kabile klandan farklı olarak sadece kan bağına dayanan bir toplumsal örgütlenme değildir. Önemli oranda göçebe tarzı bir yaşama sahiptir. Gittikçe etnisiteye dönüşecek olan çekirdek toplum unsurlarıdır. Kabile ile birlikte ortak dil ve kültürü paylaşan topluluklar zamanla farklı dil öbeklerinin oluşmasında ve kültür gruplarının gelişiminde niteliksel bir gelişme yaşayacaklardır.

Kabile tarzı örgütlenme birçok toplum için halen temel örgütlenme formudur. Binlerce yıllık bir geleneği temsil etmelerine rağmen bugün çoğunlukla uygarlık sistemi tarafından gerici ve aşılması gereken toplumsal bir örgütlenme olarak görülmektedir. Böyle değerlendirilmesi kabile içerisindeki komünal yaşam tarzıyla yakından bağlantılıdır. Çünkü bu yaşam tarzı insanların köleleştirilmelerinin önündeki en büyük engellerden birini teşkil etmektedir. Bugün bile kabileler kendi içerisinde sömürüye kapalıdır. Bu anlamda sınıflaşmanın önündeki engeldir. Dolayısıyla kabilenin duruşu özgürlüğe daha yakın bir duruştur.

Uygarlık tarihi boyunca da kabileler köleliğe, baskıya, sömürüye, talana ve istilaya en fazla karşı çıkan ve bunlar karşısında büyük bir direniş geliştiren toplumsal form olmuştur. Bu yanıyla da ahlaki politik toplumun bütün özelliklerinin en yoğun yaşandığı toplumsal formlardan biridir. Köleci devletçi uygarlık tarafından "barbar" ve "vahşi" olarak tanımlanarak düşman ilan edilerek ortadan kaldırılmaya çalışılmaları da bundan kaynaklanmaktadır. Önderliğimiz kabileleri "tarihin gerçek yapıcı güçlerinden biri" olarak tanımladı. Uygarlık tarihi içerisinde kabile içerisindeki hakim kesim içerisinde bir yozlaşma ortaya çıkmışsa ve uygarlık güçlerine özenerek iktidarlaşma peşinde koşmuşlarsa da kabile içerisindeki ahlaki politik duruş bunu hiçbir zaman kabul etmemiştir.

Toplumsal örgütlenmede etnisitenin doğuşu: Aşiretler

Aşiretler daha çok kabile topluluklarının federasyonu olarak tanımlanabilir. Klan döneminde doğal bir tarzda gelişen toplumsal ilişkiler ve örgütlenme, aşiretlerle birlikte bilinçli ve süreklilik kazanan bir düzeye ulaşır. Uzun bir tarihi geçmişten, varlığını günümüze kadar koruyabilen aşiret tarzı örgütlenme özellikle de Ortadoğu toplumlarında halen en fazla geçerli olan örgütlenmedir. Bu tarihsellik onun, günümüz ile geçmiş arasında bir köprü rolünü oynamasını sağlayacaktır. Bu açıdan da aşiretlerin varlığı, demokratik uluslaşmaya giderken bir engel değil tersine barındırdığı demokratik değerlerle bir köprü rolünü oynayabilir.

Yerleşik yaşama geçiş, tarım, hayvancılık ve zanaattaki gelişim, toplumsal bilincin zirveleşmesini de kendisiyle geliştirir. Bu durum toplumsallığı doğrudan etkileyerek temel ayaklarının tamamlanmasını kendisiyle getirmektedir. Aynı zamanda simgesel dilde de temel gelişme seyri yakalanmakta ve dilsel ayrışmaların da başlaması anlamına gelmektedir. Oluşan dil öbekleri Aryen, Semitik, Sinik (Ural-Altay) dil grupları olarak netleşmişlerdir.

Yeni toplumsal yapı ve örgütleme kadın etrafında gelişir. Doğayı daha fazla gözlemleyen kadın, sezgileriyle bunu birleştirince yaşama yansıtır. Doğuran, besleyen kadın tanrıçalaşır. Totemik, animist inançlar halen varlığını korumakla beraber, bunları da aşan ana tanrıça inancı, etnisitenin temel inancı olmaktadır. Tanrıça inancı, topluluğu koruyan, besleyen, güçlendiren ana kadının varlığına işaret etmektedir. Yeni toplumun hem kurucusu, hem yaratıcısı, hem neslini sürdüren, hem besleyen ve hem de koruyuculuğunu yapan kadındır. Bu yüzden inançta, ana tanrıça etrafında oluşan düşünce toplumsal düşüncenin ana eksenidir.

Aşiretlerin varoluş tarzı demokrasidir. Klan ve kabilelerdeki demokrasi anlayışı daha da geliştirilmiştir. Aşiretler iç sorunlarını kendileri çözer. Aşiretin kendisi doğal bir meclis gibidir. Aynı zamanda kendiliğinden bir savunma örgütü ve politik organ olarak işler görür. Etnisitede toplumu oluşturan insanlarda düşünsel ve örgütsel birlik esastır. Paylaşım ve yardımlaşma kolektif toplumsal yapının bir gereğidir. Etnisitede komünal ruh toplumsal bilincin temel kalıbı konumundadır.

Etnisiteye dair geliştirilebilecek değerlendirmelerin başında, uygarlık tarihi boyunca devletçi yapılanmaların saldırılarına karşı etnisitenin her zaman bir direniş içerisinde olduğudur. Aşiretlerin özgürlük, komünalizm, toplumdaki ahlaki ve politik değerler uğruna yürüttüğü direniş geleneği olmasaydı bugün insanlığın tümü köleci sistemin hegemonyası altında belki de çoktandır ortadan kalkmış olacaktır. Bundan kaynaklı etnisitenin demokratik uygarlık tarihi içerisinde gözde bir yeri vardır. Bu anlamda Demokratik Uygarlık tarihi büyük oranda kabile ve aşiretlerin özgürlük, demokrasi ve eşitlik için uygarlık saldırılarına karşı direniş, isyan ve ahlaki-politik toplum yaşamında ısrarlı tutumlarının tarihidir.

Aşiret ya da etnisitede toplumsal farklılaşma hiyerarşi aşamasını geçmez. Çünkü halen soya dayalı topluluklardır. Aşiretlerde merkezi bir otorite yoktur. Bu açıdan da aşiret yapılanmaları federasyon ve konfederasyon tipi örgütlenmelere daha yatkındır ve nihayetinde bu tarz bir örgütlenme ile uygarlık tarihi boyunca egemen kesimlere karşı bir aradalıklar sağlayabilmişlerdir. Etnisitenin hiyerarşiyi aşamayan otoritesi tarihin belirli bir evresinden sonra iki yönlü bir ayrışmayı yaşamıştır. Birincisi ve toplumsal doğanın kendi seyrinde işlemesi anlamına geleni, aşiret örgütlenmesinin giderek kavim ya da milliyet olarak tanımlanan toplumsal örgütlenmedir. İkincisi ise aşiret içerisinde hiyerarkların kendilerini giderek toplumdan kopararak daha sonra devletin doğuşunu da beraberinde getiren ve gittikçe sınıflaşmaya evrilen toplumsal örgütlenmedir. Tarihsel toplumun gelişim seyrinde biz bu durumu sapma olarak değerlendirmekteyiz. Gelişen yeni örgütlenme içinde artık aşiret ve aşiret bağlarından bahsedilemez. Bu ikinci örgütlenme toplumsal açıdan tamamıyla

farklı bir durumdur. Bu noktada Önder Apo'nun aşağıdaki belirlemeleri konuya daha fazla açıklık getirmektedir.

"Aşiret olgusu, bir toplumsal formdur, evrenseldir. Gelişen her toplum az-çok bu formu yaşar. Göçebe ve yerleşik olabilir. Aşiret olgusunda devlet seviyesinde bir siyasi oluşuma geçilmez; en üst yönetim boyutu, aşiretler arası konfederasyonlardır. Aşiret, devlet öncesi siyasi toplumu ifade eder. Önceleri anaerkil, sonraları uygarlığın artan etkisiyle ataerkil bir konumu yaşamışlardır. Aşiretin bağrında devletleşme, sınıflaşmayı doğurur. Sınıflaşma ile aşiret bağları da çözülüp, yerini daha örgütlü yöneten ve yönetilen ilişkisine bırakır. Burada kan bağları ve akrabalık ilişkileri değil; siyasal bürokratik ilişkiler egemen olur."

Sınıflaşma daha çok kent eksenli gelişme kaydeden toplumsal bir sorundur. Zira uygarlığın hemen öncesinde ve sonrasında kent, etnisiteden kopmuş veya etnisite dışı kalmış kesimlerin oluşturduğu bir yerleşim birimidir. İlk devletsel oluşumda bunun belirleyici bir rolü vardır. Toplumsal ilişkileri çözülen etnisitelerin egemen kesimleri şehirlere koşarak oralarda devletle bütünleşirler. Etnisitenin büyük çoğunluğunu oluşturan alt kesimler ise daha çok kırsal alanlarda kalarak ahlaki ve politik yaşam tarzlarına devam ederler. Etnisitenin alt tabakasında da zaman zaman kopmalar olur. Bunlar da genellikle gittikleri şehirlerde, devletlerin ya paralı askerleri ya da köleleri olurlar. Bunun için de sınıflı toplum için her zaman taze ve hazır kandırlar. Önder Apo bu konuda şunları belirtir: *"Etnisiteden kopup sınıflı toplumla bütünleşenler, özgürlüklerini yitirirler. Ancak sınıflı toplumla bütünleşmeyen; çöllerde, ormanlarda, dağların doruklarında, yarı göçebe yaşayanlar tüm tahribat ve saldırılara rağmen özgürlüklerini korumuşlardır. Sınıflı ve devletli güçle çatışanlar ağırlıkta bunlar olduklarından, tarihin devindirici temel gücüdürler."*

Giderek etnisite, aşiret formu dağılır. Daha doğrusu değişime uğrayarak halk formunu oluşturur. Benzer dil ve kültürü aynı coğrafyada yaşayan, zaman zaman ya dıştan işgal veya içte oluşan siyasi kurumlar yoluyla egemenlik altında tutulan geniş aşiret topluluklarına 'halk' denir. Halk aşamasına geçişle birlikte etnisitede de yatay ve dikey genişleme ve büyüme olmuştur. Sınıflaşmaya uğramış aşiretlerin üst kesimleri hanedanlar haline gelirken, aşiretin alt kesimleri ise yoksullaşarak köleleşip emekçiler haline gelirler. Artık şehirde etnisite aidiyeti önemini yitirir, sınıfsallık kimliği ön plana çıkar.

Toplumsal farklılaşmada netleşen sınır çizgisi: Halklaşma ya da kavimsel gelişim

Farklılaşarak gelişme bir doğa yasası olarak anlam bulmaktadır. Toplumsal gelişme de böyledir. Etnisite içinde soy fakılıklarının olması, işin doğası gereğidir. Ters olan, bu farklılaşmanın olmamasıdır. Farklılaşarak zenginleşme varoluşun bir yasası gibidir. Eğer bu yasa olmasaydı belki de evren ilk atomda çakılıp kalırdı. Ya da canlılar alemi ilk canlı hücrenin sınırlarını aşamazdı. Farklılık "gelişmenin" doğası gereğidir. Zaten gelişme farklılıklarla olur. Yoksa aynılık tekrarı, tekrar gelişmenin inkarını getirir.

Bu durum toplumsal doğa açısından da geçerli bir durumdur. Farklılaşan soylar daha üst bir birlik kurarak gelişirler. Burada farklılık ve birlik iç içedir. Birbirinin aleyhine, egemenliğe-kurumlaşmış zora dayalı bir gelişme ve büyüme yoktur. Aksine etnisiteyi güçlendiren de, bu farklı soyların birliğidir. Bu farklılık onun güç kaynağıdır. Bu yönüyle oldukça zengin bir mozaiktir. Bu aynı zamanda onun demokratik özelliğidir.

"Uygarlığın din eksenli iktidarcılığı tüm ortaçağ boyunca hem Ortadoğu'da hem de giderek Avrupa kıtasında toplumları nefes alamaz bir cendereye sokmuştur. Ancak toplum da iktidarcı güçlere karşı direniş mücadelesini yeni mücadele yöntemleri ve formlarda devam ettirmiştir. Bu mücadele içerisinde toplumsal formda yeni bir değişim yaşanarak uluslaşma olarak tanımlanan süreç başlamıştır"

Sınıflı uygarlık, doğal toplumun tüm kavram ve yaratımlarını ters yüz ederek, doğal topluma karşı kullanmıştır. Bunu yaparken de doğal toplumun tüm yaratımlarını kendisine mal etmiş, kendisine mal edemediğini de kötüleyerek, karalayarak, lanetleyerek gözden düşürmeye çalışmıştır. Günümüzde insanların kendi öz değerlerine bu kadar yabancılaşmasının, onlardan bu kadar kaçmasının bu yaklaşımla bağı vardır.

Devlet başlangıçta küçüktür, sadece kentte vardır. Bu yüzden devlet daha azınlık bir topluluktur, esas olan devlet dışı topluluklardır. Feodalizmde devlet biraz daha büyür ve olgunlaşır. Buna rağmen kıra göre kentlere daha hakimdir. Bu yüzden kırdaki yaşam devlet yaşamından çok farklıdır. Devlet dışı bir yaşamdır. Komünaliteyi esas alan bir yaşam tarzıdır. Kırda devletin esas olarak hakim olduğu, her yere girip, nüfuz ettiği dönem kapitalist modernite sürecidir.

Etnisitenin ana gövdesinin bölünmesiyle, ortak dil ve kültür grupları şekillenir. Buna 'kavim' denir. Kavim kavramı Arapça olup halkın karşılığıdır. Halkta dil ve kültür birliği olmasına rağmen gevşektir. Aralarındaki ilişkiler de gevşektir. Bu aynı zamanda daha alt düzeyde kimliklerin oluşmasıdır. Antropolojide kimlik, farklı olmak kadar kendine benzemek olarak da tanımlanır. Örneğin Kürt kimliği, Kürtleri diğer kavimlerden ayırdığı gibi Kürtleri de yaratır. Farkını oluşturup kendini yaratma halk kimliğini yaratmanın temelidir. Halk, ilk çağın son dönemleri ile ortaçağın ortalarına kadar olan toplumsal kategoriyi ifade eden formdur. Kavimlerde toprağa yerleşiklik ve kültürel ayrışma daha da belirgindir. Hakim sınıflar, köle sahibi-köle, aristokrasi-derebey ve serf köylülüğüdür. Şehirlilik bu genel kategoride yer almasına karşın, sınırlı bir bağımsızlığı ve kozmopolitizmi temsil eder. Köleci sistemde efendi-köle ikilisinin aynı aşiretten olması görülmez. Feodalite de ise aynı aşiretten olmak, serf-feodal ilişkisini reddetmez.

Kabile ve aşiretler halinde gelişme kaydeden toplum doğası daha yerleşik hale gelip ortak bir dil ve kültür etrafında kendi toplumsallığını geliştirdikçe kavim olarak şekillenmeye başlar. Toplumlar daha çok ortaçağda kavim kimliğine yakınlaşmışlardır.

Özellikle Ortadoğu'daki toplumlarda erken bir kavimleşmenin yaşandığını belirtebiliriz. Bunun en önemli nedenlerinden biri hatta başında geleni bu coğrafyada kökleşmeye başlayan köleci sisteme karşı daha güçlü bir direniş geliştirebilme arayışı olarak tanımlayabiliriz. Yukarıda aşiretlerin yapıları gereği federal ve konfederal bir konumda olduklarını belirtmiştik. Etnisitenin kavimleşmeye doğru evrimleşmesinde bu konumun belirleyici bir rol oynadığını belirtebiliriz. Ana kadın eğilimli dağların doruklarında ve şehir varoşlarında yaşam alanı bulan toplulukların üst bir toplumsal form olan kavim formuna geçişleri toplumsal doğanın gelişim karakteriyle bağlantılı bir durumdur. Bu konuda Önder Apo şöyle bir belirlemede bulunmaktadır: *"Kavimsel kimlikler, Tarih boyunca ortak bir dil ve kültür kökenine dayalı aşiretlerin daha üst düzeyde gelişmiş biçimlenişi olarak gelişirler. Ağırlıklı olarak ortak bir mekanı kendileri için yurt, vatan olarak geliştirirler. Yurt, vatan en doğrusu kültür olarak anlam bulması gereken kavramlardır. Her toplum kavim düzeyine varmak durumunda değildir. Kavimler içinde çok sayıda başka klan, kabile, aşiret, hatta kavim yaşayabilir. Homojen kimlik anlayışı ulus-devlet faşizminin bir dayatmasıdır."*

Tarih sınıflı köleci uygarlık karşısında ahlaki politik toplumun direniş örnekleriyle doludur. Başta Aryen kökenli topluluklarda olmak üzere birçok topluluk tarih boyunca muazzam direnişler geliştirmişlerdir. Kavimleşme olgusu özellikle de ortaçağda renk kazanmıştır. Bu konuda tek tanrılı dinler başta olmak üzere dinsel yapıların belirleyici bir rolü olmuştur. Yani din kimliği ile kavim kimliği bir nevi iç içe geçen kimliklerdir. Çin, Hint ve Ortadoğu'nun tek tanrılı dinleri bir nevi kavim dinleri anlamını da kazanmış oluyorlardı. Din ve kavim savaşları iç içe yürüyordu. Grek, Ermeni, Asuri, Arap, Fars ve Kürt kavimleri dinlerini kendi kavim çıkarlarına göre seçiyorlardı. Kimi hıristiyan kimi müslüman oluyordu. Yahudi kavmi zaten baştan beri din ve kavim sentezi olarak şekillenmişti.

Kavimleşmede dinlerin ya doğrudan ya da dolaylı bir etkisinden bahsedilebilir. Örneğin islamiyet Araplar içerisinde kavimleştirmede doğrudan bir etki sahibidir. Başka topluluklar üzerinde ise (örneğin Kürt ve Türk toplumları) dolaylı bir etkide bulunmuşlardır. Önderliğin bu konudaki belirlemeleri oldukça izah edicidir: Kürt ve Kürdistan isimlerinde olduğu gibi, Türk ve Türkistan isimleri de islamiyet döneminde kullanıma girmiştir. Bunlar islamiyetin kavimleştirmedeki rolünü açıkça gösteren olgulardır. Kabileden kavme geçiş ülke ve kavim ismini gerekli kılar. 10. yüzyılda Türk boyları ezici çoğunluğuyla islamiyete yönelmişlerdi. Aynı etkileme hıristiyanlık açısından da geçerli bir husustur. Hıristiyanlığın belirli bir evresinden sonra, birçok topluluk hıristiyanlığı kendi dinleri olarak kabul etmişlerdir. Hıristiyanlığın başta Ermeniler, Asuri-Süryaniler ve Grekler olmak üzere birçok kavmin dini olması durumu gelişmiştir. Nicelik olarak çok büyük olmayan bu kavimler dönemin Roma ve Sasani köleci imparatorluklarından çok yoğun bir rahatsızlık duymaktadırlar. Kültürel açıdan çok zengin halklardır. Ancak bu dönem aynı zamanda hıristiyanlığın iktidarla tanıştığı ve Bizans imparatorluğu şahsında devletleştiği bir döneme tekabül etmiştir.

Kuşkusuz bu etkileme iktidar ve devlet eksenli olduğundan kaynaklı toplumların gelişiminde olumsuz olarak tanımlanabilecek bir etkilemedir. Çünkü hızla "kavmiyetçiliğe" evrilmiştir. Bu noktada ikidarlaşan din taşıdığı egemenlik karakterinden dolayı kavim formunun toplumların aleyhine dönmesine de neden olmaktadır. Bu noktada kavim milliyetçiliği olarak tanımlanabilecek bir hastalık Ortadoğu'nun bünyesini saracaktır. Bu durum islamiyet şahsında özellikle de Emeviler döneminde ortaya çıkan ve prototipi olarak Kureyş şovenizminden kaynağını alan bir milliyetçiliktir. Araplarda Kavm-i Necip biçiminde somutlaşan kavim milliyetçiliği çevresindeki toplulukları da etkisi altına almıştır. Fars şovenizmi ve Türk islam sentezi olarak günümüzde bile halen çok yoğun olarak tartışılan kavmiyetçi şovenizm bunun birer devamı ve örneğidir.

Uygarlığın din eksenli iktidarcılığı tüm ortaçağ boyunca hem Ortadoğu'da hem de giderek Avrupa kıtasında toplumları nefes alamaz bir cendereye sokmuştur. Ancak toplum da iktidarcı güçlere karşı direniş mücadelesini yeni mücadele yöntemleri ve formlarda devam ettirmiştir. Bu mücadele içerisinde toplumsal formda yeni bir değişim yaşanarak uluslaşma olarak tanımlanan süreç başlamıştır.

Büyük yürüyüşün en çetin etabı: Uluslaşma

Toplumsal örgütlenmenin uluslaşma aşamasını en zorlu aşama olarak tanımlamak abartılı olmasa gerek. Bunun temel nedeni, aynı zamanda uluslaşmanın talihsizliği olarak da değerlendirebileceğimiz, uygarlığın kapitalizm aşamasına rast gelmiş olmasıdır. Bunun, yarattığı iki temel sonuç olmuştur. Birincisi hiç de öyle olmamasına rağmen ulusun sanki bir kapitalizm yaratımıymış gibi zihinlerde yer edinmesi; ikincisi, kapitalist modernitenin üç temel ayağından olan ulus devlet mekanizması ile ulus gerçeğinin çarpıtılarak adeta ulus kırıma dönüşmesidir. Bu sonuçlar öyle basite alınabilecek sonuçlar değildir. Eğer kapitalist modernite tarihi boyunca iki tanesi dünya çapında olmak üzere on milyonlarca insanın canına mal olan vahşi savaşlar yaşanmışsa, katliamlar, açlık, sefalet, doğa üzerinde her çeşit yıkım, neredeyse bütün toplumlarda kültürel değerlerin aşınması hatta yok olması, kadın köleliğinde derinleşmenin yaşanması, evrenin en muhteşem varlığı olan insanın, onun düşünce ve duygu dünyasının pazarda ucuz bir metaya dönüşmesi vb sonuçlar yaşanmışsa bütün bunların kaynağı kapitalist modernitenin bu gerçekliğidir.

Kapitalist modernitenin tarihi öyle bir tarih oldu ki, bugün insan türü neredeyse yok olmayla yüz yüzedir. Hatta bu tehlike sadece insanı değil, üzerinde yaşayan bütün canlılarla birlikte dünyamızın yok olması sınırlarına dayanmıştır. Zorluk burada ve bunun aşılma sorunlarındadır. Yani toplumsal gelişme ya kendi doğal gelişim rotasına girecektir ya da kaçınılmaz olarak bu sonuçlar ortaya çıkacaktır.

Oldukça uzun bir tarihsel gelişimin sonucu olarak toplumsal örgütlenmenin günümüz aşaması biçiminde ortaya çıkan ulusallık, taşıdığı çelişkili karakterinden kaynaklı bugün bile en çok tartışılan konuların başında gelmektedir. Buradaki çelişkililik durumu, zaman dilimi anlamında kapitalizmle paralel bir gelişim seyri göstermesinden kaynaklanmaktadır. Eğer bu durum ayrıştırılmazsa zihniyet anlamında yaşanan sorunlar devam eder hatta daha da büyür. Ayrıştırılması gereken temel nokta şudur. Hangi ulus ya da ulusallık?

Birincisi toplumsal doğanın temel karakteristik özelliklerine uygun olarak toplumsallığın gelişim seyri içerisinde şekillenmiş demokratik ulus mu? Yoksa kapitalizm tarafından el konularak milliyetçilik zehri bulaştırılmış ve ulus-devlet şeklinde örgütlendirilmiş ulus olgusu mu? Bu bağlamda ulusun gelişim seyrini, bunun hangi aşamadan sonra saptırılarak devlete mal edildiğini ve yeniden nasıl kendi doğasına kavuşturulacağını irdelemek gerekmektedir.

Araştırmamıza Önder Apo'nun bu konuya ilişkin kısa bir belirlemesiyle giriş yapmak ön açıcı olacaktır: *"Ulus; kabile bilinci + din bilinci + ortak siyasi otorite + pazar etrafında gelişen sosyal bir olgu veya ilişkiler toplamıdır. Buna ulus toplumu demek daha anlamlı kılabilir. Uluslaşmak devletleşmekle aynı şey değildir. Örneğin Fransız Krallığı*

yıkılsa da, Fransız ulusu olarak kalmak devam eder. Ulusu dil ve kültür birimleri olarak genel bir tarife bağlamak öğretici olabilir. Ama yalnız dil ve kültür ulusu belirler demek çok dar ve eksik bir yaklaşımdır. Ulusu, ulus olmayı sağlayan çok kaynak vardır. Siyaset, hukuk, devrim, sanatlar, özellikle edebiyat, müzik, ekonomik pazar hepsi uluslaşmada rol oynar. Ulusların ekonomik ve siyasi sistemlerle direkt ilişkisi yoktur. Karşılıklı etkileyici olabilirler."

Tarihsel olarak ulusal şekillenmelerin kapitalist modernitenin çok daha öncelerine dayandığı bilinmektedir. Roma imparatorluğunun yıkılışından hemen sonra özellikle Avrupa toplumlarının konfederal yapılar biçiminde kendilerini örgütledikleri ve bu biçimiyle yavaş yavaş yeni bir toplumsal örgütlenmeye geçtikleri bilinmektedir. İşte bu konfederal yapılanmalar gittikçe ulus şekillenmesini beraberinde getirecektir. Bu yapılar bağımsız halk yönetimlerini ifade ediyordu. Kavim kimliğinin istikrarlı ve sürekli bir yönetim biçiminde yaşaması halinde oluşacak kimliğe ulus veya ulusal kimlik demek mümkündür. Oluşan konfederal yapılar içerisinde gelişen toplumsal ilişki düzeyleri uluslaşmaya doğru bir evrim göstermiştir. Özellikle kır toplumunda baskın bir biçimde komünal bir toplumsal ilişkiler düzeneği bulunmaktaydı.

Hiçbir toplumsal örgütlenme formu devletçi değildir

Ulus kavramının ortak bir dile, kültüre, tarihe, dine, pazara ve birleştirici bir siyasal örgütlenmeye sahip toplulukları ifade ettiği bilinmektedir. Bu unsurlardan herhangi bir tanesinin olmaması veya eksik olması o toplumun ulus olmadığı anlamına gelmemektedir. Bu konuda son derece çarpık ve yanlış bir yaklaşım bulunmaktadır. Yani ulus gerçeğini ortak pazara bağlayarak tanımlama gibi bir gerçeklik. Özellikle marksizmin toplumsal gelişmeleri ekonomik indirgemecilik üzerinden izah etmesi de bu çarpıklığı oldukça beslemiştir.

Özellikle Avrupa'da toplumsal konfederal yapıların ulus olarak form kazanmasında en belirleyici faktörlerden biri de krallık karşısında gelişen devrim hareketleridir. Adeta devrim hareketi ile uluslaşma birbirini etkileyen ve güçlendiren bir pozisyonda olmuşlardır. Daha sonra nasıl ki devrimler burjuvaya mal edildiyse uluslaşma da bu devrimler şahsında burjuvaziye mal edilmiştir. Halbuki toplumsal gelişmeleri kendine mal etme arayışı, burjuva öncesi egemenlerin bile birbirlerine karşı üstünlük elde etme amacıyla gündemlerinde olan bir arayıştı. Ulus kavramını ilk dile getiren dönemin İngiliz ve Fransız prensleri olmuştur. Gelişen ulusal yapılanmayı kendi devletlerine bağlama konusunda arayışları kalıcı sonuçlar yaratmamıştır. Buna karşı ulusal şekillenme çok uzun süreler boyunca komünal tarzda gelişmiştir. Hiçbir toplumsal örgütlenme formu devletçi değildir. Ve devletlerin bir yaratımı da değillerdir. Yani ulus formu da toplumun bir yaratımıdır. Dikkat edilirse eğer, yukarda saydığımız ve ulusu var eden ortak değerlerin önemli bir kısmı kapitalizm olmadan çok önce oluşmuştu. Örneğin ortak dil veya kültür kapitalist modernitenin yüzyıllar hatta bin yıllar öncesinden oluşmuştu.

Ulusu devletle özdeşleştirmek son derece büyük bir saptırma ve çarpıtmadır. Buna etki eden temel nedenlerden biri de "ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı" olarak bilinen hakkın daha çok "ulusların kendi devletlerini kurma hakkı" biçiminde yorumlanmasıdır. Leninizmin de bu konudaki yaklaşımları

"Toplumu bir arada tutan temel güç toplumsal ahlaktır. Ulus devletin egemenlik aracı olan hukukun, demokratik ulusun kendini örgütlendirmesinde belirleyici bir yeri yoktur. Hukuk ulusu devlete mal etmenin bir aracı olarak olumsuz bir rol oynamıştır. Bununla birlikte demokratik ulusun en önemli özelliklerinden biri de toplumun taşıdığı politik bilinç ve katılımdır. Toplum kendini yönetmeyi başkalarına özellikle de egemen bir sınıfa devretmez. Taşıdığı politik öz ile kendi kendini yönetebilir bir durumdadır"

bu yorumu besleyici tarzda olmuştur.

Kapitalist modernite, bütün ulusu kendi devletinin bir parçası haline getirmek için "devlet=ulus" mantığını geliştirerek ulusun yaratımını kendine mal etmekten geri durmamıştır. Bu bağlamda ulus üzerinde çok yoğun bir biçimde tahribatlar yaratarak kendine göre ve kendine hizmet edecek bir biçimde şekillendirmiş ve demokratik özünden soyutlayarak içini boşaltmıştır. Özellikle de milliyetçilik ideolojisini kendi ulus devletinin dini haline getirerek çok etkili bir biçimde kullanmış ve temel bir meşrulaştırma aracı haline getirmiştir. Bununla da burjuvazi kendini ulus ile özdeşleştirerek azami kar kanununu pratiğe geçirmiştir.

Önderlikten yaptığımız alıntıda ulus bileşenlerinden biri olarak geçen "pazar" olgusu üzerinde en fazla durulması gereken olgulardan biridir. Hem konfederal yapılanmalar etrafında gelişen ortak siyasi irade hem kabile-kavim bilinci hem de din bilinci ekonomik anlamda da bütünleşmenin yakalanmasını beraberinde getirmiştir. Bu noktadan itibaren aristokrasinin elindeki ekonomik yapı giderek parçalanmaktadır. Böylece değişik yerleşim birimleri arasındaki -gerek kentler arası gerek kır ve kent arası- yoğun mal akışı yaşanmaktadır. Bu da ortak pazarın giderek belirginleşmesi anlamına gelmektedir. Bu merhaleden itibaren giderek önem kazanan kentler kıra karşı belirgin bir üstünlük kazanmaya başlar. Pazar bütün toplumsal yapılanmalar içerisinde ekonominin ve üretimin temel gerekliliklerinden ve sonuçlarından biri olarak kapitalizm öncesinden var olagelmiştir. Bu bağlamda üzerinde en fazla durulması gereken konuların başında pazarın bir burjuva yaratımı olmadığıdır. Böylesi değerlendirmeler ekonomiyi ve üretimi burjuvaziye mal etmek anlamına gelmektedir. Burjuvazinin, pazarın gelişiminde hiçbir rolünün olmadığı aşikardır. Onun yaptığı kendini pazarda gizleyerek tekelci karakteriyle pazarı kendi kontrolüne almak ve kendi tekelini daha da güçlendirmektir. Klan döneminde fazlalıkların armağan ve hediye olarak dağıtılması adeta proto-Pazar olarak değerlendirilebilir. Bu durum daha sonrasında topluluklar arasında kullanım değerini esas alan mübadele biçiminde devam etmiştir. Burada dikkat edilmesi gereken temel nokta bunların hiç biri tekel ve kar'ı esas almamaktadır. Bu anlamda tekel ve sömürü alanları olmanın ötesinde toplumsal ekonominin ortaklaştığı alanlardır pazar.

Neden demokratik ulus?

Ulusun gelişimine ilişkin ana hatlarıyla da olsa bu belirlemeleri yaptıktan sonra ulusun neden demokratik bir form olduğuna değinmenin yararı vardır. Toplumsal örgütlenme formu olarak ulus, özü itibariyle demokratiktir. Yani kendinden önceki toplumsal örgütlenme formlarının taşıdığı demokratik, ahlaki-politik özü kendinde barındırmaktadır. Toplumu bir arada tutan temel güç toplumsal ahlaktır. Ulus devletin egemenlik aracı olan hukukun, demokratik ulusun kendini örgütlendirmesinde belirleyici bir yeri yoktur. Hukuk ulusu devlete mal etmenin bir aracı olarak olumsuz bir rol oynamıştır. Bununla birlikte demokratik ulusun en önemli özelliklerinden biri de toplumun taşıdığı politik bilinç ve katılımdır. Toplum kendini yönetmeyi başkalarına özellikle de egemen bir sınıfa devretmez. Taşıdığı politik öz ile kendi kendini yönetebilir bir durumdadır. Zira bu özellik toplumu toplum yapan en temel özelliklerden biridir.

Önder Apo'nun demokratik ulusa ilişkin belirlemeleri konuyu daha anlaşılır kılmaktadır: *"Uluslar için en verimli model demokratik ulustur. Demokratik toplumun ulus konusunda en çözümleyici, geliştirici toplum tipi olduğunu önemle anlamak gerekir. Uluslar en iyi demokratik toplum sisteminde oluşup gelişebilirler. Kavga, savaş aracı değil, kültürel zenginlik içinde dayanışmalı, hatta ulusların ulusu olma (üst ulus) gibi tarihsel bir evreyi de mümkün kılabilirler. Ulusların kendi başına kavga etkeni değil, dayanışma ve kültürel zenginlik içinde barış ve kardeşlik etkeni olabilmeleri demokratik sistemle mümkündür."*

Demokratik ulusun inşası önümüzde duran en temel toplumsal çalışma konumundadır. Bir form olarak demokratik ulus ancak tarihsel toplum gerçekliğinin özünün geliştirilmesi üzerinden inşa edilirse anlamlı olabilir. Dolayısıyla kendini dayandıracağı temel dayanak ahlak, politika, komünalite, organiklik, tamamlayıcılık, paylaşım ve eşitlik olarak toplumsal doğadır. Kuşkusuz bu toplumsal gerçekliklerle birlikte insanı, kadını ve doğayı yeniden ele almayı gerektirmektedir. Demokratik ulus seçeneğinin çözümleyiciliği esas itibarıyla bu noktalarda ortaya çıkmaktadır.

Bu temelde ele aldığımızda demokratik ulus gerçeğinde ifadesini bulan bir toplumda, öncülük misyonunun taşıyıcısı kadın olacaktır. Kadın toplumsal doğaya en uygun olan bütün özellikleriyle yeniden yaşamın temel yaratıcı gücü olarak anlam bulacaktır. Bu özelliklerini toplumun bütün kesimleriyle paylaşacak bir toplumsal sözleşmeyi gerçekleştirerek toplumun yeniden dönüşüm geçirerek doğasına uygun bir anlam gücüne ulaşmasını sağlayacaktır. Dolayısıyla kapitalist modernite ile birlikte zirveye ulaşan ve her türlü yıkımı insanlığın kafasında patlatan ataerkil zihniyet, karakter ve sisteminin beş bin yıllık egemenliği de yeniden yerini kadının barışçıl, dayanışmacı, paylaşımcı ve eşitlikçi karakterine bırakacaktır. Kadın öncülüğünde gelişecek demokratik ulus gerçekliği, özgür toplumun temel yaşam alanı olacaktır.

Yine bununla beraber, kapitalist modernitenin ulus devletinde "karıncalaşmayı" yaşayarak sadece fiziki değil her türlü köleliğe konu olan insan, ancak demokratik bir toplumda gerçek anlamını bulabilecektir. Bu yanıyla da demokratik ulus, özgür insan olma anlamında gerçek bireyin kendini yarattığı bir zemindir. Yani eğer karıncalıktan ve devlet vatandaşlığı biçiminde geliştirilen çağdaş köleliğin prangalarından kurtulmak isteniyorsa ve insani öze bir dönüş olacaksa bu, ancak geliştirilecek olan demokratik ulusun toplumsal zemininde gerçekleşebilir. Onun dışındaki bir insanlaşma arayışı, özellikle de kapitalist modernitenin ulus devlet örgütlenmesi içerisindeki "sürü ulus"un "karınca vatandaş" bireyi olarak geliştirilecek bir arayış beyhudedir. Bu yanıyla demokratik ulus içerisindeki birey, toplumsal bağları güçlü, kendini kapitalizmin genelleşmiş ve derinleşmiş tekelcilik köleliğinden kurtarmış bireydir.

Demokratik ulusu, ulus devletten ayıran diğer temel bir özelliği de içinde barındırdığı canlı doğa anlayışıdır. Bunda uluslaşmanın rönesansın gelişimine denk gelmesi de belirleyici bir rol oynamaktadır. Rönesans toplumsal hafızada bin yıllardan beri var olan doğayla uyumlu yaşamayı yeniden canlandırmıştır. Bundan kaynaklı aynı zaman dilimine denk gelen uluslaşma sürecine de doğal toplum eksenli bir karakter kazandırmıştır.

Ancak daha sonra burjuvazi bu süreci çarpıtmış Avrupa'da gelişen halk devrimlerini kendine mal etmiş ve yarattığı modernite ile doğayı tarihin en büyük felaketlerine maruz bırakmıştır. Bunda azami kar kanununun hizmetine koşturulmak üzere geliştirilen endüstriyalizm belirleyici bir rol oynamıştır. Endüstri ile endüstriyalizm ayrıştırarak insanın teknikle ilişkisini yeniden doğayla uyum içerisinde geliştirmek demokratik ulusu inşa etmede temel yaklaşımların başında gelmektedir. Bu yanıyla da kapitalizmin doğa kırım anlayışına karşı doğa ile uyumlu yaşam ve doğayı koruma, toplumun demokratik ulus formunda da temel bir felsefi yaklaşım olmaktadır.

Yazımızın şimdiye kadar olan bölümlerinde toplumsal Avrupa'da toplumsal gerçekliğin tarihsel arka planında yatan gerçeklikleri irdelemeye çalıştık. Bu gerçeklikler ışığında Kürt sorununda Demokratik Ulus seçeneğinin 'sosyol boyutu'nu irdelemek, bu temelde çözüm yaklaşımımızı hangi toplumsal gerçekliğe dayandırdığımız konusunu anlaşılır kılacaktır.

Demokratik ulus çözümünde sosyal boyut

Kürt halkı toplumsallığın tarihsel derinliklerinde insanlığın gelişimine çok büyük katkıları olmuş halkların başında gelmektedir. Kürt halkının yaşadığı coğrafyanın, toplumsallığın niteliksel gelişiminde başat bir rol oynadığı bütün tarihçilerin ortak kanaatidir. Kürtlerin atalarının uygarlık tarihi boyunca da kabile, etnisite ve halk formlarında, uygarlığın karşı kutbu olarak ahlaki ve politik toplumun uygarlık karşısındaki direniş mevzilerinin başında gelmektedir. Bu yanıyla

"Demokratik ulus gerçeğinde ifadesini bulan bir toplumda, öncülük misyonunun taşıyıcısı kadın olacaktır. Kadın toplumsal doğaya en uygun olan bütün özellikleriyle yeniden yaşamın temel yaratıcı gücü olarak anlam bulacaktır. Bu özelliklerini toplumun bütün kesimleriyle paylaşacak bir toplumsal sözleşmeyi gerçekleştirerek toplumun yeniden dönüşüm geçirerek doğasına uygun bir anlam gücüne ulaşmasını sağlayacaktır"

da Kürt tarihi bir anlamda adeta bir direniş tarihidir. Klasik köleciliğin aşılmasında başta Kürt toplumu olmak üzere Aryen kökenli toplulukların direnişleri belirleyici bir rol oynamıştır. Zihniyet düzleminde Zerdüşti ahlak ve pratik düzlemde kabile direnişleri devletçi, iktidarcı, köleci hegemonyayı değişime zorlayan en önemli etkenlerdendir.

Bu direniş geleneği ortaçağ feodal uygarlığı boyunca da devam etmiştir. Bu çağ boyunca Kürtlerin en fazla hassas oldukları konuların başında özgürlükçü duruşlarını korumak olmuştur. İktidarlaşan tek tanrılı dinsel gelişimin yayılmacı ve fetihçi politikalarına karşı eşitliğe, özgürlüğe, adalete, barışa ve komşu halklarla ortak yaşama dayalı direnişçi bir gelenek ile toplumsal yaşamlarını örgütlemişlerdir. Feodalizmin tarihi boyunca Ortadoğu'daki halklar devletlere rağmen kendi içlerinde barışa dayalı ortak yaşama zemini bulmuşlardır. Kürtler bu geleneğin başını çeken halklardan biridir. Kendini gittikçe kurumlaştıran dinsel iktidara dayalı devlet yapılanmaları Ortadoğu toplumlarını tam bir cendereye almıştır. Bu durum Ortadoğu'da beklenen Rönesans'ın gelişmesinin önünü almıştır. Kendi rönesansını gerçekleştiremeyen Ortadoğu coğrafyası neredeyse bütün gelişme dinamiklerini kaybetmiştir.

Kapitalist çağ uygarlığı boyunca başta Kürtler olmak üzere Ortadoğu halklarının payına düşen, gerileyerek gittikçe yaşamın bütün alanlarında kadükleşmeyi yaşamak olmuştur. Her ne kadar dağların başlarında, sahraların derinliklerinde ve orman kuytuluklarında direniş geleneği devam etmiş olsa da bu durum batı karşısındaki gerilemenin önünü alamamıştır. Yirminci yüzyıla gelindiğinde, Kürtler de dahil Ortadoğu'daki tüm halklar bir soykırım politikası ile karşı karşıya kalmışlardır. Önderliğimizin deyimiyle Ortadoğu, halklar mezarlığına çevrilmiştir. Birinci Emperyalist Paylaşım savaşından sonra Ortadoğu coğrafyası cetvelle çizilen haritalarda paramparça bir coğrafyaya dönmüştür. Çok uzun bir tarihi geçmiş içerisinde birbirleriyle barış ve kardeşlik içerisinde yaşamış halklar, milliyetçilik zehriyle birbirine düşman kılınmış ve kırdırılmıştır.

Bu soykırım politikalarından en fazla etkilenen halk ise Kürtler olmuştur. Bunun temel nedeni Kürdistan'ın dört parçaya bölünerek her parçasının bir egemenlik altında sömürülmesidir. Kürt toplumundaki parçalanma bununla sınırlı kalmamıştır. Çok yoğun uygulanan imha, inkar ve asimilasyon politikaları sonucunda toplumsal parçalanma yaşamın bütün alanlarında kendini hissettirmiştir. Bundan kaynaklı Kürtler uluslaşma sürecine en geç giren halklardan biridir.

Başta Kuzey Kürdistan olmak üzere Kürdistan'ın bütün parçalarında egemen ulus devletler tarafından uygulanan soykırımcı politikaların temel amacı Kürt toplumsallığının ortadan kaldırılması üzerine kendi uluslaşmalarını tamamlamaktı. Türk, Arap ve Fars egemenlerinin Kürtler üzerinde uyguladıkları kültürel ve fiziki yok etme politikaları tüm yirminci yüzyıla yaydırılarak sistematik bir tarzda yürütülmüştür. Böylece Kürtlerin ulusal varlıklarının ortadan kaldırılması hedeflenmiştir. Bunun için katliamlar da dahil her yol mubah görülmüştür.

20. yüzyılın son çeyreğine gelindiğinde Kürtler neredeyse yok olmayla yüz yüze gelmiş bir toplumdu. Bu aşamadan itibaren Önder Apo öncülüğünde gelişen Özgürlük hareketi bu gidişe dur demiş ve bu yok oluş sürecini durdurabilmiştir. Bu durum karşısında son otuz beş yıl boyunca da Türk devletinin uyguladığı toplum kırım politikaları hızlanarak devam etmiştir. Bir taraftan,

Kürtler asimilasyonla toplumsal değerlerine, tarihine ve kültürel değerlerine yabancılaştırılmaya çalışılmış diğer taraftan köy yakmalar da dahil her çeşit şiddet uygulamalarıyla fiziksel bir soykırıma tabi tutulmuşlardır. Zorla göçertmelerle Kürdistan'ın boşaltılması hedeflenmiş böylece Kürt toplumsal yapısı parçalanmış ve Kürdistan'ın demografik dokusu değiştirilmek istenmiştir. Kürtlerin kendi olmalarının ortadan kaldırılması üzerine kurulmuş bu faşizan politikaların uygulanmasında var olan ulusal ve uluslararası hukuk kuralları bile çiğnenmiştir. Akla ve hayale sığmayacak işkence yöntemleri devreye konularak Kürtlerin bütün direniş odakları ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır.

Özel savaşla Kürt toplumu iradesiz kılınmak mücadele azmi ve kararlılığı kırılmak istenmektedir

Bunlarla birlikte özel savaş politikaları geliştirilerek Kürt toplumunun özgürlük mücadelesinden uzaklaştırılıp ahlaki olarak çökertilmesi hedeflenmiştir. Bunun için her çeşit sosyal olgu yozlaştırılarak kullanılmıştır. Spor, sanat, sosyal ve kültürel etkinlikler bu kapsamda çok yoğun olarak kullanılmıştır. Yine devlet eliyle toplumsal dejenerasyonun yaratılması amacıyla uyuşturucu ve fuhuş uygulamaları yaygınlaştırıldı. Bunların geliştirilmesindeki temel amaç, Kürt toplumunda köleliği derinleştirerek iradesiz kılmak, mücadele azmi ve kararlılığını kırmaktır.

Bu konuda üzerinde en fazla oynanmak istenen toplumsal kesimler kadın ve gençlik olmaktadır. Kürt kadınının mücadeleye katılım düzeyi ve kazandığı öncülük misyonu egemenlikli sistemi korkutmuştur. Bundan dolayı içerisinde her çeşit fiziki saldırıyı da barındırmak üzere korkunç bir kadın kırım politikası uygulamaya konulmuştur. Kadın karşısında tecavüz kültürü bir devlet anlayışı olarak şekil bulmuştur. Devlet toplumsal cinsiyetçiliği beslemek ve büyütmek için her çeşit tedbiri almıştır. Bu yüzden Kürt kadını çok yoğun bir biçimde toplumsal cinsiyetçiliğin cenderesinde tutulmuştur. Bununla birlikte Kürt gençliğinin dinamizmini ortadan kaldırmak için her çeşit bağımlılaştırma politikası devreye konularak, bu dinamizmin mücadeleye kanalize olmasının önü alınmaya çalışılmıştır. Gençliğin objektif olarak özgürlük arayıcısı olması sistemi bu kesim karşısında korkuya düşürmüştür. Devletin uyguladığı politikalar sonucu en fazla kaybeden kesim gençlik olmuştur. Bu sadece Kürt gençliği açısından geçerli bir durum değildir. Bundan çok daha fazlasıyla Türkiye gençliğine kaybettirilmiştir. Geleceğin aydınlık yüzü olması gereken gençlik, tam bir kara cehalet bataklığına sürüklenmiştir. Katı ezbere dayalı, tarihsel toplum gerçekliğinden kopuk ve bilimsel olmayan eğitim müfredatıyla adeta düşünemeyen, sorgulamayan, eleştirmeyen, mücadele etmeyen ve köleliğe boyun eğen bir robotlar topluluğu yaratılmaya çalışılmıştır.

Kürdistan'da yürütülen özel savaş politikalarının en fazla etkilediği kesimlerden biri de emekçiler olmaktadır. Yüz milyarlarca dolarlık savaş masraflarının en fazla vurduğu kesim emekçiler olmuştur. Bir açıdan sistem, Özgürlük mücadelesi karşısında ayakta durabilmek için Türkiye'nin emekçilerini sömürdükçe sömürmüştür. Yine Kürtleri yerlerinden yurtlarından ederek batıya sürüp açlık ve sefalete sokmak devletin temel politikası olmuştur. Bu yanıyla tam bir soykırım politikası yürütülmüştür. İşsizler ordusu olarak Türkiye metropollerine doldurulan Kürtler, üzerinde her çeşit oyunu oynamak için buralarda ekonomik, toplumsal, siyasal, asayiş, kültürel vb noktalarda tam bir cendereye alınmıştır. Kürtler aynı zamanda ucuz işgücü olarak da görülmüştür. Bu politika ile "bir taşla iki kuş vurmayı" hesap etmişlerdir. Birincisi Kürtler zaten soykırımdan geçiriliyor; ikincisi ucuz işgücü haline getirilen Kürtleri kullanarak Türkiye emekçileri sisteme bağımlı bir hale getiriliyor.

Türk egemenlik sistemi Demokratik ulus mücadelesi karşısında başarı elde etmek bütün toplumsal yaşam alanlarını özel savaş rejimine göre düzenlemiştir. Bunun sonuçları günümüz toplumsal yabancılaşmada bariz bir biçimde ortaya çıkmaktadır. Toplumun vazgeçilmez unsurları olan eğitim ve sağlık politikaları, özel savaş politikalarına endekslenmiştir. Geliştirilen kurumlaşmalarla eğitim politikaları resmi ideolojiye kurban edilmiştir. Bunun sonucu olarak çarpıklaşan bir toplumsal gerçeklik ortaya çıkmıştır. Eğitime harcanan bütçe savaşa ayrılan bütçenin çok cüzi bir miktarını oluşturmaktadır. Bununla birlikte sağlık politikaları, Kürdistan'da yürütülen kirli savaşa göre ayarlanmış ve her açıdan patolojik bir toplumsal şekillenme ortaya çıkmıştır. Adeta halk sağlığı savaşa kurban edilmiştir.

Sonuç olarak Türk egemenlik sisteminin Demokrati ulus mücadelesi karşısında içine girdiği kriz durumu bütün toplumsal yaşam alanlarını olumsuz etkilemiştir. Kürtler bir şekilde uluslaşmalarını demokratik temelde geliştirerek bu olumsuzlukları bertaraf etmeyi başarmışlardır. Kuşkusuz Kürtler açısından da haklarını garantiye almadıkları sürece tehlike her zaman vardır. Ancak gelinen aşamada savaş politikalarının en çok etkilediği ve çarpıklaştırdığı toplum, Türk egemenlik sisteminin adına hareket ettiği Türk ulusu olmuştur.

Türk egemenlik sisteminin özel savaş politikaları karşısında son otuz beş yıllık dönem içerisinde Kürt halkı da tarihsel direniş geleneğine sahip çıkarak ve her çeşit bedeli göze alarak insanlık ailesi içerisinde onurlu yerini bulmak için mücadele etmiştir. Bu uğurda on binlerce evladını kaybetmiştir. Türk egemenlik sisteminin bütün vahşi saldırılarına rağmen mücadelesinden vazgeçmemiş ve bu mücadeleyi büyüterek günümüze ulaşmıştır. Bu dönem içerisinde Kürt halkı çok önemli direniş mevzileri kazandığı gibi toplumsal yapı olarak da çok büyük değişim ve dönüşümler geçirmiştir.

Demokratik ulus inşasının kendini dayandırdığı toplumsal kesimler nelerdir

Kürt halkının en temel kazanımı kendi uluslaşmalarını büyük oranda gerçekleştirmiş olmasıdır. En önemlisi de bunu demokratik temelli ve ahlaki politik toplum eksenli gerçekleştirmiş olmasıdır. Böylece Kürt toplumsal dokusu yeniden canlanarak tarihsel ayakları üzerine oturmuştur. Toplumsal doğaya uygun sağlıklı bir toplumsal hakikat ortaya çıkmıştır. Bugün Kürt halkının geldiği düzey komşu halkların hepsi için imrenilecek bir düzeydir. Kürtler toplumsal örgütlülüklerini büyük oranda gerçekleştirerek politize olmuş ve kendi özgürlüklerini gerçekleştirme yönünde önemli adımlar atmışlardır. Gelinen aşamada Kürtlerin önündeki en temel görev uluslaşmalarını tamamlayarak çağımız toplumsal örgütlenme formunu demokratik ulus olarak şekillendirmektir. Bunu sağlarken demokratik ulusun kendisini hangi toplumsal kesimlere dayandırdığı önemli bir konu olmaktadır.

Başta Türk ulus devlet yapılanması olmak üzere Kürdistan üzerinde egemenlik kuran devletlerin Kürtler üzerinde uyguladıkları vahşet politikalarından en fazla etkilenen kesimlerin başında Kürt kadını gelmiştir. Ancak Kürt kadınının Demokratik ulus mücadelesi içerisindeki katılım düzeyi devrim içinde devrim niteliğinde olmuştur. Bu nitelik kapsam olarak Kürt kadınının kapsamını aşması ve bir bütün olarak cins mücadelesine dönüşerek bütün dünya kadınlarını ilgilendiren bir boyut kazanmasını ve derinlik olarak da salt güncelle sınırlı kalmayan, ataerkil zihniyet tarafından tarihin derinliklerine gömülen kadın doğasının ortaya çıkarılmasını ifade etmektedir. Kürt demokratik uluslaşması kadın eksenli bir uluslaşma olarak gelişmektedir. Yaşam yeniden kadın eksenli kurulmakta ve inşa edilmektedir. Demokratik ulus mücadelesi şahsında yükselişe geçen özgür kadın arayışı her açıdan Kürt toplumunu etkilemiş ve kadının toplum içerisindeki konumunda niteliksel sıçramalara yol açmıştır. Ataerkil zihniyetten kaynağını alan kadın ve çocuklar üzerindeki mülkiyetçi anlayış Demokratik ulus mücadelesi'nin sosyal boyutu içerisinde yeniden ele alınarak ailenin dönüşümünün tamamlanması mücadelemizin temel perspektifidir. Erkek kadın eşitliği temelinde ahlaki politik toplumu esas alan özgürlük felsefesi Demokratik ulus mücadelesinin temel felsefesidir. Bu temelde dönüşüm yaşayan aile ve cinsler arası ilişkiler demokratik toplumun ve demokratik uygarlığın temel güvencesi olmaktadır. Kadının bilinçlenme ve örgütlenme düzeyi, toplumun eşit, özgür ve demokratik örgütlenmesinin sağlanmasında kilit bir role sahiptir. Demokratik Kürt uluslaşmasında yaşamın kadınla özgür ve eşit temelde paylaşımı toplumsal hakikatin bilgeliği anlamına gelmektedir.

Demokratik ulus mücadelesi özü itibarıyla bir gençlik mücadelesidir. Kürdistan gençliği, Demokratik ulus mücadelesi tarihi boyunca mücadeleye aktif bir biçimde katılmış ve devrimin yükünü omuzlamıştır. Demokratik Kürt uluslaşması gençliğin öncülüğünde gelişim kaydetmektedir. Yaşamın her alanında yenilik yaratmak ancak yeniliğe her açıdan açık olan toplumsal kesim olarak gençlik üzerinden gerçekleştirilebilir. Bunun için örgütlü özgür gençlik, örgütlü özgür toplum anlamına gelmektedir. Gerici sistemin politikalarından kaynağını alan her çeşit yozlaştırıcı anlayışları aşmak gençliğin örgütlü mücadelesinden geçmektedir. Gençlik her şeyden önce yüzünü kendi tarihine, coğrafyasına, ülkesine, toplumuna dönmesini bilmelidir. Egemenlikli sistem karşısında özgürlükte ısrar ancak kendi olmakla mümkündür. Bu da enerjisini kendi köklerinden almakla mümkündür. Gençliği özgürlük ilkelerinde örgütlü kılmak demokratik toplumun kurulmasında temel bir role sahiptir. Özgürlüğe yürüyen bir gençliği tutmak zordur. Çünkü gençlik verili sistemlerin başına en başta bela olan kesim olduğu gibi toplumun yeniden inşasında ve savunmasında da öncü konumdadır.

Toplumun geleceği olarak çocukları da Demokratik ulus mücadelesi'nin sosyal politikaları çerçevesinde yeniden ele almak bu mücadelenin en temel özelliklerinin başında gelmektedir. Toplumsal gelecek olarak çocuklara yaklaşım, doğal toplumunun özüne uygun olmalıdır. Bu konuda ele alınabilecek en güzel yaklaşımların biri de Kızılderililerin yaklaşımıdır. Şöyle söylerler: *"topraklarımız (ülkemiz) bize atalarımızdan miras kalmadı, o çocuklarımızın bize emanetidir. Gün gelecek emaneti sahiplerine bırakacağız."* Çocukların hiçbir zaman ihanet edilmemesi, hep saygı gösterilmesi ve gereklerinin yerine getirilmesi gereken bir dünyaları vardır. Böylesi bir felsefi anlayışla yaklaşım gösterdiğimizde, Kürdistan'lı çocuklara en büyük borcumuz onlara özgürlük hayallerini gerçekleştirebilecekleri özgür bir ülke bırakmaktır. Çocukların zihinsel ve fiziksel eğitimini gözeten, gelişmelerine hizmet edecek koşullarda yetiştirilme, yaşama ve eğitilme imkanları ancak demokratik uluslaşmada mümkündür.

Kapitalist modernitenin insan kırım politikalarından en fazla nasibini alan, bu anlamda toplum içerisinde en fazla dışlanan, horlanan ve aşağılanan bir kesim de yaşlılardır. Yaşlılar her şeyden önce toplumsal hafızayı temsil etmektedir. Hele Kürt toplumu gibi tarihini sözlü gelenek üzerinden öğrenen bir toplum için yaşlıların varlığı toplumsallığın ayakta kalmasının en temel güvencelerindendir. Yaşlıların yaşam tecrübesinden edinilmiş bilgece bir dünyaları vardır. Bu bilgelikten nasiplenmemiş bir toplum, kökleriyle sağlıklı bağ kuramaz ve geleceğini kendi kökleri üzerine kuramaz. Ortadoğu geleneğinde yaşlılara ilişkin çok özlü bir söz söylenir: "ölen her yaşlı, yanan bir kütüphanedir." Böylesi bir yaklaşımla ele alınarak yaşlılığın bilgeliğini toplumsal inşaya kanalize etmek demokratik uluslaşmanın en temel gerekliliklerindendir.

Demokratik ulus tek tipleştirici faşizan politikaların panzehiridir

Demokratik uluslaşmanın dayandığı temel toplumsal kesimlerden biri de emekçilerdir. Sınıflı uygarlık tarihi boyunca sistemin kendisini yaşatmak için en fazla sömürdüğü kesimlerin başında emekçiler gelmektedir. İşçi, köylü, memur, esnaf, sanatkar, zanaatkar vb emek üretkenliği içerisinde yer alan kesimler demokratik toplumun en önemli ayaklarından biridir. Emek hareketinin örgütlü olmadığı ve kendi emeğinin gücünü toplumsal gelişimin dinamizmine katmadığı hiçbir toplumda özgürlük idealleri karşılığını bulamaz. Toplumun büyük bir kesimini oluşturan emek kesimleri, geliştirilen politikalarla kapitalist modernitenin her döneminden daha fazla bugün sömürülmektedir. Sözde emek politikalarıyla emekçileri sistemin yedeğine düşürme temel bir yaklaşım olmaktadır. Demokratik ulusun inşasında kendini sistemin yedeği olmaktan kurtarmış bir emek hareketi hem mevcut sistemin aşılmasında hem de toplumun demokratikleştirilmesinde belirleyici bir faktör olarak rol oynayacaktır.

Sonuç olarak; Demokratik ulus tek tipleştirici faşizan politikaların panzehiridir. Bundan kaynaklı bütün dini, etnik, kültürel ve sosyal farklılıkların kendini en iyi ifade edebildiği toplumsal örgütlenme formu demokratik ulus formudur. Demokratik ulus formunda farklılıklar, kavga ve savaş gerekçesi değil toplumsal doğanın zenginliğine uyum anlamına gelmektedir. Uluslar kültürel zenginlik içerisinde, dayanışmayı esas alarak ulusların ulusu biçiminde de kendilerini örgütleyebilirler. Hele Anadolu ve Mezopotamya gibi bir coğrafyada bunun için yeterince tarihsel ve toplumsal zemin vardır.

Tüm aşındırılma, çürütülme ve yok edilme çabalarına rağmen, Kürdistan toplumu kendi demokratik uluslaşmasını inşa ederek yeniden tarih sahnesine çıkmaktadır. Demokratik uygarlık tarihinin ana eksenini ve toplumun esas çoğunluğunu ezilen, sömürülen tüm uluslar, halklar, etnisiteler, kadınlar, gençler, köy tarım toplumları, işsizler, göçebeler, birçok dini cemaat, mezhepler, küçük gruplar ve emeği ile geçinen topluluklar oluşturmaktadır. Demokratik ulusun soysal boyutu kendini tüm bu kesimlere dayandırmaktadır. Bu da toplumsal yaşamın özgür, eşit ve demokratik temelde sürdürülmesi anlamına gelmektedir. Demokratik ulusun sosyal boyutu diğer boyutları gerçekleştirildiği zemindir.

Rêber Apo değerlendiriyor

ÖNCÜLÜK ROLÜNE CİDDİ YAKLAŞILMALI

Sağlığım konusunda, gözlerim ağrıyor, akıntı ve yaşarma bir türlü durmuyor. Niye bu kadar ağrıdığını bilmiyorum. Kitap okumakta zorlanıyorum. Sanırım farklı bir sorun var. Damla verdiler fakat bir işe yaramadı, geçmedi. Sürekli temizliyorum, bu nedenle tahriş oluyor.

Karayılan, Beşar Esad'ın reform yapacağız sözünün yeterli olmadığını, Kürtlerin Suriye'de ayaklanması halinde Arap ayaklanmalarından çok daha güçlü bir ayaklanma olacağını söylemiş. Doğrudur, Arap ayaklanmalarından daha güçlü olur, Kürtler örgütlüdürler. Bu noktada halkı hazırlamak önemlidir. Suriye'deki halkımız bu süreci iyi değerlendirebilir. Bu sürece müdahil olabilir. Suriye Kürtlere karşı düşmanlık yapmaz herhalde. Suriye'deki halkımızın vatandaşlıklarının verilmesi de önemli. Orada demokratik örgütlenmelerine izin vermeleri önemli. Demokratik bir uzlaşma sağlanabilir. Beşar Esad da demokratik adımlar atabilir, Suriye'nin böyle bir ihtiyacı var. Bu adımları atıp babasının anısına da layık olmalıdır. Buna ilişkin bir açıklama da yapacak galiba. Umarım orada bazı adımlar atılıp demokratik bir çözüm gelişmesinin önü açılır.

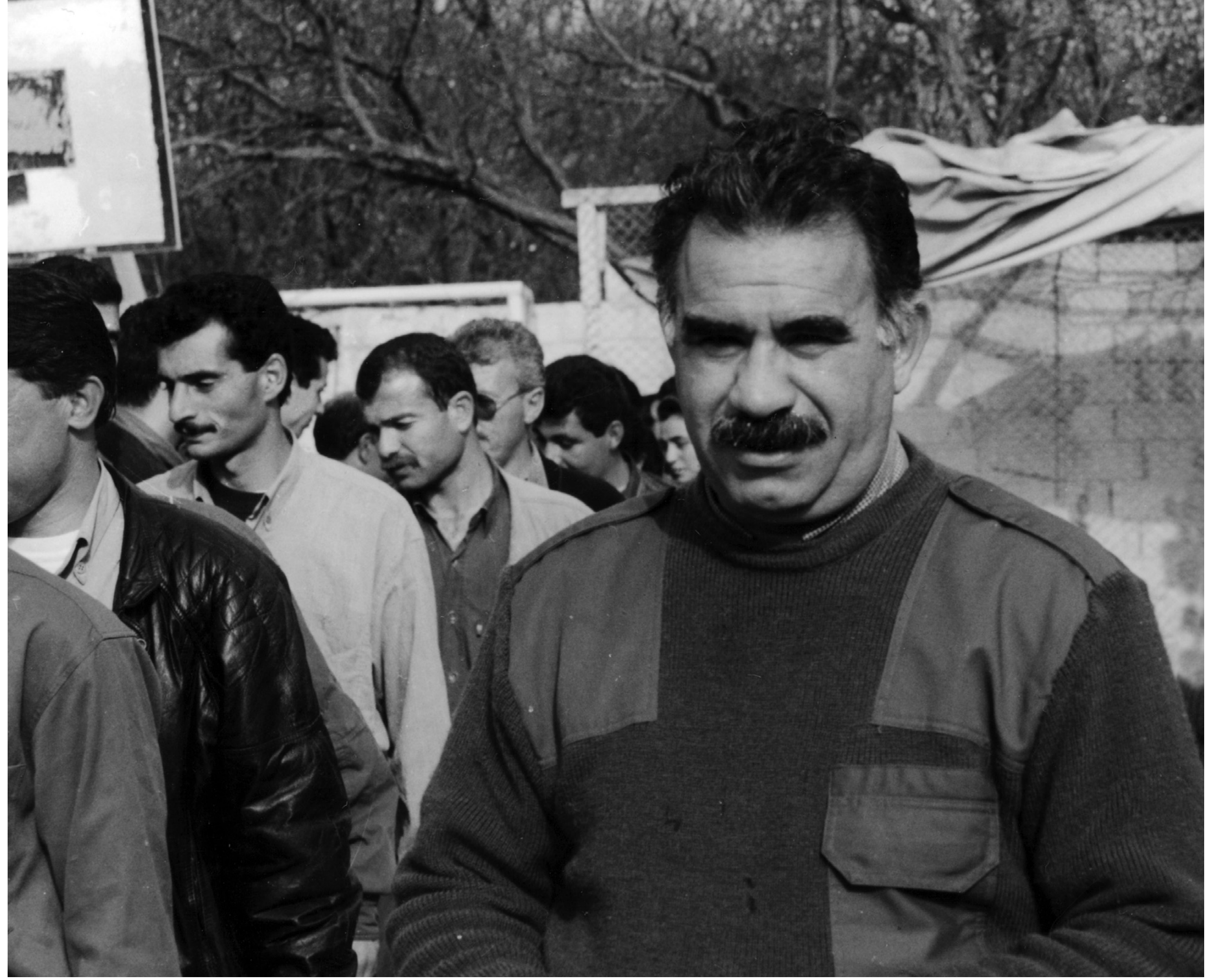
Demokratik çözüm için çadır eylemleri demokratik eylemlerdir. Aydınların ziyaretleri de gerekli ve olumludur. Çadır eylemi, sivil bir eylemdir, demokratik bir eylemdir, anayasal bir haktır. Kimse buna karşı da çıkamaz. Öyle taşa, sopaya da gerek olmadan, demokratik hak çerçevesinde bu haklarını kullanabilirler, bu eylemliliklerini sürdürebilirler. Cumhurbaşkanı da anayasal bir hak olduğunu söylüyor. Sivil, demokratik hak çerçevesinde bu eylemlerini devam ettirebilirler. Hükümet de bu çadır eylemlerine müdahale etmemelidir, bu eylemleri bu çerçevede görmelidir. Başka türlü, gençler ölsün daha mı iyi? Biz kimse ölsün istemiyoruz. Biz ölümleri durdurmak için demokratik çözümde ısrar ediyoruz. Bu çadır eylemlerinin ne zamana kadar süreceğine de halk karar verecektir. Sonuç alınıncaya kadar, çözüm gerçekleşene kadar devam ettirebilirler. Zaten dört taleplerini de kendileri belirtiyorlar. Bu çadırlar, çadır platformları demokratik siyaset akademisine çevrilebilir, orada halkımız aydınlatılabilir, halkımızla tartışılır, oynanan oyunlar, halka karşı geliştirilen politikalar konusunda bilinçlendirilebilir. Halkımız buraları sorunlarını tartışma ve çözme platformuna dönüştürebilirler. Bu çadır platformları halk akademileri haline getirilebilir.

Seçimlerde demokrat adayların gösterilmesi, şu açıdan önemli; Türkiye'deki faşist odaklar bununla geriletilebilir. Yaratılmak istenen bir Kürt-Türk savaşının önüne bu birliktelikle geçilebilir. Adaylar arasında bir Süryani adaya da yer verilebilir. Süryanilerin bölgede, Midyat'ta tarihsel bağları var. Zahferan'da dini merkezleri var. Oradaki diğer kesimleri de temsil edebilirler.

Seçim konusunda mühendislik hatası yapılmamalıdır. Böyle matematik hesap yanlışları olmamalıdır. Dengeli bir dağılım gerçekleştirilmeli. Adaylarda yetenek, yeterlilik ve etkinliği olmasına dikkat edilmelidir.

İran'da Newroz sonrası gözaltı ve tutuklamaların gerçekleştiği belirtiliyor. Tahminen yüzlerce kişi vardır, belki de bin kişi olabilir. İran çok tehlikelidir, çok dikkat edilmelidir. Gerekirse oradaki insanlar dağlara sığınabilir, Irak tarafına geçebilirler. Oradaki dağlarda barınabilirler. İran bu dönemde kötü rol oynayabilir. Buna ilişkin her türlü tedbirlerini almalıdırlar.

30 Mart Kızıldere Katliamı'nın da yıldönümüdür. Büyük bir değer biçiyorum. Ben, Mahir Çayan'la da görüşmüştüm. Onun ağzından duymuştum, mücadelesi halkların ortak mücadelesidir. Ayrıca Deniz Gezmiş'in idama giderken söyledikleri de var. Kızıldere eylemi Denizlerin idamını engellemek içindi. Solun sosyalistlerin ders çıkarması gerekiyor. Bu bir birleşik cephe eylemiydi. Kırk yıldır bu mücadele devam ediyor. Benim ilk tutuklanma tarihim de Kızıldere olayından sonradır. Mahir Çayanlarla ilgili bildiri dağıtma nedeniyle tutuklanmıştım. Kızıldere olayı bizim bu mücadelede kararlaşmamızda önemli bir rol oynamıştır. Ben son savunmamda ayrıntılı bir şekilde bunları ele aldım. Onların başlattığı, bizim de kırk yıldır devam ettirdiğimiz mücadele Kürt ve Türklerin, halkların birliği ve özgürlüğü mücadelesidir. Çayanların başlattığı mücadele tarihi önemdedir ve bizlere, yolumuza her zaman ışık tutacaktır. Bizzat onun ağzından duydum; çözümü, kurtuluşu, Kürt-Türk demokratik birliğinde görüyordu.

Agit gerçek bir halk önderiydi

Newala Qesaba yürüyüşüne katılanları da kutluyorum. Bu vesileyle Agit ile ilgili şunları belirtmek istiyorum. O, mücadelemizin değerlerine, ilkelerine çok sadıktı. O, gerçek bir halk önderiydi. 1985'te O'nu gitmeye ben hazırlamıştım, bizim belirlediğimiz esaslar çerçevesinde gitti. Dörtlü çeteyi ilk fark eden, onlara karşı ilk ciddi tepkiyi gösteren, karşı koyan O'ydu. Ölümü de bu tavrıyla bağlantılıdır. Onu da burada saygıyla, sevgiyle anıyorum. Agit için Nevala Qesaba'da bir anıt mezar yapılabilir. Kemikleri bulunursa bu anıt mezara konulur. Ama bulunmasa da sembolik olarak bu anıt mezar yapılabilir. Orada gömülen diğer arkadaşlarımız, yurtseverler için de mezarlar yapılmalıdır.

Kendini yakan arkadaşlarla ilgili bir iki hususu belirteyim. Bu arkadaşların eylemleri fedai eylemliliklerdir. Kendini davaya adamışlıktır. Büyük bir fedakarlıkla bu eylemleri yapmışlardır. Amed'de Mustafa Malçok, Semsûr'da Müslüm Doğan'ın eylemleri yüksek fedai eylemleridir. Aynı şekilde Vedat Acar'ın eylemi de bu çerçevededir. Ancak daha önce bu yöntemi benimsemediğimi belirtmiştim. Yine belirtiyorum, bu yöntemlere gerek yok. 1980-90'lardaki bazı fedai eylemlilikler vardı; ancak Agit'in anısına da, mücadelesine de, değerine de bağlı kalınarak bugün mücadele daha farklı şekillerle, metodlarla yürütülebilir.

Çocuk tecavüzleriyle ilgili birkaç şey söyleyeyim. Sanırım bir siyasi parti bununla ilgili bir gösteri yapmış. Orada çocuk tecavüzcülerinin fotoğrafları yanında benim fotoğraflarımı da taşımışlar. Bu alçaklıktır, şerefsizliktir. Bunlar benim fotoğraflarımı da gösterip yine idamdan bahsediyorlar. Bunlar AKP'den yeşil ışık alarak bunu yapıyorlar. Böyle bir şey olmasaydı, bunlar bunu tek başına yapamazlardı. Halkımız bunu net olarak görmeli.

Bütün bu rahip cinayetlerini de bunlar işlediler. Tecavüze uğrayan bizim çocuklarımız. Bu yatılı bölge okulları var, biliyorsunuz. Yıllardır Kürtlere yapılan tecavüzler ortada. Kürt çocuklarına yapılan tecavüzler ortada. Bizim çocuklara yapılan sadece cinsel tecavüz değildir, bu iyi bilinmelidir. Hem tecavüz sadece fiziki cinsel tecavüz de değildir. Birçok tecavüz çeşidi vardır. Siyasal tecavüz bunlardan birisidir. Kürtlere her türlü tecavüz çeşidini uyguluyorlar. KCK davası bir siyasal tecavüzdür. Tecavüz çeşitlerinden biri de ekonomi ve coğrafya tecavüzüdür, Kürtlere ekonomik tecavüz yapılıyor, o HES'lerle coğrafi tecavüz uyguluyorlar. Kültürel tecavüz uygulanıyor. İşte dil, dilin yasaklanması, dilini kullanma önündeki tüm engeller bir kültürel tecavüzdür. Fiziki cinsel tecavüz, bu tecavüzlerden sadece birisidir fakat en aşağılık olanıdır. Denizli'de işte Kürt kız çocuklarına tecavüz etmişlerdi. Hem Kürt çocuklarına tecavüz ediyorlar, hem Kürtlerin her tür haklarına tecavüz ediyorlar, hem de kalkıp Kürtleri suçluyorlar. Yani hem tecavüze uğrayansın hem de suçlu olarak ilan edilensin! Bu çok aşağılık bir durum. Tecavüz eden de ettiren de sensin. Yirmi yıldır sen; Maraş, Sivas, Çorum katliamlarını yapıyorsun, rahiplerin boğazlarını kesiyorsun, çetelerin, gladyonun adına tetikçilik yapıyorsun, şimdi de kalkmış bizim aleyhimize çalışıyorsun. Bunların kadroları yıllarca Gladyonun tetikçiliğini yaptılar. Bunun için Florida'da eğitildiler.

Ben idamdan da korkmuyorum. Eğer güçleri yetiyorsa hemen yarın idam etsinler. Ben idamdan korktuğum için değil, demokratik bir çözüm için bugüne kadar burada sabrettim. Ben idam değil de başka şekilde de burada ölebilirim. Bu, büyük bir komplodur. İşte bu tecavüz olayları kullanılarak tekrar idamın tartışılması bilinçlidir. AKP de bunlara cesaret veriyor. Burhan Kuzu idama karşı olmadığını söylemiş. Halk da, BDP de bunları görmelidir, bunlara karşı tedbirlerini almalıdır.

Gizli NATO Türkiye'de daha çok gladio-jitem tarzında çalıştı

Bu aydınlar konusunda da birkaç şey belirtmek istiyorum. Bu aydınlar meselesi ta eskilere dayanır. 1985 yılında NATO bize karşı 5. maddeye dayanarak karar aldı. NATO, iki şekilde çalışır: Biri, merkezi Florida olan gizli NATO, diğeri açık NATO şeklinde çalışır. Şu an Libya'da uygulanan açık NATO'dur. NATO açıkça oraya müdahale ediyor. Bize karşı ise daha çok gizli NATO çalıştı, çünkü biz devlet değiliz. 1985'te NATO bu gizli görevi Almanya'ya vermişti. Almanya üzerinden bize karşı kampanyalar, çalışmalar başlamıştı. O tarihten bu yana bize karşı sahte bir muhalefet geliştirilmeye çalışıldı. 1990'a kadar Almanya üzerinden bu çalışmalarına devam etti gizli NATO. 1990'dan itibaren İngiltere devreye girdi. Bize karşı politikaları artık İngiltere devraldı. İngiltere Tansu Çiller-Güreş ekibini oluşturarak bize karşı büyük bir komploya girişti. Bu büyük komplo sonucunda Özal tasfiye edildi. Özal iyi niyetliydi. Ama bu büyük komployla tasfiye edildi. Bu büyük bir tasfiyedir. İngiltere, Çiller-Güreş ekibi üzerinden bize karşı yine bir sahte muhalefet geliştirmeye çalıştı. Planları şuydu; bizi tasfiye ettikten sonra yerimize, oluşturdukları sahte muhalefeti geçireceklerdi. Bunun toplumsal bir dayanağı gerçekliği yoktu. Bugünkü Libya muhalefeti gibi paraşütle sahte bir muhalefet indireceklerdi. Libya'da bugünkü muhalafet de aynen paraşütle indirilen bir muhalefettir. 1990'lı yılların başındaki komplo ve tasfiye de, 1998'deki komplo da gizli NATO'nun işidir. Bizim yerimize bir muhalefet geçirmek istiyorlardı. Burkay bu nedenle o tarihte benim için "o adada cüzzamlı mahkum" diyordu. Burada cüzzamdan kasıt, kimsenin yaklaşamadığı, tecrit edilen, yani devreden çıkarılandır.

Bu gizli NATO, Türkiye'de daha çok gladio-jitem tarzında çalıştı. O dönemin jitemi, jandarma jitemiydi. 2002'den bu yana ise Polis Akademisi eksenli bize karşı komplolar, tasfiyeler yürütülüyor. Önder Aytaç gibileri bu çerçevede konuşuyorlar, benim idam edilmem gerektiğini de söylemiş. Emre Uslu da yine bu çerçevede yazıyor. 2002'den sonra oluşturulmaya çalışılan konsept de bu polis akademisi çevresinde geliştiriliyor.

1985'ten 2002'ye oluşturulmaya çalışılan muhalefet bu gizli NATO-gladio-jitem ekseninde bize karşı devreye konuldu. 2002'den sonra ise bu muhalefeti polis akademisi eksenli yürütüyorlar. Bu aydınlar meselesi de burdan çıkıyor. Yani eskiden jandarma jitemi vardı, şimdi ise polis jitemi var. Adları farklı olsa da bize karşı yürüttükleri politikaların amacı, zihniyeti aynıdır. Hükümetin bu açılım dedikleri politika da ilk olarak polis akademisinde başladı. Bu politika orada oluşturuldu. Bunların hepsi o polis akademisinin oluşturmaya çalıştığı politikalar çerçevesinde hareket ediyor. Bunların hepsi sahte aydındır. Bir etkileri de yok bunların.

Bunlar bu dönemde bize karşı sürekli yeni tarzlarıyla komplolar geliştiriyorlar. Bu Tatlıses olayının da komplo olduğunu düşünüyorum. Yaralanması komplonun bir parçası olabilir. İşte AKP'den aday olacakmış, mesaj göndermiş, mesajı okutuluyor. Aydınlarda olduğu gibi sahte bir sanatçı grubu yaratmak istiyorlar Kürtlerden. Yılmaz Güney bizzat bana, Tatlısesle ilgili *"buna dikkat edin, bunu yerime geçirmek istiyorlar, böylece sahte bir Kürt sanatçısı yaratmak istiyorlar"* demişti. Yılmaz Güney ile görüştüğümde bunu bizzat bana söylemişti. Bu anımı da bu şekilde bir kez daha kamuoyuyla, medyayla paylaşıyorum. Her konser için yüz, yüz elli, iki yüz bin lira para

istiyorlar. Bir konser için bu kadar para isteniyorsa bu artık sanat değil başka bir şeydir, başka bir şeye hizmet ediyor. Halkı düşünüyorsan, halka yönelik sanat yapıyorsan o zaman Demokratik Kongrenin (DTK) sanat komisyonu var, içinde yer alırsın, uygun şekilde sanatını icra edersin. Burada yer almazsan bir konser için bu kadar para istersen o zaman halk da seni tecrit eder, izole olursun. Amacın türkü falan söylemek de değil, para kazanmaktır.

Ben bu görüşmeleri önderlik kurumu adına yapıyorum

Sanırım buradaki görüşmeler merak ediliyor. Bu konuya da kısaca değineceğim. Bu görüşmeler bilinmelidir. Bu görüşmeler burayla yapılıyor, burası bir önderlik kurumudur. Bunun gereklerini yapıyorum. Yine burada yapılan görüşmeler burayı bağlar, buradaki görüşmeleri ne KCK, ne BDP, ne DTK, ne de Türk solu adına yapıyorum. Ne ben ne de burada yaptığım görüşmeler tam anlaşılmıyor. Yine KCK de, Avrupadakiler de, BDP de beni yeterince anlamıyor. Sürekli benden bir şeyler bekliyorlar. Bütün sorumluluğu bana bırakıyorlar. Neyin nasıl yapılması hususunda savunmalarımda olabildiğince destek sundum. Ama hala benden pratik anlamda sorumluluk bekleniyorsa, bu yanlıştır. Çadır olayını bile bana bağlıyorlar. Ben bu görüşmeleri önderlik kurumu adına yapıyorum. Burada benim şahsım önemli değil, önemli olan önderlik kurumudur. Burası bir önderlik kurumudur. Burayla yapılan görüşmeler de bu kapsamda yapılıyor. Bunun bu şekilde anlaşılması gerekiyor. Ben önderlik olarak sorunlar için ön açıcı oluyorum. Görüşmeye gelenler de benim bu önderlik konumumu bildikleri için gelip benimle görüşüyorlar.

BDP de kendi adına görüşmeler yapabilir. Devletle görüşmeler, diyaloglar gerçekleştirebilir. Zaten zaman zaman yapıyorlardı. BDP, KCK'den farklı bir yapılanmadır. Legal alanda siyasi örgütlülüğünü, siyasi faaliyetlerini yürütür. BDP mutlaka kendi yerel önderliklerini oluşturmalıdır bu dönemde. Yaptıkları diyalogları da kendi adına yapabilir. Kendi çözüm yöntemini, kendi programını, projelerini, parti programlarını nasıl uygulayacaklarına da kendileri karar verirler. Mesela bu çadır olayı tam da BDP'nin işidir. Demokratik Blok çalışmasını yürütebilirler.

Aynı şekilde DTK da halkımız adına, kendi temsiliyeti adına devletle görüşmeler yapabilir. Temsil gücünü kullanırlar. Ama bu da onların kendi programıdır, bunu da kendi adına yapar. DTK, aydınlarla birlikte çalışmalı ve görüşmeler yürütebilmelidir. Yine Avrupadakiler bu yönlü çalışmalıdırlar. BDP, DTK, KCK kendi rollerini iyi oynamalı, kendilerini çözüm için ve kendi projeleriyle ortaya koymalıdırlar. Demokratik çözüm için devletin takınacağı tutum, önümüzdeki birkaç görüşmede netleşebilir.

4 Nisan vesilesiyle kutlamalar yapan, eylemde bulunan, Halfeti'ye, köyümüze giden halkımızı selamlıyor, teşekkür ediyorum. Oraya ilişkin anılarım çoktur. Orada üzerimizde emeği olanlar var, bunları unutamayız. Onlara borçluyuz. Onların ve halkın emekleri olmasaydı bu noktada olmazdık, bugünleri göremezdik. Böyle her yerde pekçok değerli ailemiz var, ancak bu tür aileler yalnız kalabiliyor; kıyıda, köşede sahipsiz bırakılıyor. Oysa gidip onlarla tartışılabilir, yeni süreç kavratılabilir. Yeni süreç kavratılmalıdır. Bu tip aileler Amed'de de var. Bu tür ailelere sahip çıkmak, onlarla buluşmak

gerekiyor. Yalnızlıkları paylaşılmalıdır. BDP, DTK böylesi ailelere sahip çıkabilir. Bu ailelere sahip çıkmak sosyal bir iştir. Biz siyasallaşmadan bahsetmiyoruz, burada bahsettiğim siyasallaşma da değil sosyalleşmedir. DTK bu tarz çalışmaları yürütebilir, asıl bu DTK'nın görevidir, ama DTK kendi görevini tüm boyutlarıyla anlamış değil. Sadece siyaset değil sosyalleşme de önemlidir. Bu gibi boşlukların neden doldurulamadığını anlamıyorum. Kenara itilme, yalnızlaştırma, unutma, sahipsiz bırakma gibi yaklaşımlar kapitalist modernitenin yarattığı davranış kalıplarıdır.

Kapitalist modernite toplumda ve yaşamda bu ve benzeri tahribatları yaratıyor. Sosyal ağları parçalayan kapitalist moderniteye karşı demokratik modernite diyoruz. Bunu aynı zamanda toplum modernitesi ya da halk modernitesi diye de adlandırılabiliriz. Bizim geliştirmeye çalıştığımız demokratik modernite, toplum, halk modernitesidir. Sosyalleşmeye önem verilmelidir. Kapitalist modernite ya da birtakım postmodern yaklaşımlar da var. Bunlar anlaşılmadan, bilince çıkarılmadan demokratik modernite anlaşılamaz. Demokratik modernite, kapitalist modernitenin alternatifidir. Kapitalist modernite hastalıklarından, tahribatlarından kendini kurtarmadan demokratik modernite yaratılamaz. Bu tarz sosyal çalışmalar, sosyal ağlar yaratma DTK'nın görevi olabilir. Kapitalist modernite toplumun sosyal ağlarını parçalamaktadır. Bunlara karşı, bu tehlikelere karşı tarih bilincinin gelişmesi gerekir. Sosyalleşme olgusu iyi bilinmelidir. İşte Ergani Çayönü, kadının ilk toplumsallaşması burada başlar, neolitiğin beşiğidir buralar, ilk toplumsallaşma buradan başladı ve her yere yayıldı. Hatta bir İngiliz profesörü Çayönü için "buradan tarihe bakmak muhteşem!" diyor. Bizimkiler bu tarihsel gerçekliğin farkında değil, bir yüzeysellik, bir bilinçsizlik var. Tabii bu durum üzücü bir durum. Tarihsel bilinç olmadan bu çalışmalar eksik kalır.

Amara yürüyüşü çalışmalarında Vakkas Dalkılıç hayatını kaybetmiş. Hem Vakkas Dalkılıç'ın ailesine hem de geçen yıl hayatını kaybeden Mahsum Karaoğlan ve Mustafa Dağ'ın ailelerine ve halkımıza başsağlığı diliyorum. Saygıyla anıyorum.

Seçimlere ilişkin, iyi hesaplanırsa, hesap hatası olmazsa, iyi programlanırsa Amed'de 6 aday çıkabilir. Kürt ittifakı temelinde adaylar da olabilir. Birikim ve deneyimleri var. Ama gruba dahil olmaları, grup disiplini içinde olmaları önemlidir. Kendi özgünlüklerini koruyabilir, farklı partisel görüşleri de olabilir ama grup disiplinine uyma şartı olmalıdır. Yani ittifak çerçevesinde rollerini oynamalıdırlar. Süryanilik ve Ezidilik de güçlü bir damar ve tarihtir, onların temsiliyeti de önemlidir. Seçim adaylığı partide çalışma içinde bulunarak, emek vererek, bu işleyişten, bu süreçten geçerek gerçekleşmelidir. Yeni dönem milletvekili adayı olmayanlar küsmemelidir, çalışmalarına devam etmeliler, örneğin DTK'da yer alabilirler. DTK önemlidir, bu çalışmalara destek sunabilirler.

Suriye'de Esad'ın Kürt aşiretleriyle görüşeceğine dair haberler var. Aşiretlerle değil, orada Kürt örgütleri var, PYD var. Onlarla görüşmelidir. Suriye-Esad demokratik reformlar yaparsa biz destekleriz. Bu reformlar içerisinde Demokratik Özerklik gibi idari ve kültürel özerklik hakları tanınabilir. Mesela belediyeler devredilebilir. Kürtlerin kendilerini yönetmelerinin önü açılabilir. Kimlik hakları tanınabilir. Bu şekilde yapılırsa destekleriz. Suriye önemli bir ülkedir, dikkate alınmalıdır. Esadlar benim soruna yaklaşım tarzımı bilirler. Bu şekilde idari ve kültürel özerklik hakları tanınırsa biz de kendilerini destekleriz, oradaki Kürt örgütleri de Suriye'ye destek olurlar.

Demokratik çözüm çadırları topyekün bir savaşa girmemek için son şanstır

Başbakan'ın "dine bölücülük sokuluyor" yaklaşımı doğru değil. Halk inancını kendi anadiliyle yaşamak istiyor, inancını, ibadetini Kürtçe yerine getirmek istiyor. Bu gayet normal bir durumdur. Demokratik Çözüm Çadırları çok önemlidir. Bu çadırlar demokratik siyaset akademileridir, halkın akademileridir, bir nevi okuldur. Çözüm çadırları Kürtlerin kendi liderliklerini sınayacakları bir alandır. Burada demokratik önderliklerini sınayacaklar. Bu demokratik çözüm çadırları sonuç alınıncaya kadar devam edebilir. Eğer bu başarılırsa Kürt sorunu demokratik zeminde çözülür. Demokratik siyaset, demokratik toplumu, demokratikleşmeyi hedefler. AKP biraz da demokratik çözüm çadırlarından duyduğu rahatsızlıktan dolayı, korkusundan dolayı halka saldırıyor. Bu haklı, meşru, demokratik bir eylemdir, polis saldırmamalıdır. Demokratik çözüm çadırları halkın sivil çözümdeki ısrarıdır. Çadır eylemleri yasal, demokratik eylemlerdir. Bu çerçevede olmalıdır, polis saldırmadıkça, şiddet ortamına prim verilmemelidir. Halkın örgütlenebileceği yerlerdir. İyi işletilirse güçlü sonuçlar alınabilecek eylemlerdir. Demokratik çözüm çadırları topyekün bir savaşa girmemek için son şanstır. Seçimlere kadar, hazirana kadar çözümün gelişmesinde bu çadırların rolü önemlidir.

Bu vesileyle Türk halkına da seslenmek istiyorum. Ben devletle görüşüyorum, bu bilinmelidir. Burada yürüttüğümüz görüşmelerle Kürt sorununun demokratik anayasal çözümünü amaçlıyoruz. Görüşmelerin nasıl sonuçlanacağı belli değildir. Türk halkı şunu iyi bilmeli, demokratik anayasal çözümün gelişmesi demek, şiddet ortamının ortadan kalkması ve demokratik birlik bütünlüğün demokratik kanallarla sağlanması demektir. Siz de öyle anlamalısınız. Demokratik birlik bütünlük, demokratik anayasal çözüm ile sağlanır. Bu görüşmeler böyle okunmalıdır. Demokratik çözüm gelişmezse herkes kaybeder. Türk halkı bu tehlikeleri görmeli, tarihi rolünü oynamalıdır. Demokratik anayasal çözüm, demokratik birliği her alanda tesis edecektir. Bu, halk, ulus, devlet olarak da böyledir.

Devlete de seslenmek istiyorum. Yürütülen görüşmelerin tarihi sonuçları olabilir. Bunu değerlendirmelidir. Demokratik anayasal çözüme şans vermelidir. Çünkü bu onların da son şansıdır. Bu yönde irade göstermesi, demokratik geleceğin inşası demektir. Demokratik anayasal çözüm gelişmezse kendiliğinden topyekün savaş dönemi başlar. Kızılca kıyamet kopar. O zaman sözün bittiği zamandır.

KCK, HPG ve DTK, BDP herkes kendi önderliğini geliştirmek zorundadır. Bu son kayıplar, özellikle Hatay'daki kayıplar da gösteriyor ki, ortada bir zaafiyet var, boşluk var. Bu kadar deneyim, tecrübeye rağmen hala böyle kayıpların yaşanması düşündürücüdür. Böyle gerillacılığı kabul etmiyorum. Son kayıplar da gösteriyor ki, ihmalci, kendiliğindenci bir yaklaşım var. Bu tarz yaklaşımları kabul etmek mümkün değildir. Öncülük rolüne ciddi yaklaşılmalıdır. Halkımızın beklentilerini kimse boşa çıkarmamalıdır.

Gerilla için meşru savunma esastır. Kimse öyle kurbanlık koyun gibi boynunu ölüme uzatmaz. Seni imha ediyorsa, vuruyorsa, kırıyorsa, öldürüyorsa sen de kendini savunacaksın. Meşru savunma hakkını herkes kabul eder. Benim burada imkanlarım sınırlıdır, kimse benden pratik önderlik beklenmemelidir. Ağır hükümlülük koşullarında yaşamaktayım. Bütün yük benim omuzlarıma yüklenmemelidir. Benim burada yaptığım görüşmeler de yanlış anlaşılıyor. Ben burada ateşkesi sağlamıyorum. Burada yürüttüğüm görüşmelerde demokratik anayasal çözümü geliştirmek istiyorum. Demokratik anayasal çözümün gelişmesi durumunda can kayıpları da yaşanmayacak, Kürt sorunu demokratik zeminde çözümüne kavuşmuş olacaktır.

Halkımız da kendi örgütlülüğünü güçlendirmelidir

Son olarak Kürt halkına seslenmek istiyorum. Ben burada yürüttüğüm görüşmeleri önemsiyorum. Olumlu sonuçları olabilir olmayabilir de. Pratik öneriler aşamasındayız. Bazı pratik öneriler sundum. Gerçekleşirse olumlu gelişmeler yaşanabilir. Anlaşılmayan bir hususa değinmek istiyorum. Sanki ben burada ateşkesi sağlamış gibi görünüyorum, böyle bir algı var. Burada ateşkesi sağlamıyorum, anayasal demokratik çözümü zorluyorum. Burada yaptığım görüşmeler beni bağlar. Yaptığım bu görüşmelerle BDP ve Kandil'le de diyalog zeminini açıyorum. Kendi cephelerinde sorunun çözümü için çalışırlar. Ben burada, onlar bulunduğu yerlerde, herkes kendi rolünü oynamaya çalışır. Halkımız da kendi örgütlülüğünü güçlendirir, güçlendirmelidir. Bahsettiğim gibi pratik öneriler sundum, bunların bir sonuca bağlanması için seçimlere kadar bekleyeceğiz. Bu paralelde ben seçimlere kadar meşru savunma temelinde hareket edilmesini uygun buluyorum. Halkımız ve gerilla güçlerimiz hazirana kadar meşru savunma temelinde kendini konumlandırmalıdır diyorum. Ha üzerlerine gelinmesi durumunda savunma yapabilirler. Bu savunma, etkin savunma olmalıdır. Bunu söylerken hazirana kadar topyekün savaş geliştirilsin demiyorum. Seçimlere kadar savunma temelinde konumlanabilirler. Ben seçime kadar bu şekilde gidilmesi gerektiğine inanıyorum. Bu, ateşkes sağlama değildir.

Buradakiler benim önderliğimi kabul ederek bu görüşmeleri yapıyorlar. Bu yeni bir aşamadır. Seçimlerden sonra zaten süreç netleşecektir. Seçimden sonra hükümet fark etmez, ister şimdiki hükümet olsun ister sonraki hükümet olsun tutumları netleşecektir. Birkaç ay var önümüzde. Bu aylar demokratik anayasal çözüm için son şanstır.

"Bu vesileyle Türk halkına da seslenmek istiyorum. Ben devletle görüşüyorum, bu bilinmelidir. Burada yürüttüğümüz görüşmelerle Kürt sorununun demokratik anayasal çözümünü amaçlıyoruz. Görüşmelerin nasıl sonuçlanacağı belli değildir. Türk halkı şunu iyi bilmeli, Demokratik anayasal çözümün gelişmesi demek, şiddet ortamının ortadan kalkması ve demokratik birlik-bütünlüğün demokratik kanallarla sağlanması demektir. Siz de öyle anlamalısınız. Demokratik birlik-bütünlük, demokratik anayasal çözüm ile sağlanır"

Demokratik zeminde Kürt sorunu çözülmezse, daha önce 156 sayfalık yol haritasında da belirttiğim gibi –ki hala güncelliğini korumaktadır– varlığını koruma ve özgürlüğünü sağlama savaşı gündeme gelecektir. Biz istemezsek de böyle bir aşama söz konusu olduğunda ikili bir savaş verilecektir. Birincisi varlığını koruma savaşıdır. Bu, varlığını sürdürme, kendini var etme, yok olmama savaşıdır. Kürtler halk olarak soykırım kıskacındadır. Biz soykırım kıskacında varlığımızı korumaya çalışıyoruz. Varlığını koruma savaşının yanında ikincisi özgürlüğünü sağlama savaşı da yürütülecektir. Bu da hamlesel bir süreçtir. Bu savaş ikili karakterdedir, iç içe geçmiştir. Böylesi bir savaş da topyekün savaş aşaması anlamına geliyor. Topyekün savaş aşamasında sana saldırdılar mı öyle anlık değil, gerekirse beş gün topyekün direnilir, savaşılır. Bu savaş devam eder, bu böyledir. Kırsal da şehir de bu savaşın içine girer. Her yer kendi gücüne ve özgün durumuna göre öz savunma savaşını yürütür. O zaman herkes üzerine düşen görevini yapar, kendi korumasını alır. Böylesi bir durumda benim de durumum ne olursa olsun önemli değil, arada olmamın bir anlamı da kalmaz. Ama topyekün savaş dönemi başlasa bile burada görüşmeler devam eder mi bilemiyorum. Ancak halkımız da topyekün direnişin yanında kendi Demokratik Özerkliğini daha önce bahsettiğim yedi boyut çerçevesinde derinleştirerek hayata geçirmeye çalışmalıdır. Durumun ciddiyeti ortadadır. Tarihi günler yaşıyoruz. Herkes kendini bu döneme göre konumlandırmalıdır.

BDP, DTK de kendi öncülük rolünü oynamalıdır. Onlara da görev düşüyor. Milletvekili olmak istediğin kadar, buna gösterdiğin çaba kadar halka sahip çıkmaya çalışıp, ona öncülük etmelisin. Halkına sahip çıkmayacaksın, öncülük etmeyeceksin, ama ben milletvekili olacağım diyeceksin. Bu şekilde olmaz, bu şekilde öncülük yapılmaz. Halka bağlılık, halkçılık oldukça zayıf. Sorun, yarı seçkincilik sorunudur. Yarı seçkincilik, yarı aydın durumudur.

Operasyonlarda hayatını kaybeden 7 gerillanın ailesine ve halkımıza başsağlığı diliyorum, selamlarımı söylüyorum. Bu kayıplar bizim değerlerimizdir. Her zaman anılmalı, yaşatılmalıdırlar. Yine cezaevinden mektuplar aldım. Birçok ağır hasta var. Başta ağır hasta arkadaşlar olmak üzere tüm cezaevlerindeki arkadaşlara selamlarımı iletiyorum. Diyarbakır E ve D Tipi Cezaevlerinde kalan arkadaşlara, Amed ve Dicle halkına selamlarımı iletiyorum. Yine Dersim'e selamlarımı gönderiyorum.

Kadın özgürlüğünü toplumsal özgürlük olarak görüyorum. Bu temelde çalışmalarını geliştirmeliler. Kadınlara bu düşüncelerle selamlarımı iletiyorum.

Özgür Gündem gazetesine de yayın hayatında başarılar diliyorum.

Kapitalist hayat tarzı bir bütün olarak yaşamı tüketiyor

Gözlerimdeki yaşarma zorluyor. Ancak biraz azaldığı halde devam ediyor. Buranın hava koşullarının da olumsuz etkisi var. Yine kaldığım hücre kuyu etkisi yapıyor. Sadece gözlerle ilgili değil nefes alma konusunda da çok zorlanıyorum.

Ali Haydar Kaytan ve Rıza Altun'un anneleri başta olmak üzere tüm annelere sevgi, saygı ve selamlarımı iletirsiniz. Rıza Altun'un annesi rahatsızmış, kendisine geçmiş olsun dileklerimi gönderiyorum. Ayrıca Avrupa'daki bütün kadınlar ve gençlerimize selamlarımı iletiyorum.

"Beşar Esad'ın aşiretlerle değil, resmi olarak, siyasi temsilci olarak PYD ile görüşmesi gerekir. Ancak demokratik bir dönüşümü gerçekleştirirlerse Suriye bu süreci atlatabilir. Bu durumda biz de destek sunarız. Suriye, bizim Türkiye için de önerdiğimiz demokratik özerklik temelinde bir uzlaşma ve çözüm için diyalog yolunu açmalıdır. Eğer Suriye bunu kabul ederse Kürtler Esad'a destek verecektir. Bu hem oradaki Kürt halkının hem de Arap halklarının kurtuluşu olur"

Belçika'da Mezopotamya Sosyal Araştırmalar Akademisi açıldığını duydum. Bu akademiler önemlidir, daha önce de defalarca vurgulamıştım. Sadece ideolojik siyasi eğitim değil, ekonomi, sosyal, kültür, tarih konusunda da eğitim verilmelidir. Avrupa'daki gençliğin kendini koruyabilmesi, savrulmaması adına da bu Akademiler yararlı olacaktır. Avrupa'da kapitalizmin, burjuvazinin göbeğinde yaşıyorlar, orada yaşam zordur. Gençlerin özellikle kendilerini iyi korumaları gerekir. Aksi taktirde çok kolay ayakları kayabilir. Ülkeye dönme duygularını hep diri tutmalıdırlar. Hiçbir zaman unutmamalı, ülkeye bağlılıklarını hep sürdürmelidirler. Orada sıradan basit hayatlar kurabilirler ama bu onları bitirebilir, benim tarzım bu değildir. Eğer bir davaya inanıyorsanız, bir halkın davasını yürütecekseniz bir öncelik sıralamanız olması gerekir. Benim için bu böyledir. Ben halkım için her şeyden vazgeçtim, benim için başka hiçbir şeyin önemi yok. Ölünceye kadar Kürt halkının haklı mücadelesi için direneceğim. Benimle birlikte yürüyecek olanlar bunu böyle bilmeliler ve buna göre benimle yürümeliler. Yoksa istiyorlarsa kendi bildikleri yoldan gidebilirler. Ama bu davaya inanmışlarsa, bir şeyler yapmak istiyorlarsa, benim peşimden geleceklerse ilkeli bir yaşam sürdürmeliler.

Daha önceleri de belirtmiştim; evlilik hayatı sağlıklı bir temele oturtulabilirse anlamlı olabilir, mücadeleyle birlikte yürütülebilir, ama biliyorum ki bu çok zordur. Genelde aile hayatı başladı mı öncelikler sırası değişiyor. Ve insanların çoğu bu nedenle savrulup gidiyor. Çünkü kapitalist sistem buna göre şekillenmiştir ve tuzaklarla doludur. Ben demokratik moderniteyi bütün bu sorunları görüp aşmak için geliştirdim ve önerdim. İnsanlarımızı kapitalizmin çirkef yaşam biçiminden kurtarmak için bu önerileri getirdim. Kapitalist hayat tarzı kadını, gençliği ve bir bütün olarak yaşamı tüketiyor. Bu çerçevede Avrupa'daki gençliğin çok daha dikkatli olması gerekiyor. Başta Avrupa gençliği olmak üzere bütün genç yoldaşlara tekrar selam ve sevgilerimi iletiyorum.

Büyük Anadolu Yürüyüşü adı altında "Anadolu'yu vermeyeceğiz" sloganıyla HES'lere, barajlara, bir bütün olarak doğa katliamına karşı farklı şehirlerden Ankara'ya kadar yürüyüş düzenleniyormuş. Bu yürüyüşü önemsiyorum ve yürüyüşlerini selamlıyorum. Biyolojik olarak "doğa katliamına hayır" çerçevesinde olmasının daha doğru olacağını düşünüyorum. Ve bu doğrultuda desteklediğimi belirtiyorum.

Cezaevlerinden gelen mektupların çoğunu ne yazık ki vermiyorlar. Edirne cezaevindeki arkadaşlar ve diğer tüm cezaevlerindeki arkadaşları selamlıyorum. Ayrıca Mehmet Aras gibi cezaevindeki tüm hasta arkadaşlara selamlarımı iletiyorum.

Suriye'de vatandaşlık hakkı olmayan yaklaşık 300 bin Kürt'e vatandaşlık hakkı getiren yasanın onaylandığı ve geçen yılki Newroz'da tutuklanan 48 Kürt yurtseverin serbest bırakıldığı belirtiliyor. Sanırım Suriye biraz çekiniyor. Yapıldığı söylenen son reformlar, bu yükselen muhalefetten çekinildiği için, Kürtleri bunun dışında tutmak için atılmış adımlara benziyor. Biraz durumu dengelemeye çalışıyor. Beşar Esad'ın aşiretlerle değil, resmi olarak, siyasi temsilci olarak PYD ile görüşmesi gerekir. Ancak demokratik bir dönüşümü gerçekleştirirlerse Suriye bu süreci atlatabilir. Bu durumda biz de destek sunarız. Suriye, bizim Türkiye için de önerdiğimiz Demokratik Özerklik temelinde bir uzlaşma ve çözüm için diyalog yolunu açmalıdır. Eğer Suriye bunu kabul ederse Kürtler Esad'a destek verecektir. Bu hem oradaki Kürt halkının hem de Arap halklarının kurtuluşu olur. Fakat aksine hareket edip sadece geçici adımlar atıp oyalama tarzı siyaset yürütürlerse o zaman oradaki Kürt halkı da PYD öncülüğünde, oradaki Arap muhalefetiyle Demokratik Özerklik temelinde birlikte mücadele yürütür. Öyle anlaşılıyor ki Suriye için artık bir demokratikleşme dönemi başlamıştır. Suriye'nin bu süreci sonuna kadar demokratikleşmeyle götürmesi gerekir.

Tek başıma kalsam da Kürt halkının hakkını hiç kimseye yedirmeyeceğim

Seçim listeleri belli olmuş. Öncelikle şunu belirteyim; liste dışında kalan arkadaşlar DTK'da görev almalıdırlar. DTK önemsiz değildir. Bazı hatalar yapılmış olabilir, ancak herkes bu durumu anlayışla karşılamalıdır. Siyaset uzun soluklu bir iştir, aday olmayanlar önümüzdeki dönem değerlendirilebilirler. Sol güçler, demokratik güçbirliği içinde birarada çalışmalara devam etme konusunda kararlılıklarını sürdürmelidirler. Biz demokratik siyasette bir hamle yapmaya çalıştık. İşte bunlardan dolayı da siyaset akademileri üzerinde o kadar duruyorum. Demokratik siyaset nasıl yapılır, öğretilmesi gerekmektedir. Bu temelde aday olmuş olmamış olan bütün arkadaşlara selamlarımı iletiyorum. AKP'den aday olan Kürtler var, ama AKP'ye demokratik çözüm ve barış şartını dayatmalıdırlar, bu sorumlulukları var, bunun bilincinde olmalılar.

Küçük burjuva kişiliklerle halkın davası sağlıklı yürütülemez. Herkesin derdi halk olmalı. Ben burada bu koşullarıma rağmen, bu sağlıksız vücuduma rağmen bütün ruhumla, bütün hücrelerimle kendimi halkıma adamışım. Ben tek başıma kalsam da Kürt halkının hakkını hiç kimseye yedirmeyeceğim.

Ertuğrul Kürkçü Mersin'den aday olmuş. Mersin'de hemen mahallelerde komiteler kurulmalıdır. Seçim çalışmalarını komite tarzı örgütlemelerle yapmalıdırlar. Birlik anlayışımız, demokrasi güçleri ve tüm sosyalistleri bir araya getirme çabalarımız çok iyi anlatılmalıdır. Vekil seçilecekleri vekillik görevi dışında zaten böyle tarihi görevleri de var.

Biz Demokratik Ulus Bloğunu önemsiyoruz. Bu ittifaka sadece seçim endeksli olarak bakmıyoruz. Bu ittifak demokratik bir Türkiye'nin, demokratik anayasal çözümün önünü açacaktır. Böyle stratejik bakıyoruz. Kürtlerin ve Türkiye halklarının bu birliğe ihtiyacı var. Aslında doğru hareket edilseydi, yıllardır söylediğim bu demokrasi bloğu, demokrasi güçlerinin ittifakı hayata geçirilmiş olsaydı, bugün vekil sayısı ikiye de katlanırdı, baraj sorunu da olmazdı. Ancak bu konuda anlaşıldığımı zannetmiyorum.

Dîlok, Çewlik, Semsûr, Meletî, Qers ve Elezîz'de bağımsız adayların komiteler tarzında örgütlü bir şekilde çalışılması durumunda çıkabileceğini düşünüyorum.

KCK yaptığı açıklamayla savunma pozisyonunu 15 Haziran'a kadar uzattığını deklare etmiş. Halkımız şunu bilmelidir ve önemli olan da şudur ki, 15 Haziran'dan sonra herhangi bir erteleme ya da uzatma durumu sözkonusu olmayacaktır. Bu nettir. 15 Haziran son tarihtir. KCK'nin yaptığı açıklamalardan da böyle anlaşılıyor. Halkımız bunu böyle bilmelidir. 15 Haziran'a kadar çözüm gelişmezse büyük bir savaş gelişecektir. Sürecin nasıl gelişeceğini burada yaptığım görüşmeler belirleyecektir. Büyük ihtimalle 15 Haziran'a kadar görüşmelerim olacak. Bu yapacağım görüşmelerden sonra hükümetin demokratik çözüm yönünde adım atacağı yani çözüme gideceği konusunda veriler ortaya çıkarsa, müzakere süreci başlamış olacak ve bu şekilde bir çözüm yoluna girmiş olacağız. Bu seçimlerden sonra AKP'nin anayasal bir çözüme, bu yeni anayasa kapsamında çözüme gitme ihtimali var, umarım öyle olur. Ama tersi olursa benim yapacağım bir şey kalmaz. Başbakan'ın 2005'te Amed'de çözüme dönük yaptığı konuşmadan sonra başlatmış olduğu tehlikeli süreç gibi bir süreç başlatılırsa, söylediğim gibi çekileceğim. Halkımız böyle bilsin. Bu durumda benim burada ölü veya diri kalmam fark etmez, beni artık yok saysınlar. Bana ne yapacakları umurumda değil. Artık halkımız ve hareket kendi bildiğini yapacaktır. Ki muhtemelen topyekün bir savaş gelişecek. Bu savaş kırda da kentte de dağda da ovada da metropolde de her yerde sürecek, savaş sanatının bütün yönleri uygulanacaktır. Ben bunu bir tehdit olarak söylemiyorum, öngörü olarak söylüyorum, olabileceklerden bahsediyorum. Ki KCK yaptığı açıklamalarda da aynen bunları söylüyor. Bunu ben söylemiyorum KCK söylüyor. KCK böyle olacağını söylüyor. Böyle bir savaş gelişirse kan gövdeyi götürür, biz bunu istemiyoruz. Ben 12 yıldır burada sürekli demokratik barışçıl çözüm için elimden gelen her şeyi yapıyorum. Bu tehlikelerin önüne geçmeye çalışıyorum. Türkiye kamuoyu da şunu iyi bilmelidir ki, önemli bir eşikte bulunuyoruz. Kürt sorununun demokratik yollardan çözülme ihtimali de mevcuttur. Böyle olursa, demokratik çözüm gelişirse Türkiye'nin önü ekonomi de dahil her alanda açılacaktır. Ama aksi taktirde istemediğimiz büyük bir savaşın gelişme ihtimali de var. Halkımız bunu böyle bilsin ve hazırlıklarını buna göre yapsın. Ben burada tek başıma barış arayışlarımı sürdürüyorum. KCK'nin, BDP'nin, DTK'nın konumu farklıdır. AKP daha önce de söylediğim gibi polis eliyle bu polis akademisi dediğimiz çevrenin akıl hocalığında halka ve demokrasi güçlerine baskı uyguluyor. İşte binlerce kişi havadan sudan sebeplerle tutuklanıyor. Ama dikkat edilirse ben emniyet genel müdürlüğü diyorum, MİT'i, yani istihbaratı ve genelkurmayı buna katmıyorum. Bu akademi çevresi ve polis 2002 öncesi JİTEM'in yaptığı görevi üstlenmiş durumda. JİTEM'in merkezinin Florida olduğunu daha önce söylemiştim. Çiller, Çatlı vb'leri burayla bağlantılıydılar. Bahsettiğim yeni konseptin uygulayıcısı olan akademi çevresi gibilerinin merkezi ise Amerika Utah'tır. Bugün yaşananların çoğu Utah'ta planlanıyor. İşin içinde CIA ve FBI vardır. Amerikan desteği olmadan bunlar bu politikaları burada uygulayamazlar. Söylediğim gibi 15 Haziran'a kadar bu durum netleşecektir, elli dokuz günümüz kaldı. Hem halkımız hem tüm Türkiye kamuoyu bunu böyle bilmelidir. AKP şu anda her şeye hakimdir, "bu sorunu çözmeye gücüm yok" demeye hakkı yoktur. Artık ordu ve medyada da etkindir. Eğer Kürt sorununu çözmeye yanaşmazsa Çiller hükümetinden daha tehlikeli olduğunu ilan edeceğim. Zaten uyguladıkları yöntemler de bunu gösteriyor. Sınır boylarına sürekli çok sayıda özel birlikler gönderiliyor. Bir yandan ordu içinde etkinler demiştim, ama öte yandan bu özel okullarla bir sürü imam ordusuyla bölgede halkımızın kafasını karıştırmaya çalışıyorlar. Bu "imamın ordusu" denilen kitapta da sanırım bu hususlara değiniliyor.

Sivil itaatsizlik eylemlerini destekliyorum ve selamlıyorum

Sivil cuma namazlarına ilişkin de şunları belirtmek istiyorum; Bu sivil itaatsizlik eylemlerini destekliyorum ve onları selamlıyorum. Gerçek islam işte budur. Bu Medine islamıdır. İktidara bulaşmamış Hz Muhammed'in islamı budur. Ben de ilkokuldan itibaren cuma namazlarına gittiğimi iyi biliyorum. İslamla selam kelimesinin kökeni aynıdır, barış, huzur, esenlik demektir. Bu sivil cuma namazlarına katılan bütün halkımızı selamlıyorum. Onların, barışı, selamı yani islamın da gerçek anlamı olan barışı esenliği getirme yolundaki namazlarının kabulünü diliyorum. Bu barışçıl eylemlerini 15 Haziran'a kadar sürdürmeleri gerekir. Gerçek islam da bunu gerektiriyor. Devlete, iktidara dayanan imamların değil, çözüm isteyen, barış isteyen halkın gerçek imamlarının arkasında durulmalıdır. Bu devlet barış, adalet ve demokratik çözümü sağlayana dek bunu yapmaya hakları vardır, islamın adalet anlayışı da bunu gerektiriyor.

Son olarak tekrar söylüyorum, fazla vaktimiz yok, iki ayımız kaldı. Savaş gelişirse herkes bundan zarar görür ama kaybedecek şeyi olanlar daha çok zarar görür.

Başta Amed, Êlîh halkı olmak üzere bütün halkımıza selamlarımı iletiyorum.

"Belçika'da Mezopotamya Sosyal Araştırmalar Akademisi açıldığını duydum. Bu akademiler önemlidir, daha önce de defalarca vurgulamıştım. Sadece ideolojik siyasi eğitim değil, ekonomi, sosyal, kültür, tarih konusunda da eğitim verilmelidir. Avrupa'daki gençliğin kendini koruyabilmesi, savrulmaması adına da bu Akademiler yararlı olacaktır. Avrupa'da kapitalizmin, burjuvazinin göbeğinde yaşıyorlar, orada yaşam zordur. Gençlerin özellikle kendilerini iyi korumaları gerekir. Ülkeye dönme duygularını hep diri tutmalıdırlar"

Kapitalizm devlet ve iktidar

Kapitalizmi, daha gerçekçi tanımlamaya yönelik olarak atılan adımların en önemlilerinden biri de, onun devlet ve iktidarla olan ilişkilerinin açığa kavuşturulmasıdır. Kapitalizme ilişkin yaşanan yanılgıların başında onun devlet ve iktidar karşısında ne anlam ifade ettiğinin yeterince kavranamaması gelir. Kapitalist sınıfların devleti ele geçirme operasyonlarını nasıl yürüttükleri, iktidara ortak olduktan sonra da onu nasıl kullandıklarının hikayesi bilinmeden, bugün kapitalizmin kendisini nasıl yaşattığını anlamak da pek mümkün görünmemektedir.

Devleti tanımak

İnsan, toplumsal bir varlık olarak şekillenmiştir. Ve bu toplumsallığı onun her zaman örgütlü bir yaşam sürmesini sağlamıştır. Onun için de içerisinde var olduğu koşullarda kendisini korumanın ve sürdürmenin tek yolunun örgütlü bir yaşam olduğunu daha ilk sezgisel duyumsamalarla fark etmiştir. Fiziksel boyutta çevresini kuşatan doğa karşısında en zayıf gibi görünen insan, bu durumunu toplum biçiminde örgütlenerek güce dönüştürmesini bilmiştir. Kendini korumak ve varlığını sürdürmek için gerekli olan tüm ihtiyaçlarını bu yolla karşılarken aynı zamanda bununla kendine bir anlam kazandırmıştır. Bu temelde gelişen toplumsallık karşısında karmaşıklaşan örgütlenme tarzı gittikçe daha belirgin bir hal almıştır. Devletli uygarlık aşamasına kadar ve hatta daha sonrasında da çok uzun bir dönem toplum, kendi komünal örgütlenmesini –ne kadar karmaşıklaşsa da– kendisi yerine getirmiştir. Bunun için de hiçbir zaman ne dıştan bir akla ne de üstten bir kuruma ihtiyaç duymamıştır. Kendi işlerini kendisi belirleyen ve bu işleri yine kendisi bizzat yürüten ahlaki-politik yapısıyla toplum, kendini var etmenin ve sürdürmenin koşullarını her zaman için yaratmayı başarmıştır.

Devletli uygarlığa geçişin nasıl olduğundan ziyade devletin nasıl bir kurumlaşma olduğuna giriş yapmak için bu kısa değerlendirme yapılmıştır. Çünkü en dar anlamda toplumun maddi ve manevi artık ürün ve üretmiş olduğu tüm değerleri üzerine kurulmuş bir tekeller bütünü olan devleti, zorunlu bir toplumsal örgütlenme gibi görme yanılgısından kurtulmak gerekmektedir. Daha çok toplumsal korunma, beslenme ve devamlılık ihtiyaçlarının organizesini sağlıyormuş gibi görünen ve kendini bu maske altında gizlemeyi iyi beceren devlet, tam da bu görevlerin zıddı bir biçimde topluma karşı tehdit oluşturan ve toplumu her anlamda gıdasız bırakan tüm sınıf ve kesimlerin barınağı halindeki tekel olmaktadır. Topluluklar, devletli uygarlık aşamasına kadar geçen süre içerisinde bu ihtiyaçlarını kendileri, hiç de devlete ihtiyaç duymadan üstelik daha özgür ve rahat bir biçimde karşılamanın yollarını yaratmıştı. Ancak toplumsal değerlerin üzerinde çıkar hesapları güden ve iktidara dayalı olarak kendilerini topluma hakim kılmak isteyen kesimler, bu emellerini gizlemek amacıyla ve sanki topluma faydalı bir çalışma yürütüyormuş gibi görünmek için devlet gibi bir kurumu –hırsızlık sanatının gizli eli– toplumun başına musallat ettiler.

Devlet topluma ait olan değerleri-ürünleri elde etmeye ve ele geçirmeye yönelik işlevsellik kazanan iktidar ve iktidar güçlerinin 'topluma faydalılık' kisvesi altında yutturmaya çalıştığı kurumların merkezi oluyor. Yani devlet, iktidar kaynaklı ve iktidar etrafında gerçekleşen tüm sınıfların, yapıların ve kişilerin buluştukları merkezi bir yapı olarak şekilleniyor. Bunun için de devletin proto tipi olarak şekillenen zigguratların incelenmesinde açığa çıkan ilk izlenim, iktidarın kendisini topluma yutturma mekanları olmasıdır. Ayrıca burası üzerinden toplum sınıflara ayrışmakta, toplumsal değerler üzerinde fiziki ve zihni zora dayalı olarak hak talebinde bulunan kesimler kendi konumlarını belirlemektedir. Burada toplum, yöneten ve yönetilenler şeklinde yapılara ayrışmaktadır. Yönetenler etrafında toplumun tüm maddi ve manevi yaratımları birikirken toplumun geri kalan ezici çoğunluğuna düşen de en iyisinden bir kul yaşamı olmaktadır. Bu temelde de tanrılara çalışır gibi yöneticilere çalışmak toplumun sevilen bir üyesi, devletin kabul edilebilir bir çalışanı olmak anlamını taşır. Devlete iyi bir vatandaş ya da köle olmak, tanrıya iyi bir kul olmakla eş anlama gelir.

Halbuki devletin gerçek yapısı siyasi, askeri ve dini tekel olarak yaşlı tecrübeli, avcı ve rahip erkeğin iktidar ittifakı biçiminde bir araya gelip toplum üzerinde sömürü sistemlerini kurumlaştırdıkları alan oluyor. Yani devlet, iktidar odakları tarafından belirlenen ve toplum üzerindeki sömürünün en aktif bir biçimde yürütüldüğü bir ittifak alanı olarak şekil buluyor. Eğer başlangıcında bu ittifak olmasaydı ne kendi başına yaşlı tecrübeli erkek siyasi bir güç olabilirdi, ne avcı erkek bir askeri komutana dönüşebilirdi, ne de şaman bu ikisinin desteğini almadan toplumu iktidara göre biçimlendirecek bir din yaratıcısı rahip haline gelebilirdi. Bunun içindir ki daha oluşumundan itibaren devlet, toplum üzerinde iktidar amaçlı güç olmayı ve bununla sınıfsal ya da bireysel çıkar sağlamayı hedeflenen kesimlerin bir araya gelerek oluşturdukları bir ittifak alanı halinde şekillenmiştir. Bu bakımdan da devlet, her türden iktidar tekellerinin ittifak alanı olarak tarihe giriş yaparken; diğer taraftan da, zaman içerisinde kendisi de bir tekel halini almıştır. Bu bakımdan da iktidarın tekelleştiği alan olarak devlet en temel tekel merkezi haline gelmiştir.

Devletin tarih içerisinde giderek gelişen bu özelliğini ya da temel karakterini Önderlik, "ilk iktidar hiyerarşilerinin ve devlet egemenliklerinin kuruluşundan günümüze kadar tarih bir anlamda iktidarın kümülatif (kar topu gibi yuvarlandıkça kendini büyütme) büyümesidir" şeklinde formüle etmiştir. Burada büyümeden kastedilen sadece toplumun iktidar cenderesine alınması değil, kendisi bir tekel haline gelen devlete yeni ortakların katılmasıdır.

İktidarın doğal olarak da devletin kendisi, sınıf yaratım kaynağıdır. Çünkü toplum üzerinde gerçekleştirilen sömürü sınıflaşmanın, çıkara dayalı farklılaşmanın ve elitleşmenin de nedeni olurken, aynı zamanda iktidarın gerçekleşme koşulu anlamına da gelmektedir. Çünkü değişik dönemlerde, değişik biçimlere dayalı olarak gelişen kastlaşmalar, tabakalar ve sınıflaşmalar bir anlamda da iktidarın kendisini toplum içerisinde yaydığı alanlar olmaktadır. Yani başlangıçtaki rahip+yönetici+asker üçlüsünden oluşan iktidar güçleri, esas olarak bu kalıbı korumakla birlikte giderek değişik sınıf, zümre ve kesimleri de içerisine alarak kendisini büyütmüştür. Hanedanlıklar, iktidara dayalı aşiret yapıları, esnaf ve zanaatkarlardan oluşan değişik orta sınıflar tarihin değişik dönemlerinde iktidar içerisinde kendilerine yer bularak iktidarın tekelleşme olanaklarından yararlanmışlardır.

Kısaca bu şekilde özetleyebileceğimiz, özellikle de günümüz devlet ve iktidar şekillenmesini anlamak açısından ortaçağdan itibaren iktidar ve devlet etrafında gezinmeye başlayan ve sonunda 16. ve 17. yüzyılla birlikte devletin temel bileşeni haline gelen kapitalist burjuva sınıfların iktidar olabilmek ve devlette bir yer kapabilmek için gerçekleştirdiği operasyonları bilmek oldukça önemli olmaktadır.

Kapitalizm öncesi Avrupa

Öncelikle mekan sorununu netleştirmek gerekiyor. Ticaretle uğraşan tüccar ve tefeci sınıflar ile orta sınıf esnaf ve zanaatkar kesimleri Avrupa'dan çok daha önceleri Ortadoğu'da ortaya çıkmışlardı. Kendi dönemlerinde oldukça nam salmış olan Asur ticaret kolonilerinden önceleri bile ticaretle ünlenmiş birçok kent devleti bulunmaktaydı. Fenike başlı başına bir ticaret uygarlığıydı. Daha sonraları birçok devlet ticarette oldukça gelişmelerine, ilkel kapitalistik bir aşama yaşamalarına rağmen bu sınıflara dayalı bir kapitalist iktidarlaşma ya da devletleşmeden bahsedilemez. Bunun en önemli nedeni de Ortadoğu iktidar geleneğinin çok güçlü siyasi, dini ve askeri tekellere dayanmasıdır. Onun için de oluşan ekonomik tekellerin bunlardan bağımsız gelişmesine pek izin verilmemiştir. Yani Ortadoğu'da tüm her şey devlet bünyesindeki siyasi, dini ve askeri tekellerin elinde bulunduğundan bunların dışında ve bunlara alternatif bir ekonomik tekel yapısının oluşması ve devlet kapsamında bir iktidar gücü haline gelmesi de gerçekleşmemiştir.

Oysa Ortadoğu iktidar geleneğinin Avrupa'daki sürdürücüsü olan Roma İmparatorluğu'nun yine Ortadoğu orijinli olan hıristiyanlığın ve Avrupa etnisitelerinin yaygın direnişi sonucu yıkılmasının ardından, Avrupa coğrafyasında devlet gücü oldukça zayıflamıştı. Bu nedenle hıristiyanlıkla uzlaşmak zorunda kalan Roma'nın pagan din rahipleri, kurulan kilise bünyesinde kendilerini yeni bir iktidar odağı haline getirerek toplum üzerinde kaba zora dayalı bir hakimiyet sağlamaya başladılar. Tarihte "karanlık çağ" olarak adlandırılan dönem, Avrupa coğrafyasında, kilise iktidarının zayıflayan devleti güçlendirerek toplum üzerinde gerçekleştirdiği egemenliği ve sömürüyü anlatmaktadır. Bu dönemde bile Avrupa'nın daha geniş alanlarında demokratik komünal değerlere dayalı toplumsal yapılar hakimdir. Kentler katı iktidar yapılarından ziyade daha demokratik kurumlarla kendilerini yönetmektedir. Gerek kuzey ve gerekse de güney Avrupa hattında daha fazla konfederal yapılar hakimdir. Örneğin İtalya'da XI. yüzyılın başlarında kentlerde monarşiye ve kiliseye tepki olarak –biraz da Roma'nın cumhuriyet yapısına özlemi anımsatacak bir biçimde– seçimle iş başına gelen yöneticilerden oluşan siyasi yapılar gelişmektedir. Bu şehirler özgürlükçü yapılarıyla kırsalda monarşiden kaçan kır insanlarını kendisine çekmektedir. Bu nedenle de şehirlerde azımsanmayacak bir iş gücü ve örgütlenme tecrübesi birikmektedir. 1045'te kilisenin atadığı krallık yanlısı piskoposa karşı ayaklanarak 1057'de kraldan bağımsızlığını elde eden Milano'daki Pataria hareketi böylesi bir birikimin sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Pataria hareketi daha sonra gelişecek olan Rönesans'a kapıyı aralayan bir dönüm noktasının ifadesi olarak tarihe geçmiştir. Milano'nun ardından 1083'te Roma, 1084'te Pavia, 1095'te Asti, 1099'da Cenova, 1123'te Bologna ve 1138'de Floransa kıta Avrupa'sında ortaya çıkacak olan gelişmelerin habercileri olmuşlardır. İşte İtalya'da bunlar yaşanırken genel olarak Avrupa'da siyasi olarak iktidar konusunda çok da tecrübeli olmayan derebeylikler yeni yeni gelişmeye ve prenslik ya da krallıklar biçiminde bir iktidar mücadelesi vermeye başlamışlardır. Roma'nın büyük iktidar temsili idealiyle ortaya çıkan krallıklar (İspanya, Fransa, Almanya, Avusturya-Macaristan gibi) Avrupa üzerinde egemenlik savaşlarına başlamışlardı. Bu durum uygarlığın yaşadığı tam bir kriz durumunu ifade etmekteydi. Her ne kadar islamiyet merkezi uygarlığı temsilen, iki koldan (İspanya Endülüs Arapları ile doğudan Osmanlılar) Avrupa'yı kuşatmışsa da bunların da Avrupa'da yaşanan uygarlık krizine bir çıkış yaptırma özellikleri bulunmamaktaydı. En iyisinden belki bir islam kolonisi haline getirme olabilirdi. Ama bunun da mümkün olmadığı görüldü. Bunun için de 13. yüzyıl ile birlikte İtalya'nın Floransa kentinde ortaya çıkarak bütün kıtaya yayılan Rönesans, Avrupa'nın kendi coğrafyasında yaşanan uygarlık krizine yine kendisinin yanıtı olmaktadır. Önderlik AİHM'e sunduğu ilk savunmasında Rönesans için şunları söylemektedir.

"(Rönesans'ın) büyütüldüğü zemin Roma kopyası krallık ve piskoposluk sarayı değil, kırsal alan manastırlarıyla yeni yükselen kent üniversiteleridir. Ne siyasal askeri güç, ne de feodal tüccar ekonomik güç bu çıkışta belirleyicidir. Kır manastırı ve kent üniversitesi kendi emekleriyle geçinen, halkın beslediği ve umut bağladığı, desteklediği, özgürlük ve bilincin yükseltildiği bağımsız çalışma mekanlarıdır. Şunu önemle vurgulayacağım: Rönesans'a götüren yol belirleyici olarak kral ve kilisenin saraylarından değil, halkın komünal okullarından geçmektedir. Ne feodal sınıfın, ne de ortada olmayan burjuvazinin çizdiği bir yoldur."

Önderlik belirlemelerinde de görüldüğü gibi demokratik komünal değerler, toplumu kurtarmanın yollarını Rönesans biçiminde ortaya çıkarırken belki de kriz halindeki uygarlığa da bir çıkış kapısı aralamış oluyordu. Rönesans'ın yarattığı özgürlük ortamından yararlanarak kendisini toplum içerisinde güçlendiren ve özünde iktidar perspektifli bir sınıf olan tüccar tefeci kesimler, zayıflayan devletçi toplum güçleri etrafında ve üzerinde kendilerini vazgeçilmez bir güç olarak konumlandırmaya başlıyorlardı.

Kapitalist gelişme

Avrupa, Rönesans ile artık yeni bir sürece giriyordu. Bu süreç aynı zamanda başlı başına bir zihniyet devrimini işaret ediyordu. Toplumsal ilişkilerden ekonomiye, devlet yapılarından dine kadar birçok konuda yaşanan değişimler Avrupa açısından yeni bir uygarlık çıkışına da olanak sağlamaktaydı. Özellikle bu durum karşısında siyasi otorite olarak krallıklar oldukça sıkışmışlardı. Hem toplumsal değişim karşısında yeterli bir siyasi güç olamıyorlar, hem de aralarındaki savaşlar ülkelerinin siyasi ve ekonomik anlamda zayıf düşmesine neden oluyordu.

Rönesans'a öncülük eden ve geliştiren şehirlerin birçoğu Roma dönemi ticaret yolları üzerindeki şehirlerdi. Bu nedenle de özellikle tüccar kesimler açısından oldukça iştah kabartıcı alanlar olmaktaydı. Bunun için de hem krallık ve kilise baskısından uzak ticaret olanakları, hem de deniz yollarındaki ticaret serbestisi tüccar sınıfın bu kentlerde yoğunlaşmasına neden olmuştu. Kent gelişimi kendisiyle beraber diğer meslek kollarının da gelişip örgütlü bir güç haline gelmesine neden oluyordu. Duvar ustaları, marangozlar, terziler gibi önemli meslek ke-

"Kapitalizm her ne kadar katı din dogmalarına ve onun iktidar üzerindeki mutlak egemenliğine karşı bir savaş yürütmüş gibi görünse de özünde iktidar için gerekli olan din maskesini kendisi için yeniden düzenleyerek bir biçime kavuşturmuştur. Protestanlık adı altında daha dünyevi, bir mezhepsel gelişmeyle toplumsal zihniyet üzerinde bir hakimiyet geliştirirken iktidar içerisindeki konumunu da bu biçimiyle güçlendirmiştir"

simleri, şehir yaşamında etkin hale geliyorlardı. Roma döneminde colegia (kolej) olarak bilinen esnaf ve zanaatkar dernekleri biçimindeki örgütlenmeler artık loncalar biçiminde ortaya çıkıyordu. Bu sınıfsal örgütlenmeler çeşitli tarikat anlayışları çerçevesinde mistik havalara da büründürülerek bütün Avrupa'da kendisini örgütlüyordu.

Ticaretin geliştiği bu alanlarda Yahudi tefeciler de oldukça yaygındı. Daha çok da 'karanlık çağ'ın son dönemlerinde, kilisenin hıristiyanlar için faizi tamamen yasaklaması üzerine Avrupa'da Yahudiler ve Suriyeli müslümanlar tefecilik konusunda oldukça gelişmişlerdi. Özellikle de Yahudiler, (hıristiyanlar arasında rahatsızlık yaratsa da) uzun bir süre boyunca bu ayrıcalıklarını oldukça iyi kullanmış ve neredeyse Avrupa'nın bütün para piyasasına hakim olmuşlardı. Onun için de tüm Avrupa'da Yahudi bir tefeciye borçlu olmayan tek bir siyasi otorite, tek bir toprak sahibi ya da tüccar kalmamış gibidir.

Böylesi kentsel gelişimler konusunda İtalya'dan sonra Fransa gelirken İspanya ve Almanya'da ise bu konuda ilerlemektedir.

12. yüzyıldan 14. yüzyıla kadar bu biçimde oldukça gelişkin bir ekonomik etkinlik içerisinde kendilerini geliştiren bu sınıflar tam anlamıyla kapitalistik bir karakter kazanmaktaydılar. Bu kentler borç, senet, kredi, faiz, tahvil gibi konularda birçok ilke imza atmaktaydılar. İlk banka örnekleri buralarda ortaya çıkıyordu. Bir birleriyle çatışma halinde bulunan birçok siyasi otorite bu sınıflara borçlanmak zorunda kalıyorlardı. Bu ise monarşi güçlerinin bu sınıflara bağımlı hale gelmesine neden olmaktaydı. Ancak tüm bu gelişmelere rağmen İtalya ve uzantısı halindeki Fransa kentlerinde burjuva sınıflar tam anlamıyla bir kapitalist iktidarın gerçekleşmesini sağlamaktan uzaktılar. Çünkü daha çok kentler arası çekişmeler ön plandadır. Ticari tekellere dayalı kapitalist gelişimin temel iktidarlaşma biçimi olarak ulus devlet yapılanması bir türlü buralarda gerçekleştirilemiyordu. Kentler arası rekabet bu birleşmenin gerçekleşmesi önünde en büyük engeldi. 14. yüzyılın ortasından itibaren başlayan bu kentler arası çatışmalı ortam, kapitalistik gelişmeye ket vurmaktaydı. Bu duruma tepki olarak Floransalı Machiavelli 15. yüzyılın sonlarında kaleme aldığı Prens adlı eserinde ülkede ortak bir siyasi iktidarın gerçekleştirilmesi için her türlü yolun denenmesi gerektiğini savunur. Bu nedenle siyasetin ahlaktan bağımsız ele alınması gerektiğine vurgu yapar. Ahlaki kaygılara düşülmeden tamamen yarar ilkesi üzerinden gerçekleştirilecek iktidar mücadelesini siyaset anlayışının merkezine oturtur. Böylelikle de Machiavelli ile birlikte burjuva sınıfların siyaset anlayışı ve iktidar savaşına yaklaşımının temelleri atılmış oluyordu. Tek hedefi iktidar olan bir siyaset anlayışının bu sınıfın çıkarlarının gerçekleşmesinin tek yolu olduğunu net bir dille açığa çıkıyordu. Yani kapitalizmin gerçekleşmesi için gerekli olan tek şey iktidara gelmek, iktidarı ele geçirmek ya da ona ortak olmaktır. Bunun dışında bir gerçekleşme koşulu bulunmamaktadır. Bu noktada Machiavelli'yi amaç ve araçları birbirine karıştırmakla eleştiren yaklaşımlar olmasına karşın aslında Machiavelli burjuva sınıf açısından gerçek amacı belirlemiş olmaktadır.

İktidar savaşları

Bu durumdan da oldukça ders çıkarmış olan kapitalist sınıflar daha kuzeye yönelmişlerdir. Deniz ticaret olanakları İtalya'dan az olmayan, Rönesans ve reform akımlarıyla oldukça beslenmiş olan Londra ve Amsterdam kentlerinde daha fazla bir tecrübe sahibi olarak ortaya çıkıyorlardı. Bu durumu 'Önderlik Kapitalist Modernitenin Aşılma Sorunları Ve Demokratikleşme' adlı savunmasında şu şekilde dile getirmektedir:

"Kuzey Avrupa ve iki uç ülke (ülke kavramı ulusal sınır anlamında bu dönemde yeni yeni ortaya çıkmaktadır), İngiltere ve Hollanda eski uygarlıklar açısından boş denecek kadar bakir topraklardır. Eğer yeni bir tohum atılırsa en iyi yeşerebilecek alan olmaları bu özellikleri nedeniyledir. Derinliğe kök salma ve kalıcı olma şansı yüksektir. Kapitalist ekonominin bu tohumu atılmış ve iyi tutmuştur."

Atılan tohumların ilk adımları olarak ideolojik gücün güneyden kuzeye taşınması gerçekleşiyordu. 1450'lerden itibaren güneyden kuzeye doğru yayılan Rönesans ve Reform hareketleri Hollanda ve İngiltere'de Anglo-Sakson kilisesine yol açacak olan protestan mezhebinin gelişmesini sağlamıştır. Bu ise kapitalist sınıfların katolik kilisesi ile yaşadığı sorunların aşılarak kendisine dini bir kılıf oluşturmasının en meşru yolu olmaktaydı. Özellikle de 15. yüzyılın sonlarında İspanya ve Fransa'dan kovulan veya kaçmak zorunda kalan Yahudiler buna öncülük etmişlerdir. Protestanlığın kuruluşunda ve kurumlaşmasında öncü kabul edilen Luther ve Calvin gibi kişiliklerin Yahudi olmaları bu durumu açıklar niteliktedir. Protestanlıkla amaçlanan toplumsal, ekonomik ve siyasi yaşamda kilisenin etkisini kırarak sekülerizmi (dünyevilik, bir diğer anlamıyla laiklik) geliştirmektir. Bu sayede devlet iktidar odaklarından biri önemli oranda etkisizleştirilirken, burjuva sınıflar kendilerini dini bir kılıfa da büründürerek iktidara biraz daha yaklaşmış oluyorlardı. Yani kapitalist gelişme seyrini izlerken bu adımla görülen, kapitalizmin bir ekonomik biçim olarak zafer kazanması değil, iktidar ve devlette elde ettiği konum oranında bir sistem haline gelmesi durumudur. Bu konuda derin çalışmaları bulunan sosyolog Max Weber protestanlığı, kapitalizmin gelişmesi için zihinsel ortam hazırlayan ve ahlaki olarak kapitalizme geçit veren bir zihniyet dünyasının oluşmasının ön koşulu olarak değerlendirir. Önderlik bu durumu iki nedenden dolayı böyledir diyerek açıklar.

Birincisi; "Protestanlığın kendisi en zayıf din demektir. Kapitalizm tarzı bilime de çok yakındır. Daha da önemlisi, milli dinler çağını başlatır. Milliyetçiliğin bir nevi ön aşamasıdır. Milliyetçilik ise, kapitalizmin halis bir ideolojisidir. Avrupa'daki büyük din savaşlarına bu açıdan bakmak daha da tamamlayıcı bir anlama yol açar."

İkincisi ise; *"Paradoks gibi gelse de, kapitalist zihniyet genelde dinsel zihniyetin uzun tarihsel yürüyüşünün sonul veya en zayıflatılmış bir aşamasında meşruiyet kazanmıştır. Ben bilimi kesinlikle kapitalistik gelişmenin bir ürünü olarak görmüyorum. Olan, talihsiz bir gelişme aşamasına denk gelmedir."*

Bu iki durumdan da anlaşılacağı üzere kapitalist sınıflar devlet ve iktidarı ele geçirme savaşlarında öncelikle zihniyet yapılanmalarını gerçekleştirmişler ve buna da din ile başlamışlardır. Kapitalizm her ne kadar katı din dogmalarına ve onun iktidar üzerindeki mutlak egemenliğine karşı bir savaş yürütmüş gibi görünse de özünde iktidar için gerekli olan din maskesini kendisi için yeniden düzenleyerek bir biçime kavuşturmuştur. Protestanlık adı altında daha dünyevi, daha fazla tüketime olanak sağlayan, millileştirilmesi daha rahat bir mezhepsel gelişmeyle toplumsal zihniyet üzerinde bir hakimiyet geliştirirken iktidar içerisindeki konumunu da bu biçimiyle güçlendirmiştir.

15. yüzyılda daha da netleşen bu zihniyet ile 16. yüzyılla birlikte artık açıktan bir iktidar savaşı başlatılmıştır. Özellikle İspanya kralına bağlı olan ve Birleşik Eyaletler olarak adlandırılan Hollanda kentlerinde kraliyet ve onun atadığı valilikler oldukça etkisizleştirilmişlerdi. Şehir meclislerinde krallık ve ruhban temsilcileri oldukça sınırlı iken, meclisler daha çok lonca temsilcilerinden oluşmaktaydı. Birleşik Eyaletler Genel Meclisi'nde 10 aristokrat ve 10 ruhban temsilcisine karşılık 50 lonca temsilcisi yer almaktaydı. Bu durum burjuva sınıfın iktidar üzerindeki etkisini gösteriyordu. Buna dayanarak geliştirilen isyanlar sonucu Hollanda, 1572'de bağımsızlığını ilan etmiş ve 1609 yılında da resmen tanınmış bir devlet oluyordu. Erken bir burjuva iktidarı olarak adlandırılan bu gelişme, kapitalist sınıfların en açık bir biçimde devlete hakim oldukları, diğer iktidar bileşenlerini de kendi etkilerine alarak bir iktidar tekeli haline geldiklerinin ilk örneği olması açısından önemlidir.

Hollanda'da yaşanan bu erken gelişmenin ardından 1688'de, İngiliz resmi tarihçiliğinin Glorious Revolutions (Muhteşem Devrim) olarak adlandırdığı ve tahtın Hollandalı William Of Orange'a sunulduğu bir operasyon sonucunda zaferini ilan eden İngiliz burjuvaları, kapitalizm çağını resmen başlatmış oluyorlardı. Artık temel bir devlet tekeli olarak kendini iktidar içerisinde konumlandıran kapitalist tekeller, kendi modernitelerini yaratmaya başlıyorlardı.

Bunu yaparken geçmişin zihniyet yapılarını yıkma yönünde köklü adımlar atılsa da aslında çokça bahsedildiği gibi eski yapıları yıkan devrimler şeklinde bir gelişimden bahsedilemez. Belki kapitalist gelişme önünde direnen bazı yapılara karşı savaş verilmiş ve bunlar bertaraf edilmiş olabilirler. Ancak genel hatları ile gerek feodal sınıf olan aristokrasi gerekse de ruhban sınıfı yıkılmaktan ziyade kapitalizme ikna edilerek onların da sisteme katılmaları sağlanmıştır.

Bunun en açık örneği İngiltere olmaktadır. Bir burjuva devrimiymiş gibi lanse edilen İngiltere'de krallık ve kiliseye karşı gerçekleştirilen halk isyanları, kapitalist sınıflar tarafından aristokrasi ve kiliseyi kendi isteklerine boyun eğdirmek için kullanılmıştır. Bu gerçekleştikten sonra ise yine aynı sınıflar halk isyanlarının bastırılmasına öncülük etmişlerdir. Yani ortada herhangi bir burjuva devrimi yoktur. Kapitalist sınıfların devlet içerisinde kendine bir konum ve etkinlik sağlama operasyonları olarak iktidar mücadeleleri gerçekleşmektedir. Eğer devrim adına bahsedilecek bir şey varsa o da dönemin halk isyanları olmaktadır. Avrupa iç savaşlarından bunalan, bu savaşların ağır ekonomik yükünü kaldırmaktan artık yorulmuş, ağır dogmatik zihni kalıplardan ve krallık baskısından kendisini kurtarmak isteyen, ağırlıkta köylülerden oluşan halk isyanları dönemin gerçek devrimci karakterini oluşturmaktadır. Eğer bir demokratikleşme gerçekleşmişse bunlar sayesinde gerçekleşmiştir. Burjuva sınıfın bunlar karşısındaki duruşu ise ancak pragmatizm ve ihanet olarak adlandırılabilir. Bu isyanları kendisini iktidara taşımak için bir basamak olarak kullanmış ve emellerine ulaştıktan sonra ise bu isyanları en kanlı bir biçimde bastırmıştır. Buna devrimci bir kılıf uydurmak ise kapitalist sınıfların kendi gerçek karakterlerini gizlemek için oluşturulmuş bir perdelemeden başka bir anlam ifade etmemektedir.

Ulus devlete doğru

Tüm bu burjuva operasyonları kapitalizmin merkantilist aşamasına denk geliyordu. Ticaretin, kapitalizmin temel talan biçimi olduğu bir dönemdi. Ticari dönemin en çok ihtiyaç duyduğu olgu pazar olgusudur. Talan ancak pazar üzerinde yürütülecek spekülasyonlarla sağlanabilirdi. Bu nedenle ticari tekeller kendileri için sınırları çizilmiş, belli hukuksal düzenlemelerle talana açılmış bir pazara ihtiyaç duymaktaydılar. Daha doğrusu kapitalizmden bağımsız zaten var olan ulusa dayalı pazar, devletin askeri ve siyasi tekellerince denetime alınarak burjuvazinin talan ve sömürüsüne açılmak durumundaydı. Bu nedenle ulusal pazarın ve ulusun bir bütün olarak devlete bağlanması temel amaç edinilmişti. Ulusu oluşturan temel değerler devlet çatısı altında toplanıyor, böylece toplum bir bütün olarak devlete bağlanmaya çalışılıyordu. Ekonomik sömürünün yaygınlaşması devletin toplumda içselleşmesine bağlıydı ve kapitalist tekeller, toplumda içselleşmenin tek aracının ulus devlet olduğunu erken fark etmişlerdi.

Buradan da anlaşılacağı üzere kapitalizm her ne kadar ekonomik tekel gibi görünmek istese de, kendisini topluma bir ekonomik sistem olarak değil bir iktidar odağı, bir devlet biçimi olarak dayatmakla işe başlamıştır. Çünkü ekonomik bir sistem gibi görünmenin ya da ekonomik sömürünün tek koşulu bir devlet eliyle siyasi ve askeri tekelleri devreye sokarak toplum üzerinde kurulacak baskıdır. Bu nedenle de kapitalist sınıflar, kendi sömürü sistemlerini kurarken en fazla bu yöntem üzerinden hareket etmişlerdir. Onun için de yapısal olarak kendilerini ilk kurumlaştırdıkları alan ulus devlet olmuştur. Ulus devlet, başlarda monarşik yapılarla denetleniyordu. Böylece ticari tekel ağırlıklı kapitalist sınıflar, aristokrasiyle de uzlaşarak ulusu yönetme ve kontrol etme gücüne kavuşuyordu. Bu durum aristokrasinin burjuvalaşmasına yol açarken, ticari sınıflar da aristokratlaşarak birer devlet tekeli haline dönüşüyorlardı.

Ticari kapitalizminin temel mantığı, dışa meta satımı ve dıştan hammadde alımı üzerine kurulmaktaydı. Bu durum ise içeride en fazla ucuz iş gücünü kullanmayı gerektirmekteydi. Milliyetçilik bu noktada ulus devlete içeride iş gücü bulma sorunu yaşatmayan tek ideoloji olurken, hammadde ihtiyacının, dışarıdan askeri zora dayalı sömürgeleştirme siyasetiyle karşılanmasına meşruiyet kazandırıyordu. Milliyetçilik ve yayılmanın temel gücü olan askeri tekelleşme tümüyle ekonomi dışı alan olarak ulus devletin karakterinin neler olduğunu ve kapitalizmin hiç de ekonomik bir sistem olmadığını gözler önüne seriyordu. Çünkü bunlar yani milliyetçilik ve ordu olmadan kapitalizmin bir dünya sistemi olması düşünülemezdi. Sadece bunun için bile olsa kapitalizmin ve onun en derin ideolojisi olarak liberalizmin devleti küçültmesi düşünülemez. Devlet tekelinin kendisi kapitalizmin güvenlik supabı olmaktadır. Devletin olmadığı bir ortamda kapitalizmin bir gün bile kendisini yaşatması akla bile getirilemez. Önderlik bu durumu şöyle ele alıyor:

"15. ve 18. yüzyılları arasındaki döneme bu etken nedeniyle merkantilist dönem de denilir. Özünde devletin ticaret üzerinden kendini toparlaması, bütçesine fazla verdirmesidir. Ticari milliyetçilik de denilebilir. Aldığından fazla satmak, üstün devlet haline gelmenin en etkili yoludur. Ulusal devletin, monarşinin yükselişe geçtiği dönem olarak da bilinir. Sosyal planda aristokrasinin ticarete yönelmesiyle tüccarın aristokratlaşmasının iç içe geçtiği, yeni modern sınıf olarak burjuvazinin ilk gelenek kazandığı çağ da bu dönemdir. Burjuva ideolojisinden tutalım yaşam tarzına, moda anlayışına ve kent mimarisine kadar köklü reformlar yaşanmaktadır."

Alıntıda da görüldüğü gibi ideolojik yaratımlar bu reformların başında gelmekteydi. Sözde 'ticaret serbestisi' olarak ifade edilen liberalizm, aslında bu dönemde burjuva ideologları tarafından ortaya atılan bir ideolojik yaklaşım oluyordu. Pazar üzerinde serbestlik yarattığını iddia eden ve kendisini (kelime anlamı özgürlükçülüktür) özgürlükçü ilan eden bu anlayış, esasında devletin ekonomi üzerindeki denetiminin mutlaklaştırılmasından başka bir anlam ifade etmemektedir. Devletin karışmadığı bir piyasada rekabet adildir. Çünkü tekelin oluşma imkanı yoktur. Kimse iflas etmek zorunda değildir. Ancak liberalizm aldatmacası altında devletin kendi tekel sistemini dayattığı bir piyasada, devlet tekeli etrafında kenetlenmiş sınıfların dışında bir girişimcinin kendisini yaşatma olanağı yoktur. Bu durumu en somut şekilde ifade eden Braudel *"kapitalizm ancak devlet ile özdeşleştiği, bir başka ifade ile kendisi devlet olduğu vakit muzaffer olur"* diyerek kapitalizm devlet ilişkisini çarpıcı bir biçimde ortaya koymuştur. Sadece bu nedenle bile olsa liberalizm, özünde kapitalizmin devletle bütünleşme ideolojisidir. Liberalizm sayesinde devlet tamamıyla ekonomik tekelciliğin hizmetine sokulmakta, siyasi devlet ekonomik devlete (özde ise ekonomik olmayan ekonomik devlete) dönüştürülmektedir.

Yine dönemin diğer bir ideolojik oluşumu milliyetçilik oluyor. Kapitalizm öncesi hiçbir iktidar yapısı tüm toplumu devletin sayma gibi bir yaklaşım içerisine girmemiştir. Devlet her zaman toplumun dışında ve üstünde bir kurum olarak kalmıştır. Devlete ulaşmak oldukça zor yollardan geçmekle mümkün olmuştur. Çünkü bu dünyada devlete ulaşmak öte dünyada cennete ulaşmak gibi algılanmaktaydı. Ancak iktidarlı uygarlığın kapitalist aşamasında ortaya çıkarılan ulus devlet ya-

"Milliyetçilik ve yayılmanın temel gücü olan askeri tekelleşme ulus devletin karakterinin neler olduğunu ve kapitalizmin hiç de ekonomik bir sistem olmadığını gözler önüne seriyordu. Çünkü bunlar olmadan kapitalizmin bir dünya sistemi olması düşünülemezdi. Sadece bunun için bile olsa kapitalizmin ve onun ideolojisi olan liberalizmin devleti küçültmesi düşünülemez"

pılanması, milliyetçilik dini sayesinde tüm toplumu devletin malı haline getirmeyi başarmıştır. Günümüzde dünya üzerinde herhangi bir devletin vatandaşı olmayan bir birey neredeyse kalmamıştır. Devlet vatandaşlığı, bir devlete aidiyet o devletin malı olmakla eş değerdir. Vatandaş ait olduğu devletin malıdır. O devlet onun hakkında her türlü kullanım hakkına sahiptir. Metalaştırılmış toplum gerçeği bu durumla sıkı sıkıya bağlantılı bir gelişimdir. Bu durumun topluma yutturulma biçimi ise milliyetçilik olmaktadır. Önderliğin de belirttiği gibi *"bir ulusun devleti olamaz."* Başta da belirttiğimiz gibi devlet, talan ve sömürü sistemi olarak iktidar odaklı güçlerin kendini örgütledikleri bir kurumdur. Bir toplumun hepsi sömüren olamayacağına göre toplumun devleti diye bir kavram bir aldatmacadan başka bir anlam ifade etmez. Ancak buna karşın ulusu oluşturan tüm maddi ve manevi değerler devlete mal edilerek, sanki devlet tüm ulusun tek temsilcisiymiş gibi lanse edilmeye çalışılmakta ve bunda büyük oranda da başarılı olunmaktadır. Ulusu oluşturan tüm faktörler ulusal bir kimliğe dönüştürülerek devlet tekeli kanalıyla egemen ekonomik tekellere doğru kanalize edilmektedir. Avrupa'nın her ulusunda hızla gelişen devlete dayalı ekonomik tekelleşmeler ancak milliyetçilik kanalıyla tüm ulusa yutturabilirdi. Kapitalist gelişme içte kendi iktidarını ulus devlet ile gerçekleştirirken dışta ise sömürgeciliğin geliştirilmesi kapitalizmi dünya çapında hegemon bir sistem haline getirmekteydi.

1789'da gerçekleştirilen ve Fransız Devrimi olarak adlandırılan durum ise, aslında çok daha farklı bir gelişmenin ifadesi oluyordu.

Önderlik bu döneme ilişkin şu değerlendirmeyi yaptı: *"Avrupa'da 1789'la başlayan demokratik ulus devrimleri var. Bu devrimler başta demokratik ulus devrimleri şeklinde ortaya çıktı. Ancak burjuvazi biraz da masonik öğeler bu devrimleri amacından saptırarak ulus devlete dönüştürdüler. Yani bu, devrim içinde bir karşı devrimdir. Uluslar Batı'da demokratik devrimlerini gerçekleştirme yoluna gittiler, ancak burjuvazi ve diğer güçler bir karşı devrimle bunu dönüştürdüler. Daha sonra Batı'da Hitler gibi yönetimler çıktı."*

Yani dönem aslında ulusların kendilerini hem eski feodal hem de yeni kapitalist iktidar odaklarından kurtarmak amacıyla devrime kalkıştıkları bir dönem oluyor. Ulusun gerek kendi içerisinde gerekse de iktidar karşısında yürüttüğü demokrasi mücadelesi dönemin temel karakteri olarak öne çıkıyor. Kitleler özgürlük, eşitlik ve kardeşlik sloganları altında ayaklanırken sadece kral ve kiliseye değil, gelişen kapitalist iktidar yapılarına da karşı çıkmaktaydılar. Açıktır ki bunu bir burjuva demokratik devrim değil, demokratik ulusal devrim olarak değerlendirmek daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Ancak bu durumun kendilerine karşı oluşturduğu tehlikeyi erken fark eden burjuva sınıflar, bir karşı devrim hareketi ile süreci kendi lehlerine çevirmişlerdir. Ulusun demokrasi taleplerini kendi modern ulus devlet yapılanmalarını gerçekleştirmek için kullanmaktan geri durmamışlardır. Ve burjuva sınıfların demokratik uluslaşmaya karşı gerçekleştirdikleri bu karşı devrim, kapitalizmin ulusal değerler üzerinden kendi talan ve sömürü sistemini yürütmesinin yegane şartı olarak günümüze kadar gelmiştir.

Kapitalist modernitenin zaferi

16. ve 18. yüzyıllar arasında iktidarı bu biçimiyle ele geçiren ve biçimlendiren kapitalizm, 18. yüzyılın sonlarından itibaren gerçekleşen sanayi devrimiyle beraber kendi modernitesini tam anlamıyla kurumlaştırmış oluyordu. Endüstrinin kendisi bir kapitalizm icadı değildir. Hatta uygarlık süresi boyunca yaşanan teknik ve bilimsel gelişmelerin hiçbirisi uygarlık sistemlerine mal edilemez. Teknik ve bilimsel gelişmeler insanlığın kendisini ve çevresini tanımasının ve yaşamını idame ettirmek için daha pratik yollar bulma arayışının bir sonucu olarak ortaya çıkan toplumsal gelişmelerdir. Hangi sistem olursa olsun insanlık bu gelişmeleri yaşayacaktı ve bundan sonra da yaşamaya devam edecektir. Ancak sanayi devrimi açısından ortaya çıkan sonuç, gerçekleştiği dönemin özelliklerine göre bir biçim alması olmaktadır. Tek başına hiçbir teknik zararlı değildir. Önemli olan onun kullanılış amacı ve yöntemi olmaktadır. Sanayi devrimi sonucu ortaya çıkan teknik ve bilimsel düzey de kapitalist tekellerin elinde bir iktidar aracı olarak kullanılması nedeniyle oldukça tahripkar sonuçlara yol açmıştır ve halen de bu tahribat devam etmektedir.

Ortaya çıktığı günden itibaren, yol açtığı sonuçlar nedeniyle makineleşme, endüstriyalizmin en fazla tartışılan boyutu olmaktadır. Burada asıl sorun üretimdeki makineleşme değil, bu makineleşmenin toplumsal yapıya uyarlanması konusudur. Toplum bir makine ve bireylerin her biri bu makinenin dişlileri olarak görülür ve bu milliyetçilik ideolojisi sayesinde ulus devlet biçiminde kurumlaştırılarak toplum devleti işleten en temel mekanizma haline getirilir.

Bu konuda Önderlik; *"Sanayi tekelciliğinin siyaseti ve devleti, milliyetçiliğin en yoğun hali ve devletle tüm ulusal toplumun kaynaştırılması temelinde oluşan ulus devlettir. Ulus devlet en çok bu dönemde idealize ve realize olmuştur. Bunun temel nedeni, sermayenin aşırı karı ve topluma yaygınlaşmasıdır. Karın çoğalması, tüm toplumun sanayi tekellerine bağlılığını gerektirir. Bu ise iç savaştır. Ancak yoğun milliyetçilik ve yine iktidarın en yoğun yaşandığı ulus devletle bu iç savaş bastırılarak, karın azamileşme düzeni sağlama alınmış olur. Faşizmin yavaş yavaş bir sistem olarak bu dönemde gelişmesi özgün bir olay değildir. Toplumun sürüleşmesi ve iktidarın ince çeperlerine kadar yayılması, bunun da ancak milliyetçiliğin dinselleşmesiyle mümkün olabilmesidir"* belirlemesinde bulunmaktadır.

Aslında sanayi devrimiyle beraber, devlet tekelleri tarihlerinde karşılaşmadıkları bir kar ve sömürü olanağına sahip olmuşlardır. Doğal olarak da bu durumdan sonuna kadar yararlanmak, iktidar ve devlet olmanın bir gereği olmaktaydı. Ve dönemin tek iktidar gücü gibi görünen kapitalistler, bu olanakları toplum kırımı en üst düzeyde gerçekleştirmek için kullanacaklardır. Bu nedenle de kendi karlarını arttırmak için en büyük insanlık ayıbı olarak kabul edilen dünya savaşlarına yol açmaktan çekinmediler. Yine sırf kendi sınıf çıkarları gereği milliyetçilik maskesi altında halkları birbirlerine kırdırmaktan geri durmadılar. Dünyanın her köşesine yayılan ulus devletçikler emperyal bir hal alan kapitalizmin birer kolonileri halinde iş görmekten kendilerini kurtaramadılar. Toplum iktidara bağımlı hale getirilmeden bunların hiçbiri yapılamazdı. Doğada insan dışında hiçbir canlı kendi soyuna, cinsine karşı planlı bir kıyım faaliyeti gerçekleştiremez. Bu bile başlı başına insanlığın ne kadar kendine yabancılaştırıldığının, doğadan koparıldığının bir kanıtı olmaktadır. Bu ise tek hakikat olarak sunulan iktidarın, devlet üzerinden topluma ne kadar hakim kılındığının göstergesidir. Kapitalist aşamaya kadar birey ya da hanedanlara bağlı olan iktidar, kapitalist aşamayla beraber iktidara bağlı olan bireyler üzerinden tüm topluma hakim kılınmaktadır. Öncesinden iktidar bir tek kral tarafından temsil edilirken, artık iktidara bağlanan her birey iktidarın temsilcisi bir kral gibi hareket etmeye ve iktidarı savunmaya başlamıştır. Her birey bir iktidar alanı olarak bir parti, kurum, dernek vb içerisine alınarak adeta toplum bir iktidarcıklar ağı ile içten dıştan çevrelenmiştir.

Daha 1870'te Alman ulus devletinin oluşması karşısında ortaya çıkan tehlikeyi Nietzche "tanrılaşan devlet, karıncalaşan emekçi ve bireyler ile karılaşan ve iğdiş edilen toplum" belirlemesiyle dile getiriyordu. Kendini toplumun vazgeçilmezi haline getiren ulus devlet, tüm kurumlarıyla bir tanrı gibi zihinlere yerleşiyordu. Böylece devlet, tek yaşam kaynağı ve gerekçesi haline getirilerek tüm toplumun devlete koşması sağlanıyordu. Ve bugün tarihin hiçbir döneminde olmadığı kadar devlet, toplumsal yaşama bu kadar hakim hale getirilmiş ise bunun tek nedeni toplumun iktidara koşturulması halidir. Ve kapitalist sınıfların iktidara gerçekleştirdikleri en büyük yenilik de budur.

Şüphesiz bu durumun altında, tamamıyla talan ve sömürü amacı vardır. Toplumun bu biçimiyle iktidara bağlanması ve devlet tekellerinin karı için devlete koşturulması tekeller açısından bir patlama yaratmaktaydı. 20. yüzyılın son çeyreğine gelindiğinde artık kapitalizm, dünya üzerindeki hakimiyetini ilan etmiş oluyordu. Özellikle de kapitalizm, reel sosyalist devletlerin açıkça kapitalizme teslim olmaları sonucunda kapitalist sınıfların kendi sistemlerini tarihin sonu ilan etmesine, nihai hakikat olarak kapitalist iktidar odaklarını topluma dayatmalarına neden oldu.

1900'lü yılların sonu kapitalizmin finans çağına ulaştığı yıllar olmaktaydı. Kapitalist modernite kendi kalıplarına hemen hemen tüm yönleriyle buluşmuştur artık. Bu nedenle de kapitalizm, artık hem ekonomik olarak hem iktidar olarak gerçek yüzüyle toplumun karşısına çıkmaktan çekinmemektedir. Çünkü artık çokça iddia edildiği gibi ekonomi ve üretim olmadığı, hatta komutan paranın talimatlarıyla bunlara karşıtlık temelinde ve hata tüm ekonomik alanların ve üretimin dağıtıcısı bir sistem olduğu tamamen gün yüzüne çıkmış oluyor. Burada tamamen sanallık üzerine kurulu bir ekonomik sistemden bahsediyoruz. Eskiden altın karşılığı olsa da, günümüzde bunun da ortadan kalktığı ve maddi yaşamda hiçbir karşılığı olmayan bir kağıt parçasıyla tüm dünya ekonomisini çekip çevirmek insanlık tarihinde eşi benzeri görülmemiş bir kandırmaca, uyutma faaliyeti olmaktadır. Ve bununla tüm insanlık sömürülmektedir. Üretimin olmadığı, açıktan kitlelerin kırıldığı, işsizliğin alıp başını gittiği bir devirde, böyle bir kandırmacayı yürütmenin ekonomik sistem olmakla hiçbir alakası yoktur. Bu ancak bir iktidar gücü olmak, hem de en ince bir ideolojik iktidar gücü olmak demektir.

Süper tekelleşme dönemi Finans kapital

Bu konuda Önderlik; *"Finans çağının temel özelliği, para kurumunun (tüm enstrümanlarıyla birlikte) başat duruma geçmesidir. Sanayi ve ticaret tekellerini tamamen kontrolü altına almıştır. Tekel olarak devleti de (özellikle ulus devleti) kendine iyice bağımlı hale getirdi. Ekonominin temel katları olan kullanım (tüketici) ve üretim değişim platformlarını da tamamen paranın denetimine aldı. Kullanılan araçlar IMF, Dünya Bankası, Uluslararası Ticaret Örgütü; dünyanın tüm merkez bankaları, küresel bankalar, çeşitli kredi senetleri, piyasa ve borsalar; bono ve tahvil senetleri, tüketici kartları, faizler ve döviz kurları vb geniş bir enstrümanlar listesidir. Bu kurumlar aracılığıyla para artık hayalet bir varlık haline gelmiştir. Daha doğrusu, ataerkil ailenin eski hiyerarşik yöneticisi durumunda kalmıştır. Onun yerine yeni yetmeler olarak bu kurumlar evlat rolünü oynamaktadır. Ama hepsinin para atalarının tohumunu taşıdıkları da bir gerçektir"* diyerek konuya kapsamlı bir açıklık getirmektedir.

Finans kapital çağın hegemon gücü olarak ortaya çıkan ABD, dönemin iktidar ve tekel temsilini en üst düzeyde gerçekleştirmektedir. Ancak finans çağının devlet ve iktidar yapılanmaları da talan biçimine dayalı olarak farklılıklar arz etmektedir. Küreselleşen iktidar olarak para, daha önceki ticaret ve endüstriyalizm dönemlerindeki iktidar biçimleriyle çelişkilerin oluşmasına neden olmaktadır. Önderliğin süper tekelleşme şeklinde tanımladığı, paranın küresel düzeyde tekelleştiği ve uygarlık tarihinin hiçbir aşamasında görülmediği kadar ekonomi tekelleri ile siyasi tekellerin birleşerek buna öncülük ettikleri bu dönemde, iktidar ve devlet yapılarında da önemli değişikliklerin yaşanması gündemdedir. Önderlik bu durumu; *"Finans çağının siyaset ve devlet politikaları endüstriyel çağla kısmen çelişik özellikler taşır. Endüstriyalizm esas olarak milliyetçilik ve ulus devlet politikalarında yoğunlaşır. Tekeller yaratmak ister. Finans çağının küresel olma ihtiyacı bu tekelleri artık engel olarak görmektedir"* şeklinde tanımladı. Bu nedenledir ki küreselleşme ve tam bir dünya sistemi haline gelmek isteyen finans kapital, dışa kapalı ve içe dönük olan ulus devlet yapılanmalarını aşma eğilimindedir. Ulus devletin derinliğine küreselleşmeye karşı direnen yanları aşılmak durumundadır. İster Irak örneğinde olduğu gibi askeri zor yöntemleri ile ister Arjantin, Türkiye, Brezilya ve Rusya gibi değişik kriz yöntemleri ile ulus devletler değişime zorlanmaktadırlar. Bunların yerine ise daha sınırlı iktidarlarla yetinen küçük çapta yerel yapılanmaların yaratılması olası görünmektedir. Postmodernizm denilen anlayışın da yerelci, küçük kültürel yapıları öne çıkaran yaklaşımları bunun bir sonucu olmaktadır. Ticaret ve endüstriyalizme dayalı modernizm aşılarak yerine postmodernizm adı verilen yeni iktidar anlayışına dayalı bir modernite kurulmak istenmektedir.

Finans kapital, yeni iktidar ve devlet yapılanmasını oluştururken kullandığı argümanları da oldukça dikkatli seçmektedir. Özellikle her dönemde olduğu gibi liberal yaklaşımlarla kendini özgürlükçü, demokrasi ve toplum yanlısı göstererek yeni iktidarına karşı gelişecek tepkilerin önünü almaya ve elinden geldiğince özgürlükçü taleplerin içini boşaltmaya çalışmaktadır. Ulus devlet anlayışına karşı yerelcilik, sivil toplum, sosyal devlet, yerinden yönetim gibi kavramlarla karşı çıkmaktadır. Yeni iktidarlaşmasını bunlar üzerine kurarak bir yerde bunları da ilk elden kendi iktidarına bağlayarak birer tehdit olmaktan çıkarma arayışı içerisindedir.

Bu gelişmelerin yanında her uygarlık aşamasında olduğu gibi kapitalist aşamada da görüldüğü üzere uygarlıklar kriz alanları olmaktadır. Kriz dönemsel yaşanan bunalımlar olmanın ötesinde sistemin demokratik uygarlık değerleriyle yaşadığı sürekli çelişki ve çatışmaların bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. İktidarın varlığı krizin tek kaynağıdır. İktidar dolayısıyla, üretimden koparılarak emeğe, doğaya ve kendisine yabancılaştırılmış, liberalizm anlayışıyla ortaya çıkarılan sanal bir özgürlük havasına kapılarak her türlü ahlaki değerlerinden boşalmış birey ve toplum gerçeği krizin temel konusunu teşkil etmektedir. Özellikle de kapitalizmin ulaşmış olduğu finans çağı uygarlıksal krizlerin sürdürülemezliğinin kabul edilişi anlamına gelmektedir. 'Ticaret çağı büyük sömürge talan savaşlarıyla yürütülmüştü. Sanayi çağı iki büyük dünya savaşı, kendi içinde sınıf savaşı dışında ulusal kurtuluş savaşlarıyla dolu yaşamıştı. Finans kapital ise, tüm toplumu iktidar savaşına dönüşmüştür.' Bu konumuyla toplum kırımdan başka bir ifadesi kalmamış olan kapitalizmin ne eski ne yeni iktidar hallerinin devam ettirilme koşulları kalmamıştır. Ya bu durum devam edecek ve toplum, içerisinde yaşadığı doğa ile beraber yok olmaya yüz yüze kalacak ya da komünal topluma dayalı demokratik modernite kendi alternatifini geliştirecektir.

Türkiye'de demokrasi sorunu ve demokratik anayasa çözümü

YOL HARİTASI

Baştarafı sayfa 24'te

Hollanda'yı değişik biçimde de olsa jakobenizmin mayalandığı asıl devrim ülkesi olarak yorumlamak mümkündür. Jakobenizm sadece üst geleneksel tabakanın yönetemez duruma düşmesinin değil, en alttaki yoksullar tabakasının da yönetim için yeterli ideolojik ve örgütsel donanıma sahip olmadığı durumların iktidar hareketidir. Her üç ülkede de benzer koşullar oluştuğunda, jakobenizm en keskin bağımsızlıkçı, özgürlükçü ve eşitlikçi sloganlarla öne atılarak, toplumun ezici bir kesimini kendi önderliğinde ayağa kaldırır. Kritik an, toplumun ezici çoğunluğunun iktidar için ayağa kalktığı bu andır. En büyük değişimlerin de ana rahmine düştüğü anlardır bu anlar. Her şey iliklerine kadar sarsılır. Yeninin doğuşu için bu sarsıntılar gereklidir. Fransa için bu en kritik an, 1792 Nisanı'nda başlar. İşbirlikçi kral, sadece tüm Avrupa aristokrasileriyle işbirliği yaparak, 1789'da başlayan devrime karşı bir karşıdevrim çabası içinde değildir, aynı zamanda kaçış halindedir. Orta sınıfın ılımlı kesimi jirondenler, radikal adımlar atmaktan çekinmektedirler. En alttaki Babeufçü komünistler çok zayıf durumdadırlar. Ortam jakobenler için son derece müsaittir. Artık tarihte bilinen en büyük terör dönemlerinden birisi bu koşullar altında yaşama geçmiştir. 1794 Temmuzu'nda jakoben önder Robespierre'in giyotine gönderilmesiyle dönem son bulur. 1792-94, Birinci Devrimci Cumhuriyet dönemidir aynı zamanda. 1794 sonrası farklı dönemler halinde geçse de, özünde aranan yeni düzendir. Bu arayış günümüze kadar gelen Beşinci Cumhuriyet döneminde de devam etmektedir.

Jakobenizmi çözümlemede bazı hususları kalın çizgilerle belirlemek gerekir. *Birincisi*, bir azınlık hareketi değil, kitlesel harekettir. *İkincisi*, her ne kadar eşitlik ve özgürlük sloganları çok kullanılsa da, esasta orta sınıfın radikal iktidar hareketidir. Diktatoryal dönem de denilebilir. *Üçüncüsü*, tüm ülkeye ve topluma yönelik iç ve dış tehditler ortadan kalktıktan sonra maddi ortamını kaybeden jakoben hareket düşüşe geçer. Yerini genellikle daha sağındaki güçlere, ender de olsa daha solundaki güçlere bırakır. 1870'teki Paris Komünü ve daha önceki, 1848'lerdeki bazı ülke devrimlerinde kısa süre yaşanan bazı hareketlerde görüldüğü gibi.

Jakobenizmle bağlantılı olarak belirtilmesi gereken diğer bir önemli husus, ayağa kalktığı anda kendini yeni ve bütün ulus ve (iktidara geçtiğinde) ulus devlet olarak ilan etmesidir. Bu ulus ve ulus-devletçilik esasta geleneksel toplum formu olan evrenselin, ekümenizmin, ümmetçiliğin yerine geçen yeni kutsalın adı ve biçimidir. İlan edilen yeni ulus ve ulus devletçilik yeni dindir. Algılanması eski dinin yerini alan yeni din olarak gerçekleşmektedir. İktidar olmak için toplumun yeni bir kutsallık olarak biçimsel ilanı şarttır. Aksi halde eski ümmet tarafından alaşağı edilecektir. Fransız ulus devletçiliğinin çok katı doğuşu, ihtilal koşullarının aşırı terörize oluşuyla yakından bağlantılıdır. İhtilalın terörize olması orta sınıf radikalizminin bir özelliğidir. Bazen iktidar olmak için çok sert ve acımasız olma gereği duyar. İktidar şansı ortadan kalktığında hızla pasifizme kayması da aynı nedenledir. İktidar olma umudu ve koşulları zayıfladığında en hızlı sönen ve çoğunlukla sağındaki güçlere teslim olan kesim, yine jakobenler arasından çıkar. Az bir kesimi ise daha da radikalleşerek komünistlere katılır veya bizzat komünist harekete dönüşür. Avrupa'nın ve daha sonra dünyanın tüm devrimci süreçlerinde bu döngüye rastlamak mümkündür. Avrupa somutunda açıklığa kavuşturulması gereken diğer çok önemli bir husus, faşizmle bolşevizmin jakobenizmle bağıdır.

Ulus devlet ise karşı çıktıkları kapitalizmin temel devlet rejimidir

Jakobenizm elbette 1794'te bitmedi, varlığını sürdürmeye devam etti. Kendisinden sonraki tüm devrim süreçlerine değişik biçimlerde damgasını vurdu. İki aşırı sınıf iktidarcılığı ve ulusçuluğunun da babası rolündedir. Alman ulusçuluğu ve en aşırı biçimi olarak Nazizm ne kadar jakobenik kökenlere sahipse, Rus ulusçuluğu ve bolşevizm de o kadar jakobenik kökenlere sahiptir. İtalya faşizminin de kökenleri çok daha açık bir biçimde jakobenizme dayanır. Nazizm ve faşizm –buna bütün faşizmleri eklemek mümkündür– jakobenlerin tekelleşmiş burjuva iktidarının en terörist biçimini ifade ederken; bolşevizm de –bütün benzerleri için de söylenebilir– alt tabaka adına iktidar olmuş kesimlerinin terörizmini ifade eder. Her ikisinde de ulus ve ulus devletçilik çok aşırı biçimde ifade ve inşa edilmiştir, ancak farklı sınıflar adına. Ama ortak bir jakoben kökenlerinin olduğu inkar edilemez. Burada aydınlatılması gereken en önemli husus, bolşeviklerin gerçekte ne kadar komünistleştiği sorunudur. Ben şahsen tüm ideallerine rağmen bolşeviklerin jakoben kökenli oldukları ve tamamıyla komünistleşemedikleri, komünist dönüşüm geçiremedikleri kanısındayım. İktidarcı ve sınıf ulusçu olmaları kendilerini ulus devlet olarak kurgulamalarına yol açar. Ulus devlet ise karşı çıktıkları kapitalizmin temel devlet rejimidir. Endüstriyalizme öncülük etmeleri radikal modernistler olarak ortaya çıkmaları kaçınılmaz kıldığında, geriye devrimden bir şey kalmaz. Reel sosyalizmin Sovyetler Birliği ve Çin başta olmak üzere yaşadığı deneyimler bu gerçeği doğrular.

Jakobenizmin liberalizmle ilişkisi çok daha açıktır. Jakobenizm liberalizmin devrimci terörist akımı olarak rol oynar. Yani liberalizmin radikal kanadıdır. Liberalizmi bir ahtapot olarak düşünmek gerekir; tek kolla değil, çok kolla hareket eder. Liberalizmin kapsamına alamadığı iki hareket, katolik dünya görüşü ve demokratik komünalist harekettir.

Pozitivist ideolojinin değişik öznel ve nesnel idealizmini ve materyalizmini kullanan liberal görüş, çözümlenmesi en güç ideolojik hegemonyadır. Anarşistler gibi en radikal akımlardan en güncel feminist ve ekolojik hareketlere kadar en aykırı gibi görünen akımları ve yaşam tarzlarını kendi modernitesinde eritmesi, kapitalizmin gerçek güç kaynaklarından birinin liberalizmin ideolojik hegemonyası olduğunu kanıtlamaktadır.

Modern Türkiye'nin doğuşunu kapitalizmin küresel ve jakobenik gerçeklikleriyle bağlantısı içinde çözümlemek gerektiği böylelikle daha da açıklık kazanmaktadır. 1870'lerde emperyalist tekelci aşamaya geçen kapitalizm karşısında Osmanlı İmparatorluğu, 1878 Berlin Konferansı'yla iyice dağılma sürecine girdi. Ulus devletçilik akımları içten ve dıştan eski geleneksel imparatorluk kurumlarını sarsıyordu. Alınan reform tedbirleri etkili olamıyordu. İmparatorluğu kurtarmak başta gelen hedefti. Jön Türkler Hareketi olarak adlandırılan akım, Avrupa'da Mazzini önderliğindeki akımın imparatorluğa yansımış koluydu. Jakobenizmin ulusçuluk kolu olarak şekillenmişti.

Osmanlı milliyetçiliği olarak değerlendirilebilecek olan bu akımlardan İttihat ve Terakki akımının kendine özgü yanları dikkat çekicidir. Birinci özelliği, toplum içinde değil, devlet içinde örgütlenmiş bir akım veya hareket olmasıdır. İkinci önemli özelliği, baştan itibaren devlet ulusçuluğu biçiminde örgütlenmesidir. Üçüncü özelliği, devlet eliyle kapitalizm ve burjuvazi olarak sistem dönüşümünü yaşamasıdır. Bu üç özelliği, İttihat ve Terakki jakobenizminin sağcı faşist karakterini açığa vurmaktadır. Alman Nazizmi ve İtalyan faşizminin bile kitle hareketi olarak başlamalarına ve sonradan devlet olarak örgütlenmiş olmalarına karşılık, İttihat ve Terakki'nin her şeyiyle devlet içinde oluşması, jakoben milliyetçiliğin en gerici, aslında jakoben olmaktan çıkmış faşist karakterini yansıtmaktadır. Devlet içinde paralel bir devlet olarak örgütlenmesi eşine ender rastlanan bir örgüt olduğunu göstermektedir. Geleneksel devlete göre ilerici bir devlet olarak değil, faşist bir devlet olarak doğuşu simgelemektedir. Bu haliyle bir ilktir, örnek bir olgudur. Hitler'in daha sonra onu kendine model alması boşuna değildir. Devlet içinde devlet olmanın ilk modeli olmaktadır.

Daha ilginç olanı devlet içinde devlet eliyle bir ulusçuluk inşa etmesidir. Örgütün ilk dört kurucusunun Türk kökenli olmadıkları halde bir proto-Türk ulus inşa etmeye yönelmeleri ağırlaşacak olan demokrasi sorununun ön habercisi niteliğindedir. Kurdukları paralel devlet ve ulus hem geleneksel devlete, hem sosyolojik gerçeklere baştan itibaren terstir. Tamamen kurgusaldır. Faşist karakterin belirgin bir niteliği daha kendini böylelikle ortaya koyuyor. Cemiyetin 20. yüzyılın başlarında komitacılığa yönelmesi bir nevi iç savaş anlamına gelmektedir. İç savaşın devlet içinde verilmesini 1906 silahlı komitacılığıyla başlatmak mümkündür. Devlet içinde iç savaşın yaşanması da ilginç ve eşine az rastlanır bir örnektir. Sonrasında darbeciliğe model olarak alınacak bu adım, Batı türü demokrasileri bile olanaksız kılacaktır.

İttihat ve Terakki'nin devleti ve toplumu yönetme tarzı baştan sona komplocu ve darbeci nitelikteydi

Gayri resmi çekirdek olarak resmi devleti kullanmak, demokratikleşmenin en ağır ihlali anlamına gelmektedir. Daha da vahimi, devletin devlet olmaktan çıkarılmasıdır. Devletin en bariz vasfı, resmiyeti ve belirgin kurallarla toplumu idare etmesidir. Tüm kusurlarına rağmen, Osmanlı sultanlarının devleti yönetme gelenekleri çok belirgindi. Belli bir ahlakları ve dini karakterde de olsa kuralları vardı. Komplocu bir taktiğe başvurmak çok ender durumlarda, o da bazı kişisel davranışlar sonucu mümkündü. İttihat ve Terakki'nin hem devleti hem toplumu yönetme tarzı baştan sona komplocu ve darbeci nitelikteydi. Devlet olmaktan çıkma bu gerçeği ifade eder. Birinci Dünya Savaşı'na girişte de bu gerçeklik bütün çıplaklığıyla devrededir. Derinliğine bakıldığında, jakobenizmin en yoz ve faşistleşmiş yöntemleriyle aslında devlet kurtarılmıyor, tasfiye ediliyor. Devletin çeteleşmesi, ortadan kalkması anlamına gelir. Birinci ve İkinci Meşrutiyet, bütün iyi niyetlerine rağmen, amaçlarının tersine gayri meşrutiyetçi, çeteci bir devlet veya devletsizlik anlayışına katkıda bulunmuştur. Bürokratik çetecilik yeni devleti eskisini aratır tarza sokmuştur.

Alman faşizminin 1945'te yaşadığı bozgunu, Türklük adına İttihat ve Terakki faşizmi 1918'de yaşamıştır. Başka türlü de olamazdı. Devlet, içindeki çeteleşmeyle çok önceleri bozgun halindeydi. 1918'de Anadolu ve Mezopotamya'da sadece devlet değil, toplum da açık işgalle karşı karşıya gelmişti. Devlet ve demokrasi krizi en derin haliyle yaşanıyordu. Bu duruma karşı geriye kalan devlet aygıtları ve toplumsal güçler nefsi müdafaa, yani öz savunma durumuna geçmekten başka çare bulamamışlardı. Bu tablo karşısında Mustafa Kemal önderliği açık ki jakoben bir özelliği çağrıştırmaktadır. Açık işgal adım adım gelişmektedir. Geleneksel yönetici elit çoktan yabancı güçlerle işbirliği içine girmiştir. Çok cılız olan komünist hareketin önderlik konumu yoktur. Geriye orta tabaka adına en radikal ve örgütlü olanın toplumun tümü adına harekete geçme şansı kalmaktadır. Mustafa Kemal hem kişilik olarak yetişme tarzı gereği, hem de öz bilinç ve irade olarak bu koşulların biçilmiş kaftanı ve kaptanı durumundadır. Ayrıca Fransızca'yı bilmesi, jakobenizmin ilkelerini benimsemiş Üçüncü Cumhuriyet Fransası'nı iyi kavramış olmasında kolaylık sağlamıştır. Jakoben cumhuriyetçiliği iyi kavramıştır. Örgütlülük açısından da konumu önemlidir. Hem İttihat ve Terakki yönetimine muhalif kalmış olması, hem de bu yönetimin dağılmasıyla kendi grubuyla bütünleşmesi jakobenik önderlik şansına büyük katkıda bulunmuştur. Geriye kalan, fiili önderlik konumuna geçiştir.

Mustafa Kemal'in 1919'da fiili önderliğe nasıl başladığı bilinmektedir. Burada sorulması gereken temel soru, İngiliz işgal komutanlığının ve Sultan Vahdettin'i nasıl aştığında düğümlenmektedir. Birçok spekülasyona konu olan bu sorunun cevabı, fiili önderliğe geçişle birlikte önemini yitirmektedir. 1920'de TBMM'nin ilanıyla başlayan süreç, aslında işgale karşı olmanın da ötesinde toplumsal bir devrimi ifade etmekteydi. Meclisin niteliği ve hedefleri bu gerçeği kanıtlar. Belirtilmesi gereken en önemli husus, bu devrimde temel

rol oynayan güçlerin, dağılmış devlet güçleri değil, toplumsal güçler olduğudur. Eğer toplumsal güçler destek vermeselerdi, hastalıklı ve derinliğine bozgunu yaşayan devlet aygıtları devrimci hareketi yönetemezlerdi. Bu durumu çok iyi kavramış gözüken Mustafa Kemal'in ısrarla meclisi tek meşruiyet kaynağı olarak görmesi anlaşılırdır. Meclis, yeterince derinlikte olmasa da, ihtilal koşullarının farkındadır. Toplumun ağırlıklı güçlerini temsil etmektedir. İlk meclisin demokratik vasfı açıktır. Dini, milli ve sınıfsal yapısıyla kendisine esas aldığı Misak-ı Milli sınırları konumuna açıklık getirmektedir. Sonuna kadar işgale karşı çıkacaktır. Toplumun dinsel niteliği milli niteliğinin önündedir. Müslüman Türkler ve Kürtler esas toplumsal güçlerdir. Komünizme karşı düşman değildir. Lenin'in şahsında Komünist Enternasyonal'le dostluk içindedir. Orta sınıfın damgasını taşımaktadır. Bürokrasi ve eşrafın önemli bir kısmı bu sınıftan olup, hareketi ölüm kalım sorununa çare olarak görmektedir. Daha da somutlaştırırsak, TBMM'de ittifakı sağlanan güçler ideolojik olarak orta sınıf kökenli laik Türk milliyetçileri, eşraf ve aşiretlerden islami ümmetçiler olarak Türk ve Kürt önderler, alt tabakadan bolşevizme sempati duyan sosyalistlerdir. Çok belirginleşmiş olmasa da, bu akım ve temsilcileri açık işgal koşullarında toplumsal güçler olarak harekete geçmiş bulunmaktadır.

İsyan bahanesiyle tek partili hegemonik bir sistem tercihine gidilmiştir

Mustafa Kemal'in önderliği uğraş gerektirse de kabul görmüştür. Açık işgali bu toplumsal güç mevzilenmesi önlemiştir. 1920-1922 yılları şiddet ve askeri yanı ağır basan bir devrim sürecidir. Jakobenik bir süreç olarak başarılı geçmiştir. Bu dönem demokratikleşme açısından önemli bir fırsat sunmuştur. Cumhuriyet'in 1923'teki ilanıyla bu fırsat devam etmiştir. Fakat 1924 Anayasası'yla 1921 Anayasası'nın çok gerisine düşülmesi, 1923 seçimleriyle TBMM'deki çok sesliliğin bastırılması, 1925 Kürt İsyanı bahanesiyle Kürtlerin dışlanması bu tarihi fırsatı tersine çevirmiş, tek partili hegemonik bir sistem tercihine gidilmiştir.

Bu sürece neden ve nasıl geçildiği halen tartışması süren önemli bir gündem konusudur. Fakat sonuç itibariyle 1921 Ocakı'nda TKP Önderi Mustafa Suphi ve önder kadrolarının komployla katledilmeleri, 1923'te islami hareketin iki önemli şahsiyeti olan Said-i Nursi ve Mehmet Akif'in yaşadıkları sürgün, 1925'teki Kürt isyanında yaşanan komplo ve provokasyonlar, arkasındaki nedenler ve güçler kim ve ne olursa olsun, demokratik ittifakın bozulduğunu ve hegemonik sürecin esas alındığını açıkça kanıtlamaktadır. Hegemonik sürecin değerlendirilmesinde Mustafa Kemal'i sorumlu tutmak, esas nedenleri göz ardı etmeye yol açar. Mustafa Kemal tarihsel rolünü işgalin önlenmesinde ve cumhuriyetin ilanında yeterince oynamıştır. Fakat cumhuriyetin demokratik ittifakını koruyamamış, bozulmasının önüne geçememiştir. Bunda iç ve dış nedenler kişilerin rolünün çok üstünde etkili olmuştur. İçte Kürt İsyanı kışkırtmacıları ve saltanat işbirlikçileri, Kürtlerin dışlanmasında önemli rol oynamıştır. Halbuki TBMM, 1922'de yapılan gizli oylamada 63'e karşı 373 oyla Kürtler için özerkliğe dayalı bir meclis kurulması kararını kabul etmişti. Mustafa Kemal 1924 başlarında bizzat verdiği beyanatlarla Kürtler için bir nevi demokratik özerklik anlamına gelebilecek çözüm projelerinden bahsetmekteydi.

Kürtlerin dışlanması, Mustafa Kemal'in bilinçli bir etnik temizlik kararından ziyade, Britanya'nın saltanat yanlılarıyla birlikte Musul-Kerkük'ün Misak-ı Milli'ye rağmen hudutların dışında bırakılması için geliştirdiği provokasyonlarla bağlantılıdır. Açıkçası şu yapılmıştır: Musul-Kerkük karşılığında -tıpkı Rumlara ve Ermenilere karşı yapıldığı gibi- bir tasfiye anlaşmasına gidilmiştir. Cumhuriyet neden karşısında bağımsızlık savaşı yürüttüğü Britanya İmparatorluğu'na verdiği tavizler karşılığında Kürtleri sistem dışına attı? Bu, tarihi bir hatadan ziyade bir tercihle ilgilidir. Kürt ittifakına ihtiyaç kalmadığı düşünülmektedir. Ayrıca İngilizlerin Kürt desteğinden çekinilmektedir. Varılan uzlaşma Yunanlılar, Ruslar ve Fransızlarla yapılan antlaşmalara benzemektedir. Bu durumda cumhuriyetin daha ilk kuruluş yıllarında attığı antidemokratik adımların en önemlilerinden birisi Kürtler konusundadır. Sonuç, günümüze kadar süren büyük acılar, maddi kayıplar ve cumhuriyetin hep antidemokratik yönde büzülmesi olmuştur.

İslami ümmetle ittifakın bozulması ikinci önemli antidemokratik adımdır. Her ne kadar laiklik adı altında islami ümmete karşı sürekli bir ideolojik ve pratik kampanya sürdürülse ve sorun ilericilik gericilik biçiminde sunulsa da, gerçekleşenler sistemin hegemonik tercihidir. Hakim toplumsal ağırlık olan islami ümmet anlayışı ve kitlesinin hegemonya altına alınması, içine girilen kapitalist modernitenin bilinçli antidemokratik hamlesidir. Bunda da Britanya İmparatorluğu başta olmak üzere, Avrupalı önde gelen hegemonik güçlerin rolü önemlidir. Tercih onların da tasvibi doğrultusunda olmuştur. Yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin içte ve dışta islam ümmetinden koparılması stratejik bir amaç olarak öngörülmüş ve bu yönde davranılmış, tercihte bulunulmuştur.

Amele kesiminin temsilcileri de daha başlangıçta sistemin dışında tutulmaya çalışıldı. Sadece Mustafa Suphilerin katliamı değil, sürekli yasaklanma ve tutuklanmaları sistemin dışlama tercihinden ileri gelmekteydi.

Kendini cumhuriyetin koruyucu kanatları altında oluşturmak isteyen bir burjuva hegemonyası söz konusudur. Stratejik müttefiklerini kullanarak, kapitalist moderniteden kendi hegemonyası altında iktidar olma iznini koparmıştır. İzmir İktisat Kongresi'yle daha cumhuriyet ilan edilirken kapitalizm tercihini açıkça göstermiş, medeni devrimlerle modernite tercihini ortaya koymuş, müttefiklerini sistem dışına iterek seçimini açıkça Batı uygarlığından yana yapmış yeni bir devlet söz konusudur. Bunda Mustafa Kemal'in kişiliğinden ziyade, konjonktürel ve yapısal süre kavramları geçerlidir. İlan edilen cumhuriyeti yaşatmak, Britanya İmparatorluğu'yla dostluktan geçiyordu. Her ne kadar Moskova'daki yönetimle bir dostluk antlaşması varsa da, esas dostluk Britanya cephesiyle olmak durumundaydı.

Mustafa Kemal'in dış politikasına damgasını vuran bu gerçekliktir. Mustafa Kemal'in gerçekçiliğini göz önüne getirdiğimizde, olan biteni anlamak zor değildir. Açıkçası cumhuriyet ancak Britanya İmparatorluğu'yla uzlaşarak yaşatılabilecekti ve öyle de yapılmıştır. Britanya'nın bu dönemdeki politikasıyla tamamen uyuşan bir siyasal oluşum söz konusudur. Cumhuriyetin bir ulus devlet olmasına müsaade edilmiş, karşılığında Kürtler, islamcılar ve sosyalistler dışlanmıştır. Britanya politikasıyla bu uzlaşma olmasaydı, cumhuriyet temel müttefiklerini göz ardı edemezdi. Ulus devlet tercihinde dönemin konjonktürel, otoriter ve faşist rejimlere doğru kayması da etkili olmuştur. Özellikle 1930'lar sonrasında bu tercih çok daha belirgindir. Cumhuriyet'in uzun süre tercihi açıktan Batı uygarlığından yana olmuştur. Sovyet tercihi ve islami uygarlığa yeniden dönüş asla gündeme getirilmemiştir.

İttihatçı geleneğin katı ulus devletçi ideolojisi antidemokratik ve hegemonik bir yapılanma içinde olmuştur

Türkiye Cumhuriyeti'nde ulus devletin aşırı bir milliyetçilikle yürütülmeye çalışılması her türlü demokratik adımdan daha önemli görülmüştür. Sanıldığının aksine, Mustafa Kemal bu deneyimde en önde değildir. 1930'daki Serbest Fırka deneyimi, Sümerler ve Hititlerle ilgili araştırmalarla derinden ilgilenmesi, demokratik ve ırkçı olmayan, Anadolu kültürel zenginliğine dayalı bir yurtseverlik arayışında olduğunu göstermektedir. Ulus devletçi programın tüm aşırılıklarıyla ve hızla sürdürülmesi ittihatçı geleneğin gücüyle bağlantılıdır. Mustafa Kemal dışında bu gelenekle mücadele eden yok gibiydi. Tersine, başta İsmet İnönü, Fevzi Çakmak ve Kazım Karabekir olmak üzere önde gelen askeri ve sivil bürokrasinin ezici bir kesimi İttihat ve Terakki kökenli olup, halen o geleneğin sıkı takipçileriydi. Değişiklik sadece Alman yanlısı olmaktan İngiliz yanlısı olmaya doğru olmuştu. İzmir suikastı sonrası olup bitenler Mustafa Kemal'in tam bir tecrit durumunda kaldığını göstermektedir. 1926-27'ler sonrasının Mustafa Kemal'i, bürokrasinin çarkları arasında Çankaya'ya kilitlenmiş durumdadır. "Kişilerin değil konjonktürün hükmü yürürlüktedir" derken, bu gerçeğin önemli olduğu vurgulanmak istenmiştir. Britanya İmparatorluğu'na bağlı siyonist hareketin 1947'de İsrail kuruluncaya kadar Yahudilere yeni Türkiye'yi anayurt olarak önermesini de bu süreçte önemle göz önünde tutmak gerekir.

Özcesi Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümüne kadar geçen cumhuriyet dönemi, ittihatçı geleneğin katı ve aşırı ulus devletçi ideolojisi ve uygulamalarıyla antidemokratik ve hegemonik bir yapılanma içinde olmuştur. Öncelik tanınmasına rağmen, devlet kapitalizmi ve endüstriyalizmin gelişmesi sınırlı kalmıştır. Çağdaş Batı uygarlığı denilen kapitalist modernite, hegemonyasını ancak tek partili otoriter bir rejim altında yürütmüştür. Demokrasi sorunu alabildiğine ağırlaşmış, İkinci Dünya Savaşı sonrasında sistemin yeni hegemonik gücü olan ABD'nin yükselişiyle bağlantılı olarak Demokrat Parti'nin (DP) 1945-50'deki çıkışıyla patlama yapmıştır. DP ile sisteme eklenen, islamcı eşrafın bir kesimidir. Laiklikte gerileme denilen olay, özünde bürokratik burjuvazinin devlet rantındaki payının azalmasıdır. Rant mücadelesi laiklik üzerinden yürütülmektedir.

Bastırılan sol da bu yeni dönemde kıpırdanmak ister. Kürt hareketi çok daha cılız bir çıkış içindedir. İttihatçı faşizmin bastırdığı üç demokratik hareket sırayla canlanmaya çalışırken, ABD hegemonyası altında NATO'ya da giren Türkiye Cumhuriyeti, İngiltere korumasından ABD korumasına geçer. ABD bu korumayı gladio teşkilatıyla yapar. 1950-2007 yılları arasında tüm askeri siyasi yapı gladionun denetiminde çalışır. 1920-22 jakobenik dönemin dışındaki tüm sürecin kapitalist modernitenin kontrolü altında geliştiğini kavramak, demokratik sorun açısından önem taşır. Bağımsızlık bir küçük burjuva ütopyası olup gerçeği ifade etmemektedir. Kapitalist modernitenin dünya hegemonyasını kurduğu bir sistemde hiçbir ülke ve devlet bağımsız olamaz. Türkiye Cumhuriyeti, Anadolu'nun özgüllüğü nedeniyle sistemin en çok bağımlılık ağında tutulan devleti konumundadır.

Soğuk savaştan sonra önemi kalmayan gladio teşkilatı, PKK nedeniyle 2007 yılına kadar Türkiye'de etkili olmaya devam eder. Türkiye'de çeşitli adlar altında faaliyet yürüten NATO gladiosu, burjuva anlamda bile demokrasiye şans tanımaz. Türkiye Cumhuriyeti 1925-90 yılları arasında, Sovyetler'in dağılışına kadar anti Sovyetik bir roldeyken, 1990 sonrasında islami geleneğin modernleşmesinde model ülke olarak kullanılmak istendi. Türkiye Cumhuriyeti'nin bu denli kullanılmak istenmesinde devlet içindeki komitacı darbeci yapının büyük rolü vardır. Çeşitli kliklerin birbirine karşı kullanılması bu fırsatı yaratmaktadır. Devlet içindeki çete savaşı, toplumsal sorunları sanılanın çok ötesinde ağırlaştırmaktadır. Olası bir demokratik hareketi kendi sonu gibi değerlendirmekte, en ufak demokratik kıpırdanışları bile ezmektedir.

Batı uygarlığı için Türkiye Cumhuriyeti'nin anlamı, güvenliğine yaptığı katkı ve ekonomisine sunduğu pazar ve ucuz işgücüyle sınırlıdır. Türkiye Cumhuriyeti'nin PKK ile olan mücadelesi sadece sistemin bu politikasını açığa çıkarmakla kalmadı, PKK'nin çelişkisinin sistemle olduğunu da kanıtladı. Bir Kürt-Türk ayrışmasının amaç olamayacağı anlaşıldı. Türkiye'deki gerçek demokrasi mücadelesi ilk defa hakim sistem gerçeklerinin bu yönlü açığa çıkmasıyla radikal bir görünüm aldığını ortaya koydu. PKK savaşımının cumhuriyetle değil, ona yönelik antidemokratizmle ilgili olduğunun anlaşılması büyük önem taşır. Ulus devletçiliğe karşı bir ulus devletçiliğin darboğazından çıkış, tutarlı demokratikleşme anlamına gelmektedir. Bu da çok ağırlaşmış demokrasi sorununun çözüm sürecine girmesi demektir.

Sonuç olarak, Oğuz boylarında 11. yüzyıl başlarında artan sorunların islamiyete yönelerek çözümlenmeye çalışılması, bugünkü Türkiye'nin demokratikleşme sorunlarının başlangıcını oluşturur. Boyların üst hiyerarşileri devletleşerek sorunlarını çözümlemeye çalışırken, alttaki yoksul kesimler Türkmen adı altında Ortadoğu'ya yayılarak ilkel, doğal demokrasi halindeki yaşamlarını sürdürmeye çabaladılar. Üst tabakanın etnik özellikleri Arap ve Fars kültürü içinde erirken, Türkmen boyları etnik özelliklerini günümüze kadar taşıdılar. Boy aristokrasisi devlet yöneticisi ve askeri komutanlar olarak merkezi uygarlıkta yer alırken, Türkmenler, eski göçmen yaşantıları hala ağırlıkta olmakla birlikte, yarı yerleşik yaşama da katıldılar. Çoğunlukla yerleşik halklarla kaynaştılar. Gerek Selçuklular ve Atabekler, gerek Osmanlılar dönemindeki rejim feodal aristokrasinin ortak uygarlığı biçiminde gelişirken, halklar nezdinde iç içelik durumu yaşamın doğal hali olarak devam etti.

Türklerin ve Kürtlerin tarihte bir çok stratejik ittifakları olmuştur

Bugünkü Türklerin ve Kürtlerin ataları, aralarında bazı çelişkiler yaşansa da, stratejik ilişki içinde olmanın hayati rol oynadığının farkındaydılar. Daha 11. yüzyılda Anadolu'nun kapılarının Oğuz boylarına açılmasında ve Haçlı ordularına karşı savaşta her iki halkın ortak bir strateji içinde hareket ettiğini görmekteyiz. Türk ve Kürt beyliklerini aşan, kavimsel olarak gelişen bu stratejik bağlar sadece Bizans İmparatorluğu'na ve daha sonra Haçlılara karşı olmakla sınırlı kalmadı, Arap ve Fars sultanlık, şahlık ve emirliklerine karşı da geçerliliğini korudu. Kürdistan Eyaleti'nin ilk defa Selçuklular döneminde oluşturulması bu gerçeği kanıtlar. Eyyubi Kürt Hanedanlığı'nda daha da çarpıcı olan bu ilişki Artukoğulları, Karakoyunlular ve Akkoyunlular döneminde de varlığını sürdürür. Osmanlı İmparatorluğu'nun İran, Arabistan ve Kafkasya'ya doğru yayılmasında karşılaştığı sorunlar, İdris-i Bitlisi'nin uzun süren diplomatik uğraşları sonucu Kürt beylikleriyle sağlanan birlikle aşılır. İmparatorluk iki kat büyür. Stratejik ittifak bu dönemde daha da açıktır. İmparatorluğun temel çekirdeği kavimsel olarak Türkler ve Kürtler olmuştur. İki toplum arasında doğal asimilasyonla benzerlikler oluşmuş ve ortak kültürel özellikler yoğunca yaşanmıştır. Kökeni Kürt olan Türkmenler, kökeni Türkmen olan Kürtler çoğalmıştır.

19. yüzyıl başlarında Napolyon'la stratejik bir hamleye dönüşen Avrupa modernitesinin Ortadoğu kültürüne sızması, giderek gelişen işgal ve sömürgecilik uygulamaları mevcut dengeleri derinden sarsmış ve değişikliğe uğratmıştır. Hıristiyan halklarda erken gelişen kapitalist modernite yaşamı ve kültürü, ulus devletçi eğilimleri körüklemiştir. 19. ve 20. yüzyıl modernitesi, binlerce yıllık bir bütünselliği olan Ortadoğu kültürünü ulus devlet unsuruyla parçalayarak, büyük bir kargaşaya, krize ve çatışmalara sürüklenmesine yol açmıştır. Osmanlı İmparatorluğu Batı modernitesinin bu ulus devlet projesiyle parçalanmış ve yıkılmıştır. Devlet içinde paralel devlet oluşturmak için komitacılığa soyunan İttihat ve Terakki Cemiyeti, 1906'da silahlı komita aşamasına geçerek devlet krizini daha da derinleştirmiştir. Modernitenin ulus devlet eğilimini durdurmak adına en gerici, şoven ve faşist bir ulusçuluk inşasına yönelmiştir. Ağırlığını Türk olmayanların oluşturduğu Türkçülük akımı, gerek imparatorluğun yıkılmasında gerek Cumhuriyet sürecinin sancılı geçmesinde, anti demokratikleşmesinde ve tıkanmasında belirleyici neden olmuştur. Parçalanma ve tıkanmaya rakip ulus devletler kadar katkıda bulunmuştur.

Mustafa Kemal'in kendine model seçtiği Üçüncü Fransa Cumhuriyeti'nin kavram, kuram ve kurumlarını 1919-22 –bir yandan artan yabancı işgallerine, diğer yandan saltanat işbirlikçiliğine karşı– jakobenik devrimiyle hayata geçirmesi, yaşanan devlet krizine sınırlı da olsa çözüm olabildi. Türkiye Cumhuriyeti İttihat ve Terakki komitacılığının derin-

"Soğuk savaştan sonra önemi kalmayan gladio teşkilatı, PKK nedeniyle 2007 yılına kadar Türkiye'de etkili olmaya devam eder. Türkiye'de çeşitli adlar altında faaliyet yürüten NATO gladiosu, burjuva anlamda bile demokrasiye şans tanımaz. Türkiye Cumhuriyeti 1925-90 yılları arasında, Sovyetler'in dağılışına kadar anti Sovyetik bir roldeyken, 1990 sonrasında islami geleneğin modernleşmesinde model ülke olarak kullanılmak istendi. Türkiye Cumhuriyeti'nin bu denli kullanılmak istenmesinde devlet içindeki komitacı darbeci yapının büyük rolü vardır"

leştirdiği krizin parçalanma ve yıkıma götürdüğü imparatorluğun enkazı üzerinde kuruldu. Devlet sorunu kısmen çözümlenebildi, fakat toplumsal sorunlar daha da derinleşti. Cumhuriyet projesi bir modernite projesiydi. Batılı hegemonik güçlerin Lozan'daki onayıyla hayata geçirilmeye çalışıldı. 1920-22 jakoben devrimi sadece devlet krizini cumhuriyetle aşmakla sınırlı kalmayabilirdi. İttifak halindeki güçler olan laik Türk milliyetçileri, sosyalistler, islam ümmetçileri ve Kürt toplum temsilcileri, içyüzü hala tam çözümlenemeyen komplo ve provokasyonlarla cumhuriyetten dışlanmasalardı, cumhuriyet rahatlıkla demokrasiye doğru evrim gösterebilirdi. Ne de olsa zafer, bu güçlerin ittifakı altında gerçekleşmişti. Komplo ve provokasyonlarla yürütülen dışlanmayı Mustafa Kemal'e bağlamamak, doğru bir çözümleme için önem taşır. Çünkü Mustafa Kemal'e karşı da ciddi komplo, suikast ve provokasyonlar geliştirilmişti. Bunda Mustafa Kemal'i kuşatan İttihatçı kadronun belirleyici payı vardır. CHP ismen değişmiştir, özünde ise İttihat ve Terakki Partisi'nin aldığı yeni biçimdir. Mustafa Kemal, Serbest Fırka (1930) deneyimiyle CHP tekelini kırmayı denemiş, ama başarılı olamamıştı. 1935'ten sonra CHP'nin tüzük ve programı İtalyan Faşist Partisi'ni açıkça model olarak benimsemiş olup, Mustafa Kemal'in de çok açık olan tepkisiyle karşılaşmıştı.

İttihatçı darbe ve komplolar toplum üzerinde despotik yönetim geleneğini sürdürme denemeleridir

Şunu önemle belirtmek gerekir: 1926'dan sonra baskın olan Mustafa Kemal'in kişisel ağırlığı değil, İttihatçı kadronun adım adım cumhuriyeti ele geçirişi, faşistleşme zihniyetini aşırı ulus devletçilik temelinde kurumlaştırma deneyimidir. Mustafa Kemal'in çok net olan orduyu siyasetin dışında tutma ve kanun devletini tesis etme, sınıf ve zümre esaslarını reddetme, dışa karşı bağımsızlık ve özgürlük siyaseti izleme yaklaşımı kendisini kuşatan kadro tarafından komplo ve imtiyaz politikalarıyla boşa çıkarılmış ve bu siyaset günümüze kadar darbelerle yürütülmeye çalışılmıştır. Söz konusu olan, saray içi darbelerle ittihatçı darbe ve komploların devleti devlet olmaktan çıkarma, ele geçirme ve toplum üzerinde despotik yönetim geleneğini sürdürme denemeleridir. Buna karşı devleti gerçekten devlet niteliğinde sürdürür kılmak için verilen çok önemli mücadeleler de vardır. Mustafa Kemal'in cumhuriyet inşası bu çabaların başta gelenidir.

Batı modernitesi sürecinde karşılıklı olarak çekişen bu iki anlayış devleti sürekli kriz içinde tuttuğu gibi, toplumu da ağır sorunlarla karşı karşıya bırakmış, tutarlı bir demokratizmin hayata geçirilişini engellemiştir. Cumhuriyet darbe, imtiyaz ve oligarşik tekellerin rant kapısı olmaktan kurtulamamış, gerçekten laik, sosyal ve demokratik bir hukuk devleti haline gelememiştir. Bunun temel nedeni de elbette 1920'lerin başında kurulan toplumsal demokratik konsensüsün tasfiye edilmesi ve darbeci, imtiyazcı ve oligarşik tekellerin hegemonik çabasıdır. Devlet içinde verilen mücadele hukukla, sosyal, laik ve demokratik devlet kavramlarıyla ilgili olmayıp, çok büyük olan iktidar rantını ele geçirmek içindir.

Bu süreci cumhuriyet tarihi boyunca üç devreye ayırabiliriz; 1926-50 yıllarını kapsayan birinci dönem, tek partili otoriter bürokratik oligarşiyle karakterize edilebilir. İkinci dönem, 1950-80 dönemi, bürokratik oligarşiye ortak olmak isteyen toprak sahipleri, ticaret burjuvazisi ve ithal ikameci sanayiciler arasında devlet rantının yeniden paylaşımı için girişilen sert çekişme ve darbeler sürecidir. Üçüncü dönem, 1980-2010 dönemi, küresel finans kapitalin direkt müdahalesiyle devlet rantına dahil olmasının belirginlik kazandığı süreçtir. Her üç dönemin ortak özelliği, gelişen devlet ve özel kapital tekellerinin toplum ve halk kesimleri üzerinde kurdukları çok sert oligarşik yönetimlerle, bunun için devleti ele geçirme odaklı parti ve sendika kavgalarıyla dolu geçmesidir. Bu süreci dışarıdan kontrol eden hegemonik güç, 1925-45 döneminde esas olarak Britanya İmparatorluğu ve 1945-2010 döneminde de ABD'dir. 1950'lerden sonra kısmen AB, IMF ve Dünya Bankası da sürece ortak olmuştur. NATO gladiosu esas yöneticidir.

Cumhuriyetin kuruluş müttefikleri olan güçler ise, kendilerine yönelik hegemonyacılığa karşı doğal olarak direniş konumunda kalmışlardır. Her üç dönem boyunca birbirlerinden kopuk ve dağınık da olsa, bu güçlerin direnişine veya sistemle bütünleşme çabalarına tanık olmaktayız. Kuruluşta etkin olan Sovyet Rusya ve ona bağlı sosyalistler ve komünistler hegemonik güç tarafından ilk darbelenen, bastırılan ve kurban edilen güçler konumundadır. Mustafa Suphilerin katliamıyla başlayan imha süreci, 1927 Komünist Parti tevkifatı, Hikmet Kıvılcımlı ve Nazım Hikmet'in tutuklanmasıyla derinleştirilmiştir. 1950'den sonra baskı ve tevkifat NATO'ya giriş malzemesi olarak daha da koyulaştırılmıştır. 1960'taki 27 Mayıs Bürokratik Darbesi'yle fırsat bulan sosyalistler kendini bulmak ve demokratik adımları seslendirmek istemişlerse de, 12 Mart 1971 darbesiyle tekrar bastırılmışlardır. Direnişleri 1980'lere kadar sürdürülmeye çalışılmışsa da, 1980 darbesiyle belleri iyice kırılmış ve günümüze kadar bir türlü kendilerine gelememişlerdir. Halen radikal demokrasi olarak kendilerini birleşik, çoğul bir örgütlenmeye kavuşturamadan dağınık, sorumsuz ve çok zayıfça varlıklarını sürdürmeye çabalamaktadırlar. Potansiyelleriyle orantılı bir aktifleşme ve demokratikleşme adımlarını atma görevleri vardır.

İslami ümmetçiler benzer darbeler, tevkifat ve sürgünlere maruz kalmalarını daha az direnişle, ama içten tepki biriktirerek karşılamışlardır. 1923-50 yılları arasında Mehmet Akif, Said-i Nursi ve Necip Fazıl'ın şahsında yaşanan aydın direnmesi, islamiyetin modernleşme çabasıdır. Bir nevi Türkiye'nin müslüman kardeşliğine ve yeniden yorumdan geçirilmiş islami direnişine önderlik edilmiştir. 1950-80 arasında hem içte hem dışta hakim hegemonik güçlerden bazılarıyla ilişkilerini geliştirip iktidara ve dolayısıyla devlet rantına ortak olmuşlar, özel kapitalizm yoluyla sermaye tekeli olma sürecine girmişlerdir. Erbakan hareketi dönemin tipik islami hareketidir. Var olan birçok akımın iktidar temsiline yönelik özlem ve çıkarlarını ifade eder. Nurculuk olarak devam eden Said-i Nursi hareketi daha alttan ve birkaç kol halinde devam eder. Tarihsel arka planda, hepsinin arkasında 19. yüzyıl Nakşibendiliği vardır. Kendileriyle sınırlı bir demokratik istem geliştirmekle birlikte, tutarlı ve sistematik bir demokratik tutumun sahibi olamamışlardır. 1980-2010 döneminde Turgut Özal şahsında bir koruyucu şemsiye bulmuşlarsa da, iktidarlaşma ve sermayeleşme sürecinde bürokratik oligarşi tarafından sürekli tehdit altında bırakılmışlardır. Özellikle ABD, AB, IMF, Dünya Bankası ve kimi Arap sermaye çevreleriyle geliştirdikleri ilişkiler onları sistemin ortağı kılmış, Necmettin Erbakan'ın kısıtlı başbakanlığından sonra R. T. Erdoğan'ın 2000 sonrası önderliği ve başbakanlığı döneminde bu ortaklık daha kalıcı bir nitelik kazanmıştır.

Bu güçler ağır bir demokratikleşme sorunuyla karşı karşıyalar. Bürokratik oligarşi karşısında kendilerini sürekli tehdit altında görmektedirler. Bu tehdidi ya tam demokratikleşme hamlesiyle aşacaklar, ya da bu hamle gerçekleşmezse, solun yaşadığına benzer bir darbelenme ve parçalanma operasyonuyla –ki, Ergenekon yargılanması bu gerçeği ifade eder– mevcut konumlarını yitirecekler.

Bürokratik oligarşi karşısında konumu en kritik ve trajik olan kesim, cumhuriyetin kuruluşunda müttefik güç konumundaki Kürtlerdir. Cumhuriyetin ve Kurtuluş Savaşı'nın olmazsa olmaz niteliğinde bir asli unsuru olmasına rağmen, Kürtlerin içine düşürüldükleri durum hayli karanlıktır ve birçok komplo, provokasyon ve tenkil hareketiyle bağlantılıdır. Daha önceleri Anadolu'nun Rumlar ve Ermenilerden arındırılmasına benzer bir politikanın 1925-50 döneminde Kürtlere de dayatıldığı ve bir Kürtsüzleştirme politikasının yaşatıldığı, 1925-38 isyan sürecinin de bu politikayla bağlantılı olduğu anlaşılırdır. Britanya İmparatorluğu'nun bundaki rolü, Ermeniler, Rumlar ve Asurilerin tasfiyesindeki rolüyle aynıdır. Cumhuriyetin erkenden otoriter bir rejime çekilmesinde ve kapitalist moderniteye bağlanmasında Britanya İmparatorluğu'yla girilen ilişki belirleyici olmuştur. Mustafa Kemal ile İsmet İnönü denetimindeki kadro arasında şiddetli bir çekişmenin var olduğu, cumhuriyetin sağa, antidemokratik konuma çekilmesinin bunda rol oynadığı, Mustafa Kemal'in Sovyet dostu ve bağımsızlık tavrına karşılık diğer tarafın Britanya İmparatorluğu'yla çok yönlü ilişki içinde olduğu söylenebilir.

İsyandan sonra Kürt sorununa bitirilmiş gözüyle bakılmıştır. En ufak bir kıpırtı ölü sanılanın canlandığı anlamında yorumlanıp hemen ezilmiştir. 1950-80 dönemi Kürtler için en büyük sorun olan varlığını kanıtlamakla geçmiştir. Tüm tartışma ve direnişler "Kürtler var mı, yok mu?" sorusu etrafında gelişmiştir. PKK bu tartışmanın aşılması ve kurtuluş sürecine girilmesi temelindeki çıkışıyla objektif olarak tüm muhalefet adına 1980-2010 döneminin aktörü konumuna erişmiştir. 12 Eylül 1980 darbesiyle demokratikleşme sorununun alabildiğine ağırlaştığı, dünya çapında insan hakları ihlallerinin yaşandığı, devlet içinde çeteleşmenin egemen hale geldiği bu dönem, ABD'nin Türk gladiosu olarak kendini yeniden şekillendiren Ergenekon hareketinden desteğini çekmesiyle sonuçlanmıştır. 2007 Kasımı'nda ABD ve Türkiye Cumhuriyeti arasında varılan uzlaşma, PKK'nin tasfiyesine karşılık Türk gladiosunun da tasfiye edilmesi, direnen unsurlarının yargıya verilmesi, diğer unsurlarının devletin düzenli (konvansiyonel) kurumlarının içine çekilmesi biçimindedir. Tam da bu noktada Cumhuriyet tarihinin en büyük demokratikleşme tartışmasına ve cumhuriyetin yeniden demokratik anayasal bir cumhuriyete dönüştürülmesi çabalarına tanık olunmuştur.

Halen tüm hızıyla devam eden, hem devlet hem toplum içinde yaşanan cumhuriyet tarihinin bu en büyük krizinden nasıl çıkılacağı mevcut güçlerin tavırlarıyla belirlenecektir. Tartışma ve demokratik anayasa arayışı bu krizin hem nedeni hem sonucudur. Daha doğrusu, ikisi birbirini doğuran aktif bir dinamizm içindedir. Kürt sorunu bu durumda yine başat konumdadır. Aslında bu gerçeklik tarihin derin bir ilkesiyle ilgilidir; o da toplumsal sorunların zorla bastırılamayacağı, fırsat bulur bulmaz kendini her zamankinden daha şiddetli biçimde hissettireceğidir. 1920-25 dönemi bu açıdan tarihin en ilginç bir dönemi olarak adeta yeniden bir döngü halinde yaşanmakta, ama tüm kurucu müttefikler bu sefer bastırılmak için değil, vaktinde inşa edilemeyen demokratik cumhuriyeti yeniden inşa etmek için sanki işbaşına çağrılmaktadır. Tarihle şimdi arasındaki ince hat ve bunun döngüsellik olarak yorumu, bu gerçeği daha doğru kavramaya ve tarihsel rolleri oynamaya fırsat tanımakta ve şans vermektedir.

B- Krizden çıkış ve demokratik anayasa çözümü

Tüm toplumsal taraflar arasında Türkiye'nin demokratikleşmesine ilişkin zımni bir konsensüs oluşmuş bulunmaktadır. Olmayan şey, bu zımni ve tarihsel arzuyu açık, yaşayan bir iradeye dönüştürmektir. Demokratik anayasa bu gerçeğin hakikati, özlü ifadesi olmaktadır. Bu değerlendirmenin ikinci bölümü, özellikle ilkeler kısmı tarihsel demokratikleşme talebinin hangi demokratik anayasayla karşılanabileceğine ilişkin çerçeveyi sunmaktadır. Bilimsel kavram ve kuramlara dayanan bu ilkeler, krizden çıkış ve demokratik anayasa temelinde cumhuriyetin yeniden yapılandırılması için çok kısa ve özlü olarak yeniden ifadelendirilebilir.

1- Demokratik ulus: Her kültürden, etnisite ve dinden (ucu açık ve esnek kimlik anlayışından) olduğu kadar, temel hak ve özgürlükleri eşitçe paylaşan bireylerden oluşan, böylelikle kolektif ve bireysel hakların birbirinden ayrılmazlığı esasına dayanan demokratik ulus tanımı, ortak vatan tanımıyla uygunluk içinde en kapsamlı bütünlüğü sağlayıcı niteliktedir.

2- Ortak vatan (demokratik vatan): Hiçbir etnik ve dini gruba mal edilmeden, ötekileştirmeye gidilmeden, ekolojik, ekonomik ve demokratik toplumun ve özgür bireylerin demokratik yurttaş olarak yaşadıkları mekan biçiminde tanımlanmalıdır. Bu tanım kendi başına en kapsamlı bütünlüğü sağlayacak zenginlikte bir anlam içermektedir.

3- Demokratik cumhuriyet: Devletin laik, hukuksal ve sosyal niteliğinin belirleyici gerçekleştireni olarak demokratik toplumu temel alması gerektiğini ifade eder. Demokrasinin işlediği toplumun devlet şekli ideal olarak cumhuriyettir. Böylesi bir cumhuriyette laiklik, sosyal ve hukuksal nitelikler sonuç olarak ortaya çıkar.

4- Demokratik çözüm: Cumhuriyet kurumlarıyla demokratik toplum kurumlarının barış içinde birlikte var olmaları demokratik çözümün esasıdır. Bu tanım içinde ulus devlet, kapitalizm ve endüstriyalizm tekelleri, demokratik toplumun demokratik konfederalist, ekonomik ve ekolojik komünalizm kurumlarıyla uzlaşıya dayalı barış içinde bir yaşamı kabul etmek durumundadır. Açıkçası demokrasisiz bir devlet ne kadar reddediliyorsa, devletsiz bir demokrasi de dayatılmıyor.

5- Bireysel ve kolektif hakların ayrılmazlığı: Toplumlar kolektif oldukları kadar bireysel, bireysel oldukları kadar kolektif varlıklardır. İkisini ayırmak liberal safsatadır, sömürü ve baskı amaçlıdır. Bu oyunun önüne geçmek ancak bireysel ve kolektif hakların birlikte etle tırnak gibi yaşanmasıyla mümkündür.

6- İdeolojik bağımsızlık ve özgürlük: Genelde sınıflı uygarlığın, özelde kapitalist modernitenin ideolojik hegemonyasını aşmadan demokratikleşme sorunlarının çözümü sakat ve eksik kalacaktır. Özellikle Avrupa pozitivizmiyle Doğu ve Ortadoğu kültürünü özgürce çözümlemek ve demokratik çözümlere taşımak zordur. Bu çözümleme ve çözümlere ancak kendi toplumsal doğasını ve tarihini özgürce kavram, kuram ve kurumlara kavuşturanlar erişebilir, özgür yaşamı gerçekleştirebilir.

7- Tarihsellik ve şimdilik: Tarih şimdiki anı koşulladığı kadar, şimdi de tarihi somutlar. Aradaki fark şimdiye müdahale imkanını, dolayısıyla özgürleştirme şansını sunmasıdır. Şimdisiz tarih olmadığı gibi, tarihsiz şimdi de olmaz. Modernitenin tarihsizleştirme çabası, toplumu ve bireyi hafızasızlaştırma, ahlaksızlaştırma ve politikasızlaştırma yoluyla baskı ve sömürüye kolayca çekme ve alıştırma savaşıdır ki, hepten reddedilmelidir.

8- Ahlak ve vicdan: Toplumsal sorunların çözümlenmesinde ve demokratikleşmenin sağlanmasında ekonomik ve politik yaklaşımlar kendi başına yeterli değildir. Toplum, varlıksal olarak ve tüm tarihi boyunca hep ahlak ve vicdanla iç içe yaşamıştır. Modernitenin toplumsal ahlaka ve vicdana karşı açtığı savaş, baskının ve sömürünün meşrulaştırılması amacına yönelik olup, bu yaklaşımdan kaynaklanan ekonomik ve politik çözümler özde mümkün olmadığı gibi toplumsal sorunları daha da ağırlaştırır ve demokratikleşme çabalarını boşa çıkarır. Sorunların demokratik çözümünde güç ilkesine yer vermeyen ahlak ve vicdan ilkesine mutlaka başvurma gereği vardır.

9- Demokrasilerin özsavunması: Sadece canlı varlıkların değil cansız addedilen varlıkların bile her zaman ve her yerde özsavunma sistemiyle yaşadıkları bilimsel bir tespittir. Dolayısıyla demokratik toplumların, kurumların ve bireylerin kapitalist modernite unsurlarına (ulus devlet, kapitalizm ve endüstriyalizm) karşı yeterli bir özsavunma sistemine sahip olmaları özgür ve eşit yaşamın vazgeçilmez bir gereğidir.

Türkiye'de demokratikleşme ve Kürt sorununun çözümüne giderken, kısaca yapılan bu tarihsel değerlendirmeler ve demokratik anayasal cumhuriyet için özcesi belirlenmeye çalışılan ilkelerin aydınlatıcı ve çözümleyici olduğu kanısındayım. Bu temelde Kürt sorununu Türkiye'nin demokratik bütünlüğü içine daha kolayca oturtarak çözümlemek ve uygun bir çözüm modelini veya olası alternatif modelleri sunmak mümkün olacaktır.

"İsyandan sonra Kürt sorununa bitirilmiş gözüyle bakılmıştır. En ufak bir kıpırtı ölü sanılanın canlandığı anlamında yorumlanıp hemen ezilmiştir. 1950-80 dönemi Kürtler için en büyük sorun olan varlığını kanıtlamakla geçmiştir. Tüm tartışma ve direnişler "Kürtler var mı, yok mu?" sorusu etrafında gelişmiştir. PKK bu tartışmanın aşılması ve kurtuluş sürecine girilmesi temelindeki çıkışıyla objektif olarak tüm muhalefet adına 1980-2010 döneminin aktörü konumuna erişmiştir"

KARADENİZ'İN DALGASINDA

Uzun yürüyüş

Derya, o büyülü günü doğurup, güne eşlik eden.

Derya tarihi kendisinde damıtan bilge.

Derya, çocukluğumun mavi düşü.

Tarihi kendisinde damıtan bilgeye kapılar neden açılır? Ve insan hangi zamanda gökyüzünden düşen bir damla yağmur ve deryadan bir damla olur?

Karaderya'ya durgun akan bir dere misali yol alıyoruz. "Durgun akan bir dere misaliyken, çoğu zaman okyanusa küskün bir göl olarak kalabilir miyim?" diye düşünüyorum. Ya insan okyanusa küsmüş olabilir mi? Denizler daha da kararmasın ve nefessiz kalmasın diye damlalar, gerillalar olarak Karadeniz'e doğru yürüyoruz. Munzur'un dorukları geride kalmıştı. Dağların memleketinden, denizlerin diyarına yürüyoruz. İlkin dağlarda kokladığım ve mendilimde kuruttuğum özgürlük çiçeklerini, avuçlarımla rüzgara bırakarak, doğanın dengesini kendimce sağlamaya çalışıyorum. Belki de o rüzgarla savrulan çiçekler, Munzur'un doruklarını yalayıp geçecekti. Bitecekti hasret ve toprağa düşen tohum, eski kökünde boy verecekti.

Geride bıraktığım ve ilk kez özgürlüğü teneffüs ettiğim doruklar bir bir kafamda canlanıyor. O doruklardan ayrılmak kolay olmadı. O doruklardaki ilk gerillanın ben olmadığını bildiğim halde yine de hep Spartaküs gibi hissederdim kendimi. Ardımda mezar taşı olmayan nice yoldaşımı bırakmıştım.

Günlerdir yürüyoruz. Kemah'tan uzaklaşıp Alpköy yakınlarındaki köprüyü aştık. Doğanbeyli köyüne girdik. Ne girdiğimiz köyü, ne de çevresini tanıyoruz. Fakat Koçgiri'ye yaklaştığımızı da biliyoruz. Köyden ihtiyaçlarımızı temin edip çıktık. Etrafta çok fazla çete köylerinin olduğu söyleniyordu.

Karadeniz'e açılımı partimiz yıllardır düşünüyordu. Öncü gruplarımız uzun bir zaman dilimi öncesinde yollara çıkmıştı. Yılları aşan bir zaman diliminden önce aramızdan ayrılmışlar, Karadeniz'i keşfe çıkmışlardı. Karadeniz'e o keşiflerin izlerinde yürümek için gidiyoruz. Yıl '97, aylardan ağustos, biz Karadeniz'e yürüyoruz.

Grubumuz çok fazla zorlanmıyor. O alan için seçilen arkadaşlardan oluşan grubumuzun bileşimi oldukça güçlü. Biz dört bayan arkadaş da –ben, Rahime, Amara ve Nurhak– Karadeniz'e gidecek grubun içinde yer alıyoruz. Dost yüzlü güneşi, bazen arkamızda bırakıyor, bazen de yüzümüzü güneşe çevirerek yürüyoruz. Otuz kişilik bir grubuz. Aramızda Koçgiri'ye ve Önderlik Sahası'na gidecek arkadaşlar da var. Karadeniz halkıyla, Karadeniz coğrafyasıyla buluşmanın coşkusu ve geride bıraktıklarımızın, acıların, sevinçlerin arasında gel gitleri yaşıyorum. Bazen şehit bir yoldaşın silueti zihnimde beliriyor, sorular soruyorum. Onunla sohbete dalıyorum. Kimi zaman söylediklerime gülüyorlar, kimi zamansa çok hiddetleniyorlar. Sohbetimiz bittiğinde, bırakıp gidiyorlar. Onlarla kimi zaman yoldaşlığı, kimi zaman Munzurları, kimi zamansa Karadeniz'i tartışıyorum. Her yeni güne başladığımda, şehit düşen bir yoldaşı bu uzun yolculukta kendime yoldaş ediyorum. Böylece günlerdir

yürüyorum. Her gün yeni bir yüzün sıcaklığına sığınarak yürüyorum.

Haki Karer yoldaşı mermerden yapılan ve etrafı demir tellerle çevrili olan mezarına gidip ziyaret etmeyi çok istiyordum. Bir arkadaşta Haki yoldaşın mezarının resmi vardı. O mekan gözümde canlanıyor, belirginleşiyor. Doğduğunuz topraklara yıllar sonra da olsa geliyoruz. Bize mücadeleden dönülmezliğin önderliğini en büyük öğreti olarak öğretmiştin. "Sen ki çocukluğumun mavi düşüyle, yani Önder Apo'yla yoldaşsın, sen ki bu coğrafyanın çocuğu Kemal Pir ile yoldaşsın" diyorum kendi kendime. Kemal Pir'i düşünüyorum. Yüzüm Hakilerin, Kemallerin coğrafyasına dönükken onları daha çok anlamak istiyorum.

Yanımda küçük bir defter vardı. Defterime küçük alıntılar yapmıştım. Fakat genelde günlük olarak kullanıyordum. Yolculukta günlüğümü yazmakta zorlansam da, yazıyordum. Mola vermiştik, herkes dinleniyordu. Nurhak arkadaş yanıma yaklaşıp, oturarak, sessizce sordu

"Heval Medya günlüğünü mü yazıyorsun?"

"Hayır, sadece okuyorum. Okuduklarımı seninle de paylaşabilirim" dedim. Nurhak arkadaşın yüzüne baktım. Okuma istemimi başıyla onayladı. *"Okumaya çalışacağım Kemal Pir yoldaşın söyledikleridir"* diyerek okumaya başladım;

"Dünyayı tanımak ve bilmek benim için yetmiyordu. Dünyayı değiştirmek gerekiyordu. Ben aynı zamanda sadece bilen bir insan değil, bilen, araştıran bir insandan ziyade, dünyayı değiştirmek için mücadeleye de katılmanın gerekliliğine inandım ve mücadeleye katılmak istedim. Baktım, bu hareket ne diyor, ne demiyor? Basit milliyetçi bir hareketse asla katılmazdım. Milliyetçiliğe karşıyım çünkü ben. Milliyetçi değilim. Milliyetçi düşünce hangi ulustan olursa olsun, Kürtlerde de olsun... katılmazdım böyle bir harekete ..." cümlesi hala dilimdeyken Nurhak arkadaşı çağırdılar. Gülümseyerek, yanımdan ayrıldı.

Aradan on-on beş dakika geçmişti ki grup sorumlumuz ve aynı zamanda Karadeniz eyalet sorumlusu olan Ayhan arkadaş hareketlenerek,

"Haydi yoldaşlar yolumuza devam edelim" dedi. Kalkıp yürüdü. Doğanbey'li köyünde ihtiyaçlarımızı temin ettikten sonra, birkaç saat daha yürüdük. Akşam olmak üzereydi, ay doğmak için sabırsızlanıyordu. Kuryelerimiz, geceyi Karadere vadisinde geçireceğimizi söylediler. Karadere vadisine girdik. Dinlenmeye başladık. Vadi oldukça derindi. Söylenenlere göre Refahiye'ye ulaşmamıza dört beş saat kalmıştı. Kemah da çok gerilerdeydi artık. Yorgundum. Elimizdeki haritadan da baktığımızda Cengerli ve Sakaltufan geçitlerine yakın bir yerdeydik. Karadere'nin her iki tarafı duvar gibiydi. İnsanda hücreye alınmış hissini uyandırıyordu. Nasıl olsa geçip gidecektik. Bir gecelik bir konaklama yeriydi. Ne yararı olacaktı ki bize. Bir rüzgar gibi esip gidecek, düşmansa sadece arkamızda bıraktığımız toz bulutunu görmeyecek miydi? Karadere'yle baş başa iken dolunayda uyuyakalmıştım.

Yol risklerle doluydu

Ertesi sabah uyandığımızda nöbetçi arkadaşlarımız düşman hareketliliğinin olduğunu söylediler. Hemen tedbirlerimiz almıştık almasına da, vadi çok derin olduğundan alınacak çok fazla tedbir de yoktu.

"Geliyoruz!" diyorlardı çıkardıkları gürültüleriyle. Sesleri gürültülü bir müziği çağrıştırıyordu. Yuvarlanan taşlar bağırmalar, türkü söylemeler birbirine karışıyordu. Adeta "geliyoruz, tedbirlerinizi alın" diyorlardı. Bu çatışmaya girmek istemediklerine dair bir sinyal miydi, yoksa acemiliklerinin doğal bir sonucu muydu? Ya da bizi fark etmemişler miydi? Bilemiyorum. Düşman kendisini direkt vadiye bıraksa karşılaşacaktık. Vadiden hemen çıksak, düşman hareket alanını tam netleştiremediğimizden görüntü verebilirdik. Çatışmaya girsek o koşullarda sağlıklı olmazdı. Gruplar halinde tepelerde mevzilenmiş bekliyorduk.

Düşman üst taraflarımızı tutmuştu. Saatler akıp gitti. Öğleden sonraki saatlerde ateş açtı. Ya da yerimizi farketmiş olmalarına rağmen korkmuş olmalıydılar ki bu saate kadar beklemişlerdi. Tarama devam ediyordu fakat hedefi tam kestiremedikleri anlaşılıyordu. Bir süre karşılık vermedik. Rasgele bazı yerleri taradılar.

Koçgiri'de Önderlik Sahası'na geçecekler ayrılacak, Koçgiri'de kalanlar ise kalacaktı. Yol boyunca korucularla, Çerkes, Laz köyleriyle karşılaşıyoruz. Tanımadığımızdan direk çıkışlar da yapamıyoruz. Herkesin elinde pompalı tüfekler. Herhangi bir görüntüde "kimdir?" diye sormadan nereden gelip nereye gidiyor demeden, vuruyorlar. O yüzden yol çok riskliydi.

Zamanın büyüklüğüne, usandıran sessizlik eşlik ediyordu. Akşam hava biraz kararınca mevzilendiğimiz tepelerden ayrılıp, hareketlenmeye başladığımızda, düşman aniden, ağır silahlarla yöneldi. O anda kolumdan küçük bir yara aldım. Fakat acısını hiç hissetmiyordum. Hemen kolumu sardılar. Bir arkadaş daha hafif yaralanmıştı. Çatışma seslerinin arasında "Teslim olun" çağrıları devam ediyordu.

Grup sorumlumuz Ayhan arkadaş, Hozatlı Besê ve Erivan arkadaşlar gözü karaca düşmana yöneldiler. Karşı taramamız ve yönelimimizle düşman püskürtüldü.

Dolunay her tarafı aydınlatıyordu. Riskli de olsa biz bu vadiyi terk edecektik. Tam düşmanın karşısında geri çekiliyoruz. Dik yamaçlardan kayalar, taşlar ayaklarımızın altına kaydıklarında, sanki düşman "sensin biliyoruz" diyordu. Ama her şeye rağmen düşmanın o şok anından yararlanıp geri çekiliyoruz. Düşman tehlikesini atlattığımız bir yerde, "gelmeyen var mı?" diye soruldu. "Karker yok" denildi.

Karker'de eyaletin büyük cihazı vardı. Bazı arkadaşlar onu en son bir saat önce gördüklerini ve gördükleri son yeri söylediler. Aramızdan üç arkadaş silah ve çantalarını bırakarak, bombalarıyla gittiler. Bin bir güçlükle çıktığımız o derin hücreye arkadaşlarımız yeniden girecekti.

Herkes büyük bir sabırsızlık içinde bekliyor. Ben de sabırsızlanıyorum, fakat dolunay habire bana gülerek ve güzelliğine beni çekerek "sabırlı ol Medya, sabırlı ol!" diyordu. Dolunayın güzelliğinde uzun süre kalıyorum. *"Biz ya geliriz ya da gelmeyiz. Gelmezsek uzaklaşıp gidin. Herhangi bir durumda bombalarımızı bedenlerimizde patlatırız"* deyip aramızdan uzaklaşan üç yoldaşın sözleri, kulaklarımda ha bire çınlıyor. Dolunay "dönecekler" diyor. Ayhan arkadaş durgun bir sesle,

"Dönecekler" diyor.

Bir saatlik zaman diliminden sonra, Karker'i almak için giden arkadaşlar Karker'le birlikte çıkıp geldiler. Onu almak için gidenlerden biri,

"Heval, üçümüz sızarak tarif edilen yere doğru gittik. Bir kayalığın altına gizlenmiş öylece bakıyordu. Aldık getirdik" dedi.

Karker yaşamda çok ürkekti. Çok mu zorlanmıştı, korkmuş muydu? Savaş ve çatışma anlarında bazen psikolojik olarak biraz etkilenilirdi. O da mı etkilenmişti bilemiyorum. Fakat çok sessizdi.

Eyalet komutanımız Ayhan arkadaş sinirlenmişti, Karker'e bakarak,

"Böyle gidersen partiye yar olamazsın, hiçbir faydan da dokunmaz. Bunca insanını yaşamını riske koyamazsın" dedi. Verdiği bir işaretle hepimiz yola koyulduk. Düşman arkamızda kalmıştı.

Açılmayan kapılar

Karadeniz grubu olarak Tokat'a vardığımızda, daha önceden oraya alt yapı çalışmaları için giden arkadaşlardan Med ve Sinan arkadaşlar bizi karşıladılar.

Orada alt yapı çalışmalarını yürüten arkadaşlarla birlikte kalmaya başladık. Onlar Karadeniz halkını, yine düşmanın buraya yönelik politikalarını ve hareket tarzını çözümleyebilmişlerdi. Ve ona göre de bir hareket tarzı geliştirmişlerdi.

O yüzden çok fazla yabancılık yaşamasak da, yeni bir alana girmek kolay olmuyordu. İlk başta çevremizi tanımaya çalıştık.

Çok fazla köylere girmemeye çalışıyoruz. Halk gerillaya yabancıydı ve düşmanın antipropagandaları halkı etkilemişti. Partimizin Karadeniz'e yüklediği misyon önemliydi. Buradan Türk halkının arasına girerek, Türk - Kürt halklarının kaynaşmasını sağlayacaktık. Görevimiz askeri eylemden ziyade, halkı örgütlemek ve kendimizi tanıtmaktı. Düşman yaptığı antipropagandalarla bizi kendisince tanıtmıştı. Yanlış bir tanıtımı düzeltmek zordu. Hem düşmanın antipropagandalarını işlevsiz bırakma, hem de halka devrimci kültürü taşırma gibi bir görevimiz vardı.

Kış geliyordu. Üslenme ve alt yapı çalışmamızı yürütmeliydik. Eskiden orada alt yapı çalışmalarını yürüten bazı arkadaşlar, çeşitli ilişkiler yakalamıştı, fakat bazen halkın gösterdiği tepkiler karşısında şaşırıyor, zorlanıyorduk. Bizi terörist olarak görüyorlardı. Sanki biz, malının hırsızı, canının katiliymişiz gibi yaklaşıyorlardı. Bazen, "niye bizden o kadar kaçıyor ve kor-

kuyorsunuz. Bizde sizin gibiyiz, biz de insanız" diyorduk. Çoğu zaman bizimle tartışmıyor, konuşmuyorlardı. Ama biz yine de onlarla tartışmaya ve ikna etmeye çalışıyorduk .

Geceydi. Biz yine halkın arasına gidiyorduk. Köye girdik. Arkadaşlardan biri yaklaşıp, kapıyı çaldı. Evin ışığı kapandı, içerdeki sesler kesildi. Arkadaş tekrar kapıyı çaldı. Ses seda yoktu. Bir arkadaş,

"Amca kapıyı açın bizler yoldaşız" dedi. Ses yoktu. Aynı arkadaş ses tonunu daha da yükselterek ve kelimelerini daha da vurgulayarak tekrar etti. Ses verilmeyince arkadaş konuşmaya devam etti.

"Amca uyumadığınızı biliyoruz, ışığınızı yeni söndürdünüz. Kapıyı niye açmıyorsunuz? Korkmayın bizde sizin gibi insanlarız" Aradan birkaç saniye geçmişti ki kapının ardından bir ses,

"Kapıyı açamam, gidin" dedi. Sesinden amcanın korktuğunu anlıyordum.

"Neden kapının arkasından konuşuyorsunuz?" Arkadaşla kapının ardındaki amca arasında bir dialog başlamıştı.

"Ne bilelim sizler kimsiniz, nereden gelmişsiniz? Ne yapacaksınız? Nereye gideceksiniz?"

İnsanlar birbirine güvenmeyen varlıklara mı dönüştürülmüştü. Kimdi, nasıldı insan denen? Biri bir diğerine güvenmiyordu? İnsanoğlu nereden gelip, ne yapacağı belli olmayan bir ruh hali, bir felsefeyle mi yaşıyordu. Anlaşılan antipropagandamız düşman tarafından iyi işlenmişti. Kimi zaman içine girdiğimiz tutum ve davranışlar da bu propagandayı beslemişti. Konuşan içerde, biz ise dışarıdaydık. Bizi görmeden neden bu kadar bizden korkuyordu ki?

Mahirlerin düştüğü topraklardaydık. Mahirler bu topraklara anlamsız düşmezlerdi. Karadeniz'in halkıyla ve coğrafyasıyla ilişkilenirken hep onları düşünüyorum. Devrimci geleneğin yaratıcılarını düşündükçe içimdeki mücadele de büyüyordu. Çaldığımız her kapı üzerimize kapansa da Mahirleri düşünmekten vazgeçmiyorduk. Bazen bazı arkadaşlar,

"Heval burada mücadeleyi geliştireceğimizi, umut etmiyoruz" diyorlardı. Onlara cevap olarak ise bazı arkadaşlar *"heval yaşam mücadelesiz gelişmez. Mücadele, kolay gelişseydi Mahirler Kızıldere'de toprağa düşerler miydi?"* çevreye açılmaya başladığımız süreçlerde bu tür durumlarla karşılaşıp çeşitli ruh hallerini yaşasak da, dalgalanmalara uğrasak da umudumuz hep göğsümüzün sol kafesinden sıyrılıp sarı saçlı bir kız çocuğu gibi koşardı. Bir dağın doruğuna tırmanır, "hadi gelin, gelin!" derdi. Yüzünü gökyüzüne çevirir kollarını yanlara açar sonra bize döner, yaramaz yaramaz bakar ve kahkalarla gülerdi. Biz ise sarı saçlı bir kız çocuğu olan umudun peşi sıra koşuyorduk.

Anadolu Halk Kurtuluş Ordusunu, Anadolu halkına özgü olarak geliştirmeliydik. Bizi PKK'li olarak tanımıyorlardı, alt zeminimiz de yoktu. PKK'li olarak girseydik, halkı kazanamazdık. O yüzden Karadeniz'e açılımla birlikte AHKO ismini kullanmaya başladık. Halk "biz ilk defa böyle bir isim duyuyoruz, herhalde çok iyi bir örgütsünüz" diyordu. Bazense "bunlar PKK'li olabilir" diyerek çelişki yaşıyordu. Biz net "PKK'liyiz" diyemiyorduk. Başkan ile yaptığımız bir telefon görüşmesinde,

"Başkanım, çok zorlanma yaşanıyor, kendimizi PKK'li olarak tanıtamıyoruz" demiştik.

Önderlik ise,

"Zorlanmalar olabilir, Karadeniz halkını tanıyoruz. Hareket tarzınız ve yaklaşımlarınız ile halkı, belli bir bilince ulaştırmalısınız. Farklı bir isimle girin. Çok farklı adlar altında çalışmanızı yürütebilirsiniz. Güven aldıktan sonra, ilerde 'biz PKK'liyiz' dersiniz. Ne kadar zorlanma yaşanırsa yaşansın, örgütleyeceksiniz. Kılık kıyafetiniz mi dikkat çekiyor, değiştirin. Gerilla Karadeniz'de sivil olarak dolaşıyorsa, siz gerekirse şortla dolaşın. Bizim için fazla önemli değil. O tür davranışlar sizi kazanıma götürür. Amacınız, halkı örgütlendirip, ayağa kaldırmaktır. Böyle hareket edin" demişti

O görüşmeden sonra, daha aktif çalışmaya başladık.

İçerideki,

"Çocuklarım, genç kızlarım, eşim var içeride. Kapıyı size güvenerek açamam" diyordu. Sesinden korkunun içine kadar sindiğini, korkuyu içinde hissettiğini anlıyordum.

"Amca kapıyı açın" diye sesledim. Adam şaşırmış, şok olmuştu. Bir kadın sesini duymak, onu şok etmişti. Bir erkek grubunun içinde, bir gerilla grubunun içinde kadın sesini duymak, halkı etkiliyordu. Grubun içinde bir kadın sesini duymak düşündükleri gibi bir grup olamadığına yönelik halkta çelişkiler bırakıyordu.

Kapıyı açtı,

"Girin" dedi. Geçip oturduk. Oturduğumuzda yabancılığımız da bitti.

Biraz sohbet ettikten sonra, amca giderek yumuşayan sesiyle,

"Av tüfeğinin ucunu pencereden dışarıya çıkarmıştım. Siz biraz daha zorlasaydınız ve bayan arkadaşın sesini de duymasam ateş edecektim" dedi. Şaşırsak da, bazen bu tür durumlarla karşılaşabiliyorduk. Biz devrimciyiz. Amacımız sizlere herhangi bir zarar vermek değil. Sizlerle tartışmak, tanışmak istiyoruz, dedik. Oturup sohbete daldığımız da onun gibi insanlar olduğumuzu, zarar vermediğimizi görüyordu. Sonradan,

"Bizi affedin, böyle olduğunu bilmiyorduk" dedi mahcupça.

"Amca biz birbirimizi anlarız. Affedilecek bir şey yok" deyip ayrıldık. Sonraki günlerde gittiğimizde amca hep ilk günün ezikliğini yaşadı.

Zorlu sınav Karadeniz'e yerleşmek

Kışın iyice bastırmasıyla birlikte, hem deşifre olmamak, hem de çok farklı köylere girmemek için en azından kampımızın bulunduğu mekan boyutuyla, sınırlı ilişki geliştirme kararı aldık.

Karadeniz'e yerleşmenin alt zeminini bazı ailelerle geliştirdiğimiz ilişkilerde derinleşerek sağlama almaya çalışıyorduk. Y. amcanın evi de bunlardan biriydi. Y. amcanın iki katlı ve çatılı olan evinin kapısını çaldığımızda da zor durumlar yaşadık. Kırk beş elli yaşlarında görünen Y. amcayla ilişkimiz geliştikçe, dolgun yüzünde, gülümseyince açığa çıkan gamzeleriyle, *"Benden ne istiyorsanız isteyin. Size yardımcı olmaya hazırım"* diyordu. Birkaç gündür Y. amcanın evine gitmemiştik. Çünkü hem düşmanın alanı kontrol ettiğine dair bilgiler almış, hem de farklı bir yerde işimiz çıkmıştı. İşimizi bitirip, güvenlik tehlikesinin de ortadan kalktığını anlayınca Y. amcanın evine doğru yola çıktık. Karadeniz'in dağlık kesiminde evler birbirine uzak kurulmuştu. Her ev tek başına bir ada, bir dünyaydı. Tek evi esas alarak köylere giriyor, ilişki geliştiriyorduk. Birçok eve girildiğinde, kimin ne yapacağı belli olmazdı. Konumlandığımız yer ile Y. amcaların evleri arasındaki mesafe fazla değildi. Eve girmeden ayrı bir yerde konumlanıp evi takip altına alır, gözlerdik. Köyün dışında tek olan eve doğru yaklaştıkça heyecanlanıyordum. Kapıyı çaldık. Y. amca, bizim gelmemizi bekliyor olmalıydı. Ama her zaman uyanıktı o ve bu bizi birçok tehlikeden korumuştu.

"Kimsiniz" dedi içeriden

"Yoldaşız" dedik. Kapıyı açtı. Hepimize ayrı ayrı sarıldı. Oturmamız için yer gösterdi. Siyah ve geniş kumaş pantolonu, onu daha da tombul gösteriyordu. Karşımıza geçip oturduğunda,

"Neden gelip, gitmiyorsunuz? Kaç gündür E. teyzenizle birlikte gözlerimiz yollarda kaldı. E. teyzenizle, 'kötü bir şeyler mi oldu?' diye birbirimize sorup duruyoruz. Bir cevap da bulamıyoruz. Farklı yollarla da olsa bize haber bırakabilirsiniz. En azından sağlığınızdan haberdar olalım" diyerek sözlerini bitirdiğinde, gözleri yaşlarla dolmuştu. Med arkadaş gülümseyerek,

"Biz gerillayız. Siz gerillayı bizden daha iyi biliyorsunuz Y. amca" dediğinde,

"Biliyorum oğul biliyorum. Ama yine de insanın içi huzursuz oluyor" dedi. Sohbetleri devam ediyordu. Ben ise, o gün hep gözlemeyi tercih ediyordum. E. teyze yanıma, iki kızı karşıma oturmuşlardı. Küçük oğulları yan taraftaki odada uyuyordu. E. teyze kalkıp, küçük oğlunun uyuduğu odaya doğru yöneldiğinde, uzun ve gri eteği yine yerleri süpürüyordu. Odaya daldı ve çıktı. Gülümseyerek karşıma oturduğunda,

"Küçük uşak rahatsız, ona baktım" dedi gülümseyerek.

"Ana yüreği farklıdır E. teyze" dediğimde,

"Öyledir uşağım öyle" dedi. Çoğu üyesi sarışın olan bu aile tipik bir Karadeniz ailesiydi. Türkmendi. Devrimci bir gelenekleri de vardı. Tümden yabancılaşmamışlardı. İlk girdiğimizde bize güvenmemeleri, düşmanın herhangi bir oyunu olabileceğini düşünmelerindendi. Aile de en çok dikkatimi birbirlerine karşı gösterdikleri sevgi ve saygı ölçüleri çekiyordu. Y. amca da, E. teyze de bize evlatları gibi bakıyor, korumacı yaklaşıyorlardı. Y. amca bize sık sık nasihat verirdi. Saat epey ilerlemişti. Arkadaşlardan biri,

"Kalkalım" dedi. Y. amca gülümseyerek,

"Kendinize iyi bakın heval" dedi.

Kapıyı kapattı. Karanlığa eşlik ediyorduk. Devrimci bir geleneğe sahip olan ve gerillaya sempati duyan Y. amca ilk "Heval" kelimesini duyduğunda, *"Heval nedir?"* diye sormuştu. Halk çok kışkırtılmıştı. İlk gelen grup, "PKK'liyiz" dediğinde çok kötü olaylarla karşılaşmıştı. O yüzden yer yer herhangi bir devrimci örgütün ismini kullanıyorduk. Zaten bizim için isim değil, halkla ne kadar bütünleştiğimiz, onları devrime kanalize etme konusunda yaptıklarımız önemliydi. Bazen birbirimize "Heval" diye hitap ettiğimizde, halk şaşırıyor, kafalarında çelişki uyanıyordu. Bunun yaşanmaması için hepimiz dikkat ediyorduk. Fakat yine de zaman zaman bu tür olayları yaşıyorduk. Çünkü Karadeniz'deki tüm devrimci örgütlerin genel hitabı "yoldaş" şeklindeydi. Biz de "Ha yoldaş, ha heval, ikisi de aynı anlama gelir" diyorduk. Zaten buradaki genel amaçlarımızdan biri de Devrimci Birleşik Cephe yaratmaktı. Onun çalışmalarını da yapıyorduk. Yine ilk Karadeniz'e geçtiğimizde, PKK'ye has olan gerilla elbiselerimizi de çıkarmıştık. Genel devrimciler gibi giyiniyor, onlar gibi birbirimize "Yoldaş" diyorduk. Kampa ulaştığımızda gökyüzündeki tüm öncü yıldızlar kampımızın üstüne toplanmıştı. Bu gece Y. amca ve yıldızların gecesiydi. Onları düşünerek uyumak için sığınağa girdim...

Sürecek...

GÜLÜŞÜN ASILI ÇARÇELLA ŞAFAĞINDA

Her şey seninle ölümsüzleşir heval Beritan. Nereden, nasıl ve hangi zamandan başlamalıyım? Sözler bir bir aklımdan geçiyor ama seni anlatmaya yetmiyor biliyorum. Sende anlam bulanları; güzelliği, sevgiyi, umudu, neşeyi ve özgürlüğe sevdalanmış, günümüze kalan Zagrosların, tanrıçalarımızın 5000 yıl önceki kutsal ve erdemli kadınını anlatacağım.

Bugün güneşe baktım. O her gün sabah şafağında yüzümüze gülen soylu güneş değişmişti. Işınları eskisi gibi hatta dün gibi bile ısıtmıyordu. Artık gülmüyordu yüzlere. Yine sisli yine bulanık bir hava. Yine kötü bir haberin belirtileri okunuyordu gökyüzünde. Doğayla iç içe yaşamışlığın kazandırmış olduğu deneyimler üzerinden doğayı artık çok iyi tanıyor ve biliyorduk. Çünkü doğanın birer parçası olmuştuk. Hava ne zaman sisli olsa o zaman doğa anamızın, yiğit çocuklarının başına bir şeylerin geldiğini hissederdik. Bu kez acaba düşman hangi barışın, özgürlüğün meleğine kıymışlar? İçimde tedirginlik gün boyu sürüp durdu. Gözlerim sincaplara takıldı. Öyle bir coşkuyla, sevinçle birlikte oyun oynuyorlardı ki özgürce! Akşam haberlerinde dört güzel insanı daha kaybettiğimizi dinledim. Yaşadığımız bu çağda insanlık ne çok değer kaybetmiş ve ne çok insanlığından uzaklaşmış. Bugün gördüğüm sincaplar geldi aklıma. O çok sevdiğin sincaplar Beritan! Her renkten, her çeşitten farklı farklı hayvanlar ne güzel özgürce birlikte yaşarken, insanoğlu o kendisini dünyanın en akıllısı, en gelişkini ve dünyanın sahibi sanarak, hala demokratik bir biçimde özgürce, kardeşçe, barışçıl bir ortamda yaşamayı öğrenemedi. Oysa biz inkar ve imha siyasetine son özgürlük temelinde demokrasi ve barışın önü açılsın diye çatışmasızlık içindeydik. Heval Beritan, Ali İhsan, Sema ve Rüstem arkadaşlar bir saldırı eyleminde şehit düşmediler. Bulundukları alanda savunma pozisyonundayken, alanda operasyon yapan saldırgan Türk ordusunun açtığı ateş sonucu şehit düştüler.

Bir bahar sabahıydı. Zagroslar'da tanışmıştım, Zagroslar'ın ceylanı şehit Beritan arkadaşla. Altın gibi sapsarı uzun saçları ve şal u şapık uzun boyuna muhteşem bir uyum sağlamış ve çok yakışmıştı. Heval Beritan'ın sıcakkanlılığını daha ilk tanışmamızda hissetmiş, benim kanım da kaynamıştı O'na. Gözleri yıldızlar kadar parlaktı. Yemyeşil gözlerinden sevgi ve umut fışkırıyordu. Çocuk ifadeli gülüşü karşısında asık suratlı biri dahi güneşin ışınlarıyla açılan çiçekler gibi açılır, güler yüzlü olurdu. Daha çocuk yaşta olmasına rağmen gözleri Kürt halkının yaşadığı birçok acıya tanık olmuştu. Bu ülkenin, güneşin, toprağın çocuğuydu. Bunun için ilk katıldığı andan itibaren dağlara hemen alışmış, oraları çok sevmiş ve kendisini bulmuştu. Dağlar da heval Beritan'ı çok sevmişti. Onun ilk gerilla pratiğinde birlikte kalmıştık Çarçella'da. Fiziği zorlanmasına rağmen, o sarp ve asi dağlara mücadele kararlılığından gelen iddiayla hemen uyum sağlamıştı. Çarçella'nın sert arazisi karşısında zaman zaman zorlanmasına rağmen mücadele azmi azalmıyor, daha da büyüyordu. Çünkü yüreğinde zorlulklara, haksızlıklara karşı bir isyan vardı. Kürt halkının üzerinde gelişen baskıya, inkar ve imha gerçeğine çocuk yüreği dayanamamış, halkının acılarına son vermek için Kürt halkının özgürlük mücadelesini tanır tanımaz katılım kararı almıştı.

Çelikten iradesiyle, amaca bağlılığıyla, tecrübeli ve eski arkadaşlarının bile zorlandığı Çarçella ve Cilo dağlarında her zaman en öndeydi, tüm görevlerde. 10-15 saat kadar yürüdüğümüz, kan ter içinde kaldığımız günlerde bile yoldaşları dinlensin diye hep ilk nöbeti kendisi tutmak isterdi.

O en zor koşullarda bile etrafındaki güzellikleri görür, onun tadını çıkarmaya başlardı. Uzun, zorlu bir yürüyüşten sonra Çarçella'dan güneşin doğuşunu seyretmek Beritan arkadaşın tüm yorgunluğunu unutturur, O'na enerji ve moral verirdi. Çünkü gerçekten de Çarçella'dan güneşin doğuşunu seyretmek, serin rüzgarlarının getirdiği rengarenk çiçeklerin güzel kokusuyla yaşama, güne başlamak, hayatı gerçek tadında ve anlamında yaşamaktır. Çarçella'nın yemyeşil çimlerine, masmavi gölüne, kır çiçeklerine hep gözlerimiz takılıyor seyre dalıyorduk.

Heval Beritan'da bu zorlu ama güzel coğrafyada günden güne fark edilecek kadar gelişiyor ve güçleniyordu. Kısa süre içinde bütün arkadaşlarının güvenini kazanmıştı. Çünkü O, PKK'de kendisini yaratan, savaştıkça özgürleşen, özgürleştikçe güzelleşen, güzelleştikçe sevilen gerçeğini çabuk öğrenmişti Rêber Apo'dan. Bu savaş ki; erkek egemenlikli oluşan ordular temelinde yıkan, talan eden, sömüren, köleleştiren, halkların birbirine düşürüldüğü tüm çirkin savaşlara karşı kadın kimliğiyle barışın, kardeşliğin, özgürlüğün, eşitliğin sağlanması amaçlı kadın eksenli ordulaşma ve komutanlaşmaydı Beritan yoldaşı bu kadar erken geliştiren. O kısa sürede bunu anlama düzeyiyle güçlü bir kadın komutan oldu. O duruşuyla, pratiğiyle, gözleriyle konuşurdu. Daha ilk yılında kendine güvenen, cesur bir duruş yakalamıştı. Her şeye ilgili, meraklı ve çok istekli katıldığından, mücadele içerisinde çok çabuk gelişti ve yetiştirdi kendisini. Beritan yoldaş da adını Kürt kadınının özgürlük mücadelesinin direniş çizgisinin komutanı olan Şehit Beritan'dan almıştı. Beritan gibi bir komutan, özgürlük savaşçısı, direnişçi olmak için yoğun çaba harcıyordu. Tüm görevlerde en öndeydi. Yoldaşları zorlanmasın diye en ağır yükleri kendisi alır, herkese çok adil yaklaşırdı. Düşmanın geliştirdiği saldırılarda yoldaşlarını korumak için en öne geçiyordu. Çünkü her PKK militanı gibi yoldaşlarını kendisinden daha fazla seviyordu. Ve bir yoldaşının şehadet haberini duymaya asla dayanamıyordu.

Önderliğe büyük bir tutkuyla bağlıydı. Her fırsatta Önderliğin kitaplarını okuyarak, anladıklarını arkadaş çevresiyle paylaşmaya, Önderliği anlatmaya çalışıyordu. Bireysellikten nefret ediyordu. Çünkü heval Beritan insanlığın başına ne geldiyse bu bireysellikten geldiğini çok iyi anlamıştı. Ve O, toplumsallığın insanlık değerlerinin ortaklaşmasıyla oluştuğunu hep söylerdi. Yaşamdaki her davranışıyla PKK gerçeğini yaşamsallaştırmaya çalışan bir arkadaştı. En büyük okul PKK okuluydu O'nun için. Ve "bu okulda en büyük başarı insanın kendi insanlığını bulmasıdır" derdi.

En zor olaylar karşısında bile sakin davranır, gülümseyerek etrafını da sakinleştirmeye çalışırdı. Beritan arkadaşla birlikteyken zaman su gibi geçerdi. 2006'da heval Beritan'ın düzenlemesi Amed eyaletine oldu. Bunca yıldan sonra uzak bir mekana yolcuydu. Yine bahar mevsimiydi birçok baharı birlikte geçirmiştik. Bazı dönemler ara ara ayrılsak da hep bir yerlerde karşılaşırdık. En son yola çıkmaya hazırlanırken karşılaştık. Gözleri yıldızlar kadar parlaktı. Artık ayrılık gelip çatmıştı. Gece karanlığında gökyüzünde yıldızlar parlıyordu. Ve hilal yeni çıkmıştı. Her ayrılık yeni buluşmalara gebeydi bizim için. Tekrar buluşmanın özlemiyle ayrılmıştık. Vedalaşırken kendine ve yoldaşlarına iyi bak diyerek birbirimize sarıldık. Beritan arkadaş şehit düşmeden önceki gece rüyama misafir olmuştu. Rüyamda hep o güler yüzüyle bana bakıyordu. Evet, Beritan arkadaş özgürlüğüne ve onuruna bağlılığınla sonuna kadar halkımızın barış mücadelesinde dönemin gerçek militanlık duruşunla bütün Kürt halkının yüreğinde ölümsüzleştin. Biz de mücadele yoldaşların olarak halkımızın başına özgürlük tacını koyana kadar büyük bir kararlılıkla mücadele görevimizi üsteleneceğiz. Umutlarımızı özgürlük mücadelemizde yaşatacağız.

MELEK RUHLU YOLDAŞIM

Güne küskün aydınlık
Göğe küskün ay yıldız.
Toprağa küskün papatya
Bir tebessümün, gülüşün olmayınca
Dağlar inzivaya çekildi
Sular durgundu köpürür
Bir tebessümün, gülüşün olmayınca
Seni arar, seni sorar
Kürdistan'ın kara yüzlü
Genç kızların yüreği
Zılgıtlarla, çığlıklarla
Çalarlar türküleri
Melek yüzlü yüzünü görmeyince
Sana kalkar
Samuray, Semedar
Solar Karadağı
Çıldırır Ava Spi, Zap
Melek ruhlu yüzünü görmeyince
Yarım kaldı Cilo'nun
Renkli efsaneleri
Karın kanlı papatyaları
Yuvaya küser güvercinler
Bir tebessümün, gülüşün olmayınca
Gücü yolda kalır Güzereşin
Gönlü yaşlı anaların
Özgürlüğün çiğdemleri
Tebessümün, gülüşüne doyamayınca

Adı soyadı: Perihan AYBAR
Kod adı: Beritan Melek
Doğum yeri ve tarihi: Gever / 1990
Mücadeleye katılım tarihi: 2005 / Yüksekova
Şehadet tarihi ve yeri: 21 Eylül 2007 Zagros

Türkiye'de demokrasi sorunu ve demokratik anayasa çözümü

YOL HARİTASI

A-Türkiye'de demokrasi sorununun ortaya çıkışı gelişimi ve sonuçları

Evrensel bir olgu olarak demokrasi sorunu, kabile topluluklarında üstteki hiyerarşik yönetimin ayrışmaya gitmesiyle ortaya çıkar. Kendi içinde doğal demokrasi olan kabile toplumunda idari ayrışım doğal demokrasinin sonunu getirir. Hiyerarşiden despotik devlete geçiş bu süreci derinleştirir. Uygarlık sistemleri özünde bu süreç tarafından belirlenir. Uygarlık, Avrupa'daki kapitalizm aşamasına kadar toplum üzerinde sınırlı oranda nüfuz kurar. Toplumda ahlaki ve politik potansiyel gücünü korur. Avrupa uygarlığı, ulus ve ulus-devlet olgularına –kapitalizmin ve endüstriyalizmin gereği olarak- tanıdığı ayrıcalıkla ahlaki ve politik toplumu derinliğine parçalar, topluma derinliğine sızar. İdeolojik iktidar ve sermaye tekeli olarak bu sızma, tarihte eşi görülmemiş bir tahakküme yol açar. Modernite, bireyi en zayıf konuma düşürür. Verilen mücadeleler sınırlı reformlarla dizginlenmeye çalışılır. Avrupa demokrasisi reformlarla birey ve toplumu ayakta tutmaya çalışır. Birey hak ve özgürlükleri, hukuk devleti bu demokrasinin özünü ve çerçevesini oluşturur. AB bu temelin sistematik halini ifade eder. Fakat tekelci sistem üstten hakimiyetini sürdürdüğü için, ortaya çıkan demokratik sistem son derece daraltılmış ve kontrol altına alınmış bir iktidar sistemi olmaktan öteye gidemez. Demokrasi sorunu varlığını sürdürür.

Kendine has olan Sibirya klanları, MÖ 7000'lerden itibaren Güney Sibirya eteklerinde buzulların çözülmesiyle başlayan süreç içinde, Ortadoğu kökenli neolitik devrimin etkisiyle MÖ 4000'lerde kendi neolitik devrimlerini yaşamaya geçerler. MÖ 2000'lerde hiyerarşiden uygarlığa, devlete geçiş başlar. Bugünkü Çin merkezli ilk uygarlık MÖ 1500'lerde tarih sahnesine çıkar. Etrafında bugünkü Japonya, Kore, Vietnam, Moğolistan ve Türkistan halklarının prototipleri olan boylarla sürekli bir mücadele içinde olurlar. Bu mücadeleleri Çin uygarlığına karşı doğal demokrasi olarak değerlendirmek mümkündür. Çin tarih kayıtlarında ilk defa Hun adıyla bugünkü Türklerin atalarından bahsedildiği görülür. Hun boyları ilkel demokrasiyi yaşadıklarından ötürü, Çin uygarlığıyla sürekli çatışma içinde kalırlar. Kolay kolay uygarlaştırılamazlar. Bu boylar zorlanınca yönlerini Batı'ya çevirirler. Batı Hunları MS 400'lerde Orta Avrupa'ya ve Roma'ya kadar geniş bir alanda varlıklarını sürdürürler. Fakat uygarlıklar içinde erimekten kurtulamazlar. Doğu'da Çin, Batı'da Slav kökenli uygarlıklar tarafından hep asimile edilirler. Bu süreç önceleri hindu ve maniheizm dinleriyle kırılmak istenmişse de asıl kırılma islamiyet ile yaşanır. Daha önceleri 550'ler ve 740'larda kurulmaya çalışılan Göktürk ve Uygur devlet deneyimleri bir konfederasyon olmaktan öteye gidemez.

Proto-Türklerin asıl uygarlaşmaları islamiyet ile ciddi olarak temasa geçtikleri ve islamiyeti kabul etmeye başladıkları 9. yüzyılda gelişmeye başlar. Karahanlılar ile başlayan ve günümüze kadar devam eden Türklük ve demokratikleşme sorunları bu uygarlık süreciyle yakından bağlantılıdır. Ortadoğu Türk-islam uygarlığı genellikle Selçuk Bey ve beyliğiyle başlatılır. Proto-Türkler önceleri de Ortadoğu uygarlıklarında boy göstermeye çalışmışlardır. Fakat kitlesel olarak ve boylar halinde ilk defa Selçuk Bey ve oğullarıyla Ortadoğu'ya yerleştikleri iyi bilinmektedir. Selçuk Bey'in kendisi Ortadoğu'ya doğru yurt edinmeye çalışırken iki dinsel akımla karşı karşıyadır: Musevilik ve Muhammedilik. Dört oğluna verdiği Musevi adlar başlangıçta Hazara Yahudi Türk devletinden ciddi olarak etkilendiğini göstermektedir. Ne kadar müslümanlaştığı bu nedenle kestirilemez. Türkleşmeyi müslümanlığa bağlamak mümkündür. Çünkü daha önceleri çok kısa sürmüş Göktürk adı dışında Türk adıyla hiçbir uygarlığa rastlamıyoruz. Bu adın Araplar tarafından verildiği tahmin edilebilir. Fakat çok iyi bilmek gerekir ki, milliyetçilik çağı başlamadan önce, toplumlar kimliklerini soyadlarıyla değil din adlarıyla belirlerdi. O dönemde ya islam olunurdu ya başka dinden. Toplumsal gerçeklik böyle inşa edilmişti.

Selçuklu Beyliği 11. yüzyıldan itibaren kendi kontrolündeki boylar üzerinde katı bir egemenlik kurmaya yönelir. Boylar buna karşı şiddetle direnir. Tarihin kaydettiğine göre, 1017'de İran'a geçen ilk Oğuz-Türk boyları, bey egemenliğinin katılığından şikayet edenler olmuştur. Beş bin dolayındaki bu ilk kitle, kurtuluşu İran'a kaçmakta bulmuştu. Açık ki Ortadoğu'ya geçen boylarda daha başlangıçtan itibaren kentleşme-sınıflaşma-devletleşme olarak gelişecek olan uygarlığa karşı şiddetli bir direniş vardır. Türkmen adını alan bu ezilmek ve serfleştirilmek istenen kabile boyları bugünkü halkın ilk nüveleridir. Boy aristokrasileri Türkmen'i hor gördükleri gibi, kendilerini de Türk olarak bile adlandırmak istemez. Arap ve Fars, Şah ve Sultanlık unvanlarını tercih ederler. Türkçe'yi unuturlar. Arapça, Farsça ve hepsinden kırma bir Osmanlıcayı kullanırlar. Asıl soy Türklüğü ise Türkmen boylarında yaşanır.

Bu kısa tarihçeyi demokrasi sorunu açısından yorumlarsak şunları söyleyebiliriz:

Ortadoğu'ya geçişleriyle birlikte Türk boylarında 11. yüzyıldan itibaren ciddi bir sınıf ayrışması yaşanmaya başlamış olup, bu süreci demokrasi sorununun başlangıcı olarak almak mümkündür. Türkmen boylarının son Selçuklu Sultanı olan Sultan Sancar'ı kafese koyup ölünceye kadar yanlarında taşımaları, aslında özgürlüklerine ve demokratik yaşamalarına ne kadar düşkün oldukları gayet iyi açıklamaktadır.

Türk boylarının islamiyet ile iki temel gruba bölünmeleri demokrasi sorununun özünü teşkil etmektedir. Aristokrasi, daha doğrusu askeri, dini aristokrasi ve toprak sahipleri devlet içinde yoğunlaşıp iktidar tekelini oluştururken, sistemden dışlanan yoksul kesimler ya eski göçebe boyları gibi yayladan obaya obadan yaylaya dolaşıp dururlar, ya da kent ve köy yoksulları olarak yaşamlarını zanaatçılık ve çiftçilikle sürdürürlerdi. Tüm Ortadoğu halklarında yaşanan bu bölünme çok sayıda isyan ve kaçkınlıkla sonuçlanmıştır. Mezhep bölünmeleri de bu gerçeklerle bağlantılıdır. Sünnilik hakim tabakanın mezhebi olarak resmileşirken, muhalif mezhepler ise alevilik, şiilik, işrakiyyunluk, mevlevilik ve bektaşilik gibi yarı gizlilik içinde yaşamlarını sürdürmeye çalışırlar. Demokrasi mücadelesi ortaçağda bu mezhepsel görüngüler biçiminde verilmektedir. Dönemin demokratikleşmesi bu mezheplerle sağlanmaya çalışılmaktadır. Ayrıca göçebe kabile yaşamının kendisi demokratik mücadeledir. Ortaçağın tüm kabile düzenlerindeki direnişçi özü, demokratik mücadele olarak yorumlamak en doğru ifade biçimidir.

Resmi islamı ideolojik tekel olarak yorumlarsak, yarı gizli mezhep ideolojilerini de demokratik söylemler olarak değerlendirmek mümkündür. 19. yüzyıl başlarına kadar yaşanan bu demokratik halk hareketleri, kapitalist modernitenin Ortadoğu'ya nüfuz etmesiyle yeni bir sürece girecektir. Bir yandan eski hegemonik güç olan imparatorluk rejimleri ulus devletçi yönelimlerle dağılırken, diğer yandan yerine geçen küçük ulus devletler demokrasi sorununu daha da ağırlaştırırlar. Ulus devletler iki katlı bir yabancılaşmayı temsil ederler; bir yandan eski uygarlıktan kalma iktidar olarak yabancılaşma, diğer yandan kapitalist modernitenin dayattığı ulus devlet yabancılaşması. Katmerleşen iktidar tekeli halk kültürü üzerinde soykırıma varan rejimler uygular. Devlet eliyle kapitalistleşme burjuvalaşma ve faşistleşmeyle iç içe yürümektedir. Türkiye bu süreci 20. yüzyılla birlikte yoğun yaşayacaktır. İttihat ve Terakki Cemiyeti olarak kendini adlandıran hareket bu gerçeği ifade etmektedir.

Bütün göstergeler İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin 1920'lerdeki İtalyan Faşist Partisi'yle Alman Nasyonal Sosyalist Partisi'nin prototipi olduğuna işaret etmektedir. Geç kapitalistleşen birçok ülkede benzer gelişmelerin yaşanması tesadüf olmayıp, kapitalist modernitenin gelişmesiyle ilgilidir. Derinleşen modernite krizinden kendini ancak sert sınıf savaşlarıyla, soykırımlarla güçlü çıkarabileceğini hesaplayan bürokratik burjuvazinin bundaki sorumluluğu belirleyicidir.

Aynı dönemde sistemleşmeye çalışan modernitenin ulus devlet ve endüstriyalizm unsurlarını temel hedef olarak seçen reel sosyalist hareketin bundaki payı da küçümsenemez. Sadece demokrasi değil demosun, halkın kendisi, kültürel varlık olarak varlık yokluk sorunuyla karşı karşıya gelmiştir. Her iki dünya savaşı sırası ve arası dönemler, kapitalist modernitenin üç ana unsuruyla (kapitalizm, ulus devletçilik ve endüstriyalizm) dünya çapında hegemonyasını kesinleştirme çılgınlığı olarak yorumlanabilir. Birçok ulus, halk ve kültür iliklerine kadar bu çılgınlığın tehditlerini yaşarken, kurtuluş fırsatını bulanlar da kendilerini abartmaktan ve hakim sisteme teslim etmekten alıkoyamadılar. Modernizmi aşamayan III. Enternasyonal'in 1930'larda geliştirmek istediği emek ve halk cephesi ile antifaşist cephe deneyimleri demokrasiye pek bir şey kazandırmadı. İkinci Dünya Savaşı sonrasının soğuk savaş döneminde yaşanan liberal demokrasi de, reel sosyalist halk demokrasisi de özünde demokrasinin inkarıydı. Hegemonya savaşlarını demokrasi cilasıyla yürütmek sadece bir taktik meselesiydi. Reel sosyalizmin çöküşü aslında liberalizmin de çöküşüydü. 1990'lar sonrası dünya, sistemin derinleşen yapısal kriziyle çalkalanırken, demokrasi sorunu kendini bütün ağırlığıyla gündemleştirdi. Demokrasi dünya çapında içerik ve biçim olarak yeniden kendini tanımlamaya, demokratik modernite olarak sistemleştirmeye çabaladı.

Türkiye dünyanın bu çalkantılı sürecinde bir yandan varlık yokluk sorunuyla karşı karşıya gelirken, diğer yandan cumhuriyet olarak yeni bir başlangıç yapma şansına kavuştu. Bu başlangıcı yaptıran tarihi şahsiyet olarak Mustafa Kemal Paşa ile cumhuriyeti özdeş varlıklar olarak yorumlamak mümkündür. Bu iki varlığı çözümlemek günümüzde bile hala önemini korumaktadır. Mustafa Kemal'in kendisi cumhuriyet fikrini bir sır gibi saklayarak uygun günde ilan ettiğini belirtirken, aslında bu önemi ortaya koymaktadır. "Cumhuriyet neye karşı ve nasıl gerçekleşti?" sorusu kadar, "hangi evrensellerden kaynaklanıyordu?" sorusu da halen boşta ve karşılıksız durmaktadır. Kelime olarak demokrasinin Arapça karşılığı olan cumhuriyet, gerçek demokrasi miydi, değil miydi? Değilse neden bu duruma gelindi? Bunlar doğru yanıtlanması gereken temel sorulardır. Günümüzde Türkiye'nin tüm yaşamı kilitleyen demokrasi sorununu tam kavrayabilmek, bu soruların altındaki gerçekleri çözümlemekle mümkündür.

Bu konuya açıklık getirmek için yakın dönem Türkiye tarihini incelemek tek başına yeterli değildir. Her dünya ülkesinde yaşandığı gibi, Türkiye ve benzerlerinin durumu da ancak yükselen Avrupa hegemonik uygarlığıyla bağlantı içinde kavranabilir. Bu dönemde hegemonik sistem küreselleşmenin en güçlü dalgasını yaşamaktadır. En ücra köşedeki gelişmeleri hegemonik sistemden bağımsız incelemek açık ki yetersiz kalacaktır. İkinci önemli husus, Türkiye'nin yaşadığı dönüşümün Avrupa'daki orijinal çıkışlarla olası bağlantılarıdır. Burada kilit kavram jakobenizmdir. En açık biçimiyle Fransız Devrimi'nde ortaya çıkan ama tüm modernite devrimlerinde varlığını hissettiren jakobenizmi kavramadan, dünyanın diğer köşelerindeki, bu arada Türkiye'deki jakobenizmi ve sonuçlarını kavrayamayız.

Öncelikle jakobenizmin modernite evrenseli olarak görüngülük kazandığını varsaymak gerekir. 5.000 yıllık merkezi uygarlığa damgasını vurmuş teokratik geleneğin aşılmasında jakobenizm merkezi rol oynamıştır. Sınıf itibariyle iktidar olmak isteyen orta kesimi, burjuvaziyi temsil eder. Burjuva ihtilalcılığının radikal kesimidir. Hem ideolojik hem eylemsel olarak radikalizmi ifade eder. Kendisi için en uygun iktidar koşulları, yabancı addedilen bir gücün yol açtığı işgal ortamıdır. Açık işgal ortamı olmadan, jakoben burjuvanın iktidar olma şansı yok denecek kadar azdır. Ancak tüm toplum için açık işgal bir felaket olarak karşılandığında jakobenizme gün doğar. Tarih sahnesine bir iktidar olarak çıkmak için ortam artık son derece müsaittir. Toplum bir kurtarıcı aramaktadır. Geleneksel iktidar sahipleri olan teokratik monarşiler, işgali önlemek şurada kalsın, çoktan işbirlikçi rolünü benimsemiş durumdadırlar. Çıkarlarını ancak yabancı güçlerle sıkı işbirliği içinde koruyabilmektedirler. Bu nedenle toplumda ciddi bir meşruiyet kaybı yaşanmaktadır. Bu durumda ideolojik ve örgütsel konumu en müsait olan kesim, işbirlikçi üst tabaka dışındaki orta tabakalardır. Bu tabakalar içinde kendini en iyi eğiten ve örgütleyen güç ise jakoben burjuvazidir. Jakobenlerin prototipini Hollanda ve Britanya Devrimlerinde görmek mümkündür. Örneğin Crommwell 1640'larda, yani Fransız Devrimi'nden çok önce, kendi krallarının başını uçuran Britanya'nın en büyük jakoben devriminin lideridir. Aslında en büyük jakoben devrim 1792'de Fransa'da gerçekleşen değil, Britanya'daki bu devrimdir. Fransa bu modelin ikinci veya üçüncü versiyonudur.

Devamı 18'de